Sfântul sfinţit mucenic şi întocmai cu apostolii Cosma etolianul

(s.v. 24 august / s.n. 06 septembrie)

Sfântul Cosma etolul (etolianul) este sărbătorit de Biserica Ortodoxă în ziua de 24 august. Acesta a rămas în conştiinţa poporului grec ca una din personalităţile bisericeşti care au contribuit fundamental la mişcarea iluminismului neoelenic din secolul al XVIII-lea. Activitatea sa misionară, întreprinsă în întreaga Grecie, şi chiar dincolo de graniţele ei, într-o perioadă în care această ţară se afla sub ocupaţie otomană, a contribuit atât la renaşterea spirituală, cât şi la redeşteptarea sentimentului naţional ale poporului grec.

Index

Paraclisul Sfântului sfinţit mucenic şi întocmai cu apostolii Cosma etolianul 5
Imnografie 18
Moise Aghioritul - Sfinţitul mucenic Cosma etolianul 19
24 august - 230 de ani de la mutarea la cereştile lăcaşuri a Sfântului mucenic Cosma etolul, apostolul săracilor 25
24 august: Sfântul Cosma etolianul - Viaţa....37
Mitropolitul Augustin de Florina – Pomenirea Sfântului Cosma etolianul - Un misionar al Balcanilor 57
Învăţăturile, minunile şi pildele Sfântului Cosma etolianul 62
Protoprezbiterul Thodoros Zisis - Învăţăturile Sfântului Cosma etolianul - Smerită ofrandă Sfântului sfinţit mucenic Cosma etolianul la împlinirea a 230 de ani de la strămutarea sa la cereştile locaşuri 63
Sfântul Cosma Etolianul: să nu afurisiţi pe nimeni!....72
“Tu, Noe, eşti nebun! Ce-a păţit şi Dumnezeu? A înnebunit şi vrea să piardă lumea?” 74
Bărbatul să-şi lase barbă?....78
Bărbatul este egal cu femeia....78
Dumnezeu este pretutindeni şi ne vede 79
Omul care nu se spovedește se aseamănă celui nebotezat şi e cu neputinţă să se mântuiască....79
Creşteţi-i pe copii creştineşte! 80
Rugăciunea ne eliberează de orice rău și ne învrednicește de Împărăția lui Dumnezeu....80
„Mai bine îi lăsaţi săraci, dar învăţaţi!”....81
Să vă mărturisiţi şi să vă cununaţi la biserică 81
Avem datoria să postim 82
Să ne pocăim! 82
Decăderea umanităţii 83
Cinstiţi-o pe Maica Domnului!....83
Nu este nimic mai neplăcut înaintea lui Dumnezeu decât mândria....84
Minuni ale Sfântului Cosma Etolianul (I - VII) 85
Diamantul lăsat moștenire (Din pildele Sfântului Cosma etolianul 1-6) 91
Sfântul Cosma Etolianul (24 august) - cuvinte de duh şi profeţii: “Răul va veni la cei învăţaţi” 100
Profeţiile Sfântului Cosma Etolianul 104
Skartsiuni Dimitriu - Profeţii despre antihrist - Profeţiile Sfântului Cosma al Etoliei 106

Profeţiile Sfântului Cosma al Etoliei - extras din cartea "Profeţii despre antihrist" 107
Sfântul mucenic Cosma Etolul († 4 august 1779), „apostolul săracilor" 108
Presb. Dionisie Tatsis despre diversele învăţături ale Sfântului Cosma Etolianul (?24 august) aplicate la viaţa şi vremurile noastre. Dumnezeul adevărat vs. demoni, iubirea faptică vs. iubirea teoretică: "Dacă tu plângi şi te tângui, iar eu stau jos, mănânc, beau, dansez, cânt, petrec, atunci iubirea mea este falsă". Preoţii între duhul apostolic şi duhul lumesc 109
Presb. Dionisie Tatsis despre diversele învăţături ale Sfântul Cosma Etolianul, "misionarul neobosit al lui Hristos" (II): "Cel ce Îl are pe Hristos în inima lui nu se teme de lumea întreagă" 118
Sfântul Cosma etolianul și evreii 128
George Crăsnean - Sfântul Cosma etolianul, „luminătorul Greciei" (1714-1779) 132
George Crăsnean - Sfântul Cosma Etolianul, „luminătorul Greciei" (1714-1779) 135
Părintele Efrem Filotheitul - Când lipseşte răbdarea 137
Părintele Efrem Filotheitul - Dragostea cere efort la început, dar pe urmă dă multă odihnă 137
Părintele Efrem Athonitul - Dumnezeu este mulţumit când omul face voia Lui 138
Sfântul cuvios Paisie Aghioritul - Care este smerenia autentică? 139
Sfântul cuvios Paisie Aghioritul - Să lăsăm o tradiţie bună! 140
Vasílios Gondikákis - Sfântul Cosma Etolianul, tradiția ortodoxă și Sfântul Munte 143
OrthodoxWiki - Cosma Etolul 150
Radu Alexandru - Sfântul Cosma Etolul 152
Teodor Danalache - Mănăstirea Sfântul Cosma etolianul - Kolkondas 156
Iulian Predescu - Mormântul Sfântului Cosma etolianul 162
(Foto) Hramul Sfântului Cosma Etolul (2019) - Mănăstirea din Albania care adăpostește mormântul sfântului 165
Pr. Silviu Cluci - Mănăstirea Filoteu - Athos 175
Pr. Silviu Cluci - Aghiasma Maicii Domnului „Glykofilousa" 180
Pr. Silviu Cluci - Katholikonul Mănăstirii Filoteu 184
(Foto) Mănăstirea Filoteu - adăpost al icoanei Maicii Domnului „Dulcea sărutare" 186
Cărţi despre Sfântul Cosma etolianul 195

Icoane.....198

Paraclisul Sfântului sfinţit mucenic şi întocmai cu apostolii Cosma etolianul

Paraclisul Sfântului sfinţit mucenic şi întocmai cu apostolii Cosma etolianul (s.v. 24 august / s.n. 06 septembrie):

https://www.academia.edu/44050810/Paraclisul_Sf%C3%A2ntului_sfin%C5%A3it_mucenic_%C5%9Fi_%C3%AEntocmai_cu_apostolii_Cosma_etolianul_24_august_6_septembrie_

https://archive.org/details/paraclis_202409

https://www.slideshare.net/slideshow/paraclis-238432223/238432223

****

facerea monahului Gherasim Micraghiananitul

[Preotul: face obişnuitul început, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru.]

Citeţul: Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Rugăciunile începătoare

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Doamne, miluieşte ! *(de 12 ori)*

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm la Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi:

Psalmul 142

1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori), *apoi:*

Troparul Sfântului sfinţit mucenic Cosma etolianul: Ca un râvnitor al Sfinţilor apostoli ai primit luminarea Duhului şi propovăduitor dumnezeiesc al dreptei-credinţe te-ai arătat; de aceea întăreşte-ne şi pe noi pe temelia dumnezeiască a credinţei ortodoxe şi a sfintelor dogme, Cosma sfinţite mucenicule slăvite, cerând pentru noi iertare greşelilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. *Tot acesta.* ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin. (a Născătoarei de Dumnezeu)***

Nu vom tăcea nicicând, de Dumnezeu Născătoare, a spune pururea puterea ta noi, nevrednicii, că de nu ai fi stat tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi scăpat pe noi de

atâtea primejdii sau cine ne-ar fi păzit pe noi până acum slobozi? Noi de la tine, Stăpână, nu ne vom depărta, că tu mântuieşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Apoi: ***Psalmul 50***

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

***

Paraclisul Sf. sfinţit mucenic şi întocmai cu apostolii Cosma Etolul - 24 august - slujitor Dani:
https://www.youtube.com/watch?v=EI7u_HvYlYE

&&&

Canonul

Acrostih: Împodobeşte-ne, Cosma, cu cuvânt dumnezeiesc, al lui Gherasim

Cântarea întâia

Irmos: Apa trecând-o ca pe uscat şi din răutatea egiptenilor scăpând, israeliteanul, striga: Izbăvitorului şi Dumnezeului nostru să-I cântăm.

Împodobind cu învăţăturile tale dumnezeieşti inimile credincioşilor, minunate întocmai cu apostolii, izbăveşte-ne cu rugăciunile tale la Dumnezeu din necurăţiile patimilor.

Cu sfântul cuvânt de învăţătură ai călăuzit spre Hristos inimile credincioşilor, şi pe noi îndreaptă-ne spre darul desăvârşit al virtuţii, Cosma, de Dumnezeu cugetătorule.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Strălucind cu înţelepciunea duhovnicească a Evangheliei, te-ai arătat propovăduitor cu chip dumnezeiesc, întru care părinte Cosma, înţelepţeşte-ne pe noi toţi să vieţuim cu vrednicie.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Dumnezeu se întrupează din prea curatul tău sânge nearzând sălaşul tău curat, la care fii solitoare, tu singură de Dumnezeu Născătoare, ca să se îndure de cei ce te fericesc pe tine.

Cântarea a III-a

Irmos: Doamne, cela ce ai făcut cele de deasupra crugului ceresc şi ai zidit Biserica, Tu pe mine mă întăreşte întru dragostea Ta, că Tu eşti marginea doririlor şi credincioşilor întărire, Unul Iubitorule de oameni.

Cu râvnă apostolilor te-ai îmbogăţit, cuvioase; de aceea cureţi inimile cu dumnezeiasca propovăduire şi acum dezrădăcinează, cu rugăciunile tale, din Biserica lui Hristos toate neghinele.

Împodobindu-te în Athos cu strălucirile cele mai presus de minte, străluceşti în toată Elada lumina credinţei prin care, sfinte, ai alungat întunecimea ereticilor cea pierzătoare care ne ameninţa pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cel ce cu puterea cuvântului şi harurile învăţăturilor ai izbăvit pe mulţi din adâncul deşertăciunii, izbăveşte-ne şi pe noi, ca un mare părinte întocmai cu apostolii, din adâncul cumplitelor năluciri.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Tu, care ai născut purtător de trup pe Cel ce este pricină a toate într-un singur ipostas, dar în două firi, pe Acesta roagă-L să omoare, Preacurată, patimile trupului nostru cu bogăţia bunătăţii Sale.

Sedealna glasul al II-lea: Cuvântul tău s-a arătat prin Duhul cel dumnezeiesc ca o rouă cerească sufletelor secătuite; dar, o, Cosma, de Dumnezeu înţelepţite, roureză şi inimile noastre aprinse de cărbunii patimilor cu ploaia învăţăturilor tale.

Cântarea a IV-a

Irmos: Auzit-am, Dumnezeule, auzul Tău şi m-am temut; înţeles-am lucrurile Tale, grăia proorocul şi am proslăvit puterea Ta.

Ca un ucenic de Dumnezeu înţelepţit al Evangheliei harului, părinte, dăruieşte har sufletelor noastre prin învăţătura buzelor tale.

Din primejdii, necazuri şi din tot felul de nevoi slobozeşte-ne, fericite întocmai cu apostolii prin ocrotirile tale.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cere ispăşire şi iertarea greşelilor noastre, sfinte, pace şi înţelegere celor ce cu sinceritate te fericesc pe tine.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Tu, care ai dat trup lui Dumnezeu şi după naştere ai rămas nestricată ca mai înainte de Naştere, pururea Fecioară, din toată stricăciunea izbăveşte-ne.

Cântarea a V-a

Irmos: Luminează-ne pe noi, Doamne, cu poruncile Tale şi cu braţul Tău cel prea înalt; pacea Ta dă-o nouă, Iubitorule de oameni.

Ca un mare învăţător al credinţei izbăveşte-ne pe noi de toată flecăreala şi întoarcerea cumpliţilor păruţi înţelepţi.

De sus păzeşte pururea, prin mijlocirile tale Biserica lui Hristos din cumplite şi grele eresuri, tu cel întocmai cu apostolii.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Gură a lui Dumnezeu făcându-te, Cosma fericite, dă-ne pricepere să cugetăm la cuvintele lui Dumnezeu şi înţelepciune ca să ne mântuim.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Tron al lui Dumnezeu te-ai arătat, Fecioară Maică, ca una care l-ai purtat în mâini ca pe un Prunc; pe care roagă-L să miluiască sufletele noastre.

Cântarea a VI-a

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune mâhnirile mele; că sufletul meu s-a umplut de răutăţi şi viaţa mea s-a apropiat de iad. Dar ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

În toată Elada a ieşit cuvântul tău mântuitor, de trei ori fericite, căci te-ai arătat trâmbiţa Evangheliei; de aceea, Cosma, trâmbiţează în urechile sufletelor noastre frică de Dumnezeu, ca să trăim o viaţă plăcută lui Dumnezeu.

Tămăduiri ai săvârşit, de Dumnezeu grăitorule, şi în viaţă şi după fericitul tău sfârşit, de aceea şi inima noastră bolnavă şi durerile trupului tămăduieşte-le, Cosma, apostole al lui Hristos, prin harul cel dat ţie de sus.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca unul ce ai îndrăzneala către Hristos Cosma de Dumnezeu purtătorule cel întocmai cu apostolii, nu înceta să soleşti necontenit, cuvioase, ca să nu fie atraşi credincioşii spre învăţături nou arătate, ci ele să se depărteze din rândul acestora.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Sfeşnic de aur te-ai arătat, ca una ce ai născut strălucirea Tatălui întru asemănare omenească, Maică prea curată, izbăvind firea omenească din blestemul lui Adam; de aceea te lăudăm pe tine, Stăpână.

Condacul Sfântului sfinţit mucenic Cosma Etolianul glasul al II-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

Propovăduitorule sfinţite, Cosma, cel întocmai cu apostolii, temelie nefrântă a Bisericii, întăreşte pe piatra credinţei inimile clătinate de necazuri, cerând pentru toţi milă dumnezeiască.

Prochimen: Cinstită este înaintea Domnului, moartea cuviosului Său.

Stih: Minunat este Dumnezeu între sfinţii Lui.

Evanghelia după Matei

Matei 10, 1. 5-8

1. Chemând la Sine pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată şi să tămăduiască orice boală şi orice neputinţă.
5. Pe aceşti doisprezece i-a trimis Iisus, poruncindu-le lor şi zicând: În calea păgânilor să nu mergeţi, şi în vreo cetate de samarineni să nu intraţi;
6. Ci mai degrabă mergeţi către oile cele pierdute ale casei lui Israel.
7. Şi mergând, propovăduiţi, zicând: S-a apropiat Împărăţia Cerurilor.
8. Tămăduiţi pe cei neputincioşi, înviaţi pe cei morţi, curăţiţi pe cei leproşi, pe demoni scoateţi-i; în dar aţi luat, în dar să daţi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pentru rugăciunile cuviosului Tău, Milostive, şterge mulţimea greşelilor noastre!

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, şterge mulţimea greşelilor noastre!

Stih: ***Miluieşte-mă Dumnezeule după mare mila Ta, şi după mulţimea îndurărilor Tale, curăţeşte fărădelegea mea.***

Stihira, glasul al VI-lea**:** Podoabă prea dumnezeiască a Bisericii te-ai arătat, Cosma cel întocmai cu apostolii, pe care ai împodobit-o cu cuvântul tău cel dumnezeiesc; cu care şi acum luminează inimile noastre ca să vieţuim virtuos, ca să ne ferim de orice sminteală a celui rău, şi să stăruim neclintiţi în dumnezeieştile şi cinstitele predanii ale de Dumnezeu grăitorilor părinţi, ca să aflăm Viaţa cea veşnică, sfinte, prin rugăciunile tale.

[Preotul: Mântuieşte, Dumnezeule, poporul Tău…]

Cântarea a VII-a

Irmos: Tinerii cei ce au mers în Iudeea în Babilon oarecând, cu credinţa Treimii văpaia cuptorului au călcat-o cântând: bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Din cer primind chemarea ta, ai propovăduit Evanghelia şi împlinind dumnezeieştile ei cuvinte şi învăţături dai putere sufletelor dreptcredincioşilor, Cosma de Dumnezeu purtătorule.

Ai lucrat cu înţelepciune cu plugul cuvântului ogorul sufletelor; învredniceşte-ne şi pe noi prin plugăria dumnezeieştilor tale învăţături, sfinte să odrăslim în inimile noastre frica cea dumnezeiască.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Ca pe un semn de biruinţă dumnezeiesc ai aşezat crucea Domnului, cuvioase; de aceea dă-ne putere prin rugăciunile tale către Dumnezeu, Cosma de trei ori fericite să ne omorâm în Hristos trupul şi să ducem o viaţă sfântă.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Cuget înţelept şi străpungere a inimii şi minte de Dumnezeu cugetătoare dă, Fecioară, celor ce caută cu credinţă la cinstitul tău acoperământ, Născătoare de Dumnezeu prea lăudată şi cere pentru noi, curată, iertarea greşelilor.

Cântarea a VIII-a

Irmos: Pe Împăratul Ceresc, pe care Îl laudă Oştile îngereşti, lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Aflatu-te-a, părinte, Biserica lui Hristos întărire dumnezeiască în anii robiei, izbăvind sufletele din înşelăciunea robiei.

Cu râurile soliilor tale, Cosma de Dumnezeu grăitorule, curăţă inimile noastre de murdăriile răutăţii şi întinăciunile păcatului.

Binecuvântăm pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu

Amăgirea eresurilor nou apărute care ameninţa să potopească întreaga Biserică a lui Hristos ai şters-o, părinte.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Acoperământ şi scăpare mare a neamului creştinilor eşti, pururea Fecioară; de aceea acoperă-ne şi pe noi de toată răutatea.

Cântarea a IX-a

Irmos: Cu adevărat, Născătoare de Dumnezeu, te mărturisim pe tine Fecioară curată, noi cei izbăviți prin tine, slăvindu-te cu Cetele cele fără de trup.

Dă-ne putere împotriva oricărei rătăciri şi păcat, Cosma cel întocmai cu apostolii, şi izbăvire de tot felul de ispite.

Împodobit fiind cu cununa mucenicilor ca un sfinţit mucenic, Cosma cel întocmai cu apostolii, încununează-ne cu chipurile virtuţilor tale.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Noule sfeşnic şi stâlp al Bisericii, întăreşte pe temelia Ortodoxiei inimile dreptcredincioşilor, Cosma fericite.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei de Dumnezeu)

Preacurată Marie, ceea ce eşti singura de Dumnezeu Născătoare, alungă descurajarea din mine şi umple-mă de veselie dumnezeiască, Fecioară.

Apoi: ***Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.***

Şi **Mărimurile:**

Bucură-te, imitatorul apostolilor şi învăţătorul de Dumnezeu grăitor al Evangheliei; bucură-te, învăţătorul cel dumnezeiesc al vieţii cinstite, Cosma de duh purtătorule, gura harului.

Organ al Duhului te-ai făcut curăţindu-te pe tine prin nevoinţa sfântă în Muntele Athosului, şi ai ieşit cu porunca dumnezeiască şi ai propovăduit tuturor cuvântul harului.

Ca Pavel străbătând, părinte, cetăţi şi sate, inimile drept-credincioşilor le-ai aprins de flacăra Sfintei credinţe şi ai ars toată neghina rătăcirii.

Bucură-te, dumnezeiască odraslă a Etoliei, palmierul cu mult rod şi cinstit al Athosului; bucură-te, dumnezeiescule tâlcuitor al dreptei-credinţe cu fapta şi cu cuvântul, Cosma fericite.

Ai făcut alergări necontenite pentru mântuirea aproapelui, părinte Cosma, şi suferind cu tărie sfârşit prin sugrumare, te-ai învrednicit strălucit de slavă mucenicească.

De orice năvală de durere şi glăsuire deşartă în credinţa vătămătoare de suflet păzeşte nerănită Biserica lui Hristos, Cosma prin soliile tale la Cel Iubitor de oameni.

Toate Oştirile îngerilor, Înainte-mergătorule al Domnului, cei doisprezece apostoli şi toţi sfinţii împreună cu Născătoarea de Dumnezeu faceţi mijlocire ca să ne mântuim toţi.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Ectenia și Apolisul.

După care cântăm următoarele, glasul al III-lea:

Pe toţi cei ce aleargă cu credinţă spre mijlocirea ta la Hristos, Cosma fericite, izbăveşte-i din toată mânia şi necazul, şi roagă-te să li se dea iertare greşelilor, îndreptare vieţii şi milă dumnezeiască, ca vieţuind în fapte ale virtuţii să ne facem după sfârşit părtaşi ai vieţii fără de sfârşit.

Stăpână, primeşte rugăciunile robilor tăi, şi ne izbăveşte pe noi de toată nevoia şi necazul.

Toată nădejdea noastră spre tine o punem, Maică lui Dumnezeu, păzeşte-ne pe noi sub acoperământul tău.

Distih: Cu fapte de virtute împodobeşte, Cosma, pe Gherasim care aleargă la ajutorul tău!"

Sursa: „Viaţa şi învăţăturile cuviosului şi Sfinţitului mucenic Cosma etolianul, luminătorul Greciei şi apostolul săracilor", Editura Deisis, Sibiu, 2001

Imnografie

Troparul Sfântului sfinţit mucenic Cosma Etolul: Ca un râvnitor al Sfinţilor apostoli ai primit luminarea Duhului şi propovăduitor dumnezeiesc al dreptei credinţe te-ai arătat; de aceea întăreşte-ne şi pe noi pe temelia dumnezeiască a credinţei ortodoxe şi a sfintelor dogme, Cosma sfinţite mucenicule slăvite, cerând pentru noi iertare greşelilor.

Condacul Sfântului sfinţit mucenic Cosma Etolul: Propovăduitorule sfnţite, Cosma, cel întocmai cu apostolii, temelie nefrântă a Bisericii, întăreşte pe piatra credinţei inimile clătinate de necazuri, cerând pentru toţi milă dumnezeiască.

(Video) Troparul Sfântului sfinţit mucenic Cosma Etolul - Interpret: Otilia Simeria:
https://doxologia.ro/tropare/video-sfantul-sfintit-mucenic-cosma-etolul-tropar

Moise Aghioritul - Sfinţitul mucenic Cosma etolianul

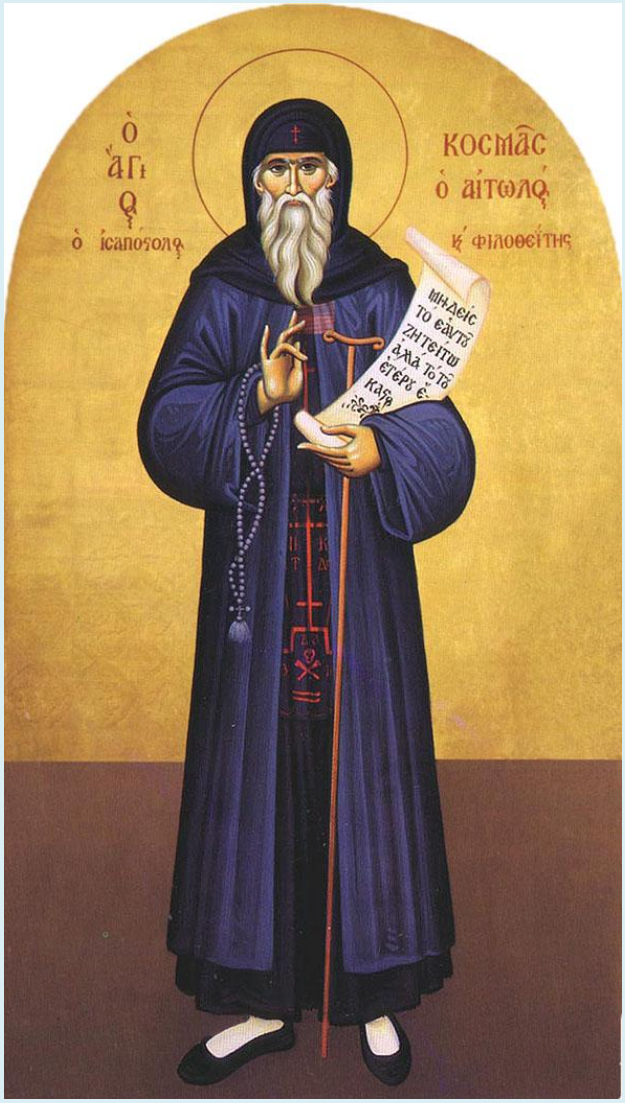

Sfântul Cosma etolianul, icoană contemporană, Mănăstirea Filotheou, Sfântul Munte

Marele Cosma cel întocmai cu apostolii, luminător al Neamului înrobit, cuvios făcător de minuni, mucenic slăvit şi iubit de popor, s-a născut în satul Megálo Déndro din Etolia în 1714. Mai exact, în regiunea numită Apókouro aflată între satele Megálo Déndro şi Taxiárchis, în zona muntoasă a Trichonídei, din părinţi epiroţi: „fiu al unor părinţi evlavioşi, care l-au crescut şi educat după povaţa Domnului, după apostol”.

Primele litere le-a deprins la Mânăstirea Maicii Domnului Segdítsa Parnassídos, alături de ierodiaconul Gherásimos Lýtsikas şi în Lampotiná, lângă Nafpaktos, cu

preotul profesor Ananías Dervisános, la şcoala unde avea mai târziu să predea el însuşi.

Imediat apoi este întâlnit la şcoala renumită Branghianón din Agráfa, ctitorită de compatriotul său, Cuviosul Evghenie etolianul (†1682). La această şcoală a urmat cursuri superioare de filosofie, fizică şi matematică, elemente de medicină şi alte cunoştinţe enciclopedice.

Apoi a plecat în Sfântul Munte. Sfântul Nicodim Aghioritul scrie: „şi pentru că în anii aceia începuse [să fie] cu faimă mare şi şcoala Vatopedului în Sfântul Munte, s-a mutat la aceea împreună cu alţi colegi de-ai lui, nu puţini; acolo a dobândit desăvârşit Gramatica cu profesorul Panayótis Palamás, iar apoi şi Logica de la profesorul Nikólaos Tzartzoúlios din Metsovo, care preda acolo după prea înţeleptul Evghénios; [Cosma] era încă laic şi se numea Kónstas; chiar şi în rândul laicilor fiind, se arăta a fi îmbrăcat cu bunăcuviinţa schimei monahiceşti, străduindu-se întru toate, exersându-se pe sine întru desăvârşită asceză; şi pentru că dintr-o nenorocire s-a pustiit acea faimoasă şcoală, ajungând să fie refăcută de la început”.
În această faimoasă Şcoală a Vatopedului, aproape de profesori importanţi, vreme de aproape şase ani, [Cosma] a dobândit o destul de bună educaţie, dar şi o concepţie personală asupra educaţiei.

Mai târziu, în didahiile sale, face referire şi la educaţia dobândită: ***„eu, creştinii mei, mi-am petrecut 40-50 de ani din viaţă studiind, am citit şi despre preoţi, şi despre necredincioşi şi despre atei şi despre eretici, tot adâncul înţelepciunii l-am cercetat”.*** Iar în alt loc, spune: ***„am studiat scrierile multor învăţaţi, evreieşte, turceşte, frânceşte, din toate neamurile, mult am citit”.***

Mai târziu se mută la Mânăstirea Filotheu, unde este tuns monah cu numele Cosma şi este hirotonit preot. După cum mărturiseşte el însuşi, ***„m-am dus în Sfântul Munte şi mi-am plâns păcatele mele vreme de 17 ani”.***

De mic a avut mare dragoste de Dumnezeu şi de aproapele. Studia Evanghelia şi se gândea cum ar putea să-şi ajute mai bine fraţii. Se ruga şi căuta sfatul oamenilor duhovniceşti şi al bătrânilor. Simţea că trebuie să lase iubitul Munte pentru a ajuta poporul aflat în suferinţă.

„Neamul se găsea în pericol extrem. Dintr-o parte, turcii, dintr-alta, iluminismul ateu al Franţei. Credinţa dădea mereu îndărăt; islamul triumfa; limba greacă era distrusă. Eparhii întregi uitaseră limba romeică şi vorbeau, unele turcă, altele slavă,

altele arvanită, altele vlahă. Mai erau şi propagandele străine. Misionari papistaşi, falşi misionari luterani şi calvini exploatând sărăcia poporului şi-au înfipt ghearele încovoiate şi murdare în trupul prea curat şi neprihănit al Bisericii lui Hristos. Sfântul a realizat pericolul. Mesajele pesimiste ajunseseră şi în Sfântul Munte. Le-a priceput. A trebuit să-şi întrerupă asceza în Mănăstie. Îl aştepta neamul său, Biserica lui Hristos. Avea educaţie din destul, avea virtuţi pe care mulţi nu le dobândiseră, smerenie de necuprins, iar râvna pentru Dumnezeu ardea în inima lui".

La Mănăstirea Filotheu a simţit chemarea lui Dumnezeu spre marea lucrare a „luminării şi renaşterii fraţilor creştini. Grecii decăzuseră în ignoranţă în privinţa religiei lor, de aici rezultând înmulţirea răutăţii, mulţi dintre ei trecând de la ortodoxie la mahomedanism.

Cosma a fost marcat de acest lucru. A cerut şi a primit consimţământul bătrânilor în vederea asumării unei astfel de misiuni.

Părăsind Sfântul Munte, s-a dus la Constantinopol, s-a întâlnit cu Patriarhul Serafim (1757-1761) şi a luat de la el permisiune scrisă să predice în Grecia".

În 1760, la Constantinopol, s-a întâlnit cu fratele său după trup, Hrýsanthos etolianul (†1785), de la care a învăţat arta retoricii. Activitatea lui misionară în Epir şi în insule a fost inspirată, vrednică de admiraţie, eficientă şi semnificativă.

El predica simplu, cu miez, din inimă, expresiv, smerit şi captivant. Vorbea „cu putere, nu ca un învăţător, ci ca un frate, căci învăţător numai Hristos al nostru este".

„Sunteţi fii şi fiice ai lui Hristos al nostru", le spunea ascultătorilor, „şi nu numai că nu sunt vrednic să vă învăţ, dar nici picioarele să vi le sărut, pentru că fiecare dintre voi este mai de preţ decât întreaga lume".

În acest sens, altădată observa cu smerenie: ***„Auzind şi eu, fraţii mei, prea dulcele cuvânt pe care îl zice Hristos al nostru despre purtarea de grijă faţă de fraţi, acesta m-a ros la inimă multă vreme, precum roade viermele lemnul […] şi am ieşit şi umblu din loc în loc şi îi învăţ pe fraţii mei".***

Lucrarea sa misionară ce a durat vreme de douăzeci de ani l-a purtat prin Constantinopol, Tracia, Macedonia, Thessalia, Grecia continentală, Epir, Peloponez, insulele Mării Egee şi Mării Ionice. Predica sa înflăcărată a avut un răsunet uriaş în

sufletele însetate şi chinuite ale celor robiţi, după cum relatează ucenicul şi biograful său, Sapfeírios Hristodoulídis: „Oriunde ar fi mers de trei ori fericitul, se făcea mare adunare a creştinilor şi se asculta cu străpungere de inimă şi evlavie dulceaţa cuvântului său, şi astfel se făcea mare îndreptare şi folos sufletesc”.

După cum scrie Sfântul Nicodim Aghioritul, „didahia lui era, pe când ne-am făcut ascultători ai ei, cu totul simplă, precum aceea a pescarilor; era calmă şi liniştită, şi pretutindeni se arăta a fi plină de bucuria veseliei şi liniştii Sfântului Duh”. Şi continuă: „iar Dumnezeu de sus împreună lucra şi întărea cuvintele lui cu semne şi minuni, aşa cum întărise prin minuni şi predica Sfinţilor Lui apostoli”.

În Epirul de Nord, „împreună lucrând harul dumnezeiesc, multe şi mari roade a făcut: din sălbatici, i-a făcut liniştiţi pe tâlhari; pe cei neîndurători şi nemilostivi i-a arătat milostivi; pe cei necuvioşi i-a făcut evlavioşi; pe cei neînvăţaţi şi mojici în cele dumnezeieşti, i-a învăţat şi i-a făcut de ajutor la slujbe; pe toţi păcătoşii i-a adus la pocăinţă şi la îndreptare, încât toţi ziceau că în vremurile lor s-a arătat un nou apostol”.

Toţi biografii săi subliniază mai ales cele pătimite pentru a deschide şcoli, pentru ca să poată copiii învăţa literele fără plată, „să se întărească întru credinţă şi întru cucernicie, să se îndrepteze spre o viaţă şi un trai virtuos”.

I-a silit pe cei bogaţi să cumpere colimvitre pentru bisericile care nu aveau. Astfel, au fost cumpărate peste 400 de colimvitre, cărţi pentru şcolari, komboskini şi cruciuliţe pentru toţi, mai mult de 500 000. Nu a ezitat să combată comerţul făcut de evrei în ziua de duminică şi nu a îngăduit creştinilor să lucreze în ziua Domnului. Pentru aceasta, evreii l-au urât de moarte.

În călătoriile sale era însoţit de mulţi preoţi şi de mult popor. Fiecare predică, din orice loc, era precum o slujbă religioasă. Le spunea creştinilor să se pregătească, să se spovedească şi să postească. Preoţii săvârşeau Taina Sfântului Maslu, ungându-i apoi pe creştini. În fiecare loc înălţau o cruce mare de lemn, aprindeau lumânări, iar el se suia pe un scăunel, de unde împărţea binecuvântări, pâini şi colivă, iar apoi predica. Crucea rămânea spre amintirea trecerii lui, iar adesea era făcătoare de minuni. Ucenicii săi luau notiţe şi, de aceea, avem astăzi predicile sale, care erau însoţite de minuni şi profeţii. Profeţiile lui se referă la eliberarea neamului robit, la viitorul anumitor persoane, oraşe şi al întregii omeniri, la descoperiri ştiinţifice şi la alte subiecte. Multe dintre ele s-au împlinit cu exactitate.

În ciuda dragostei pe care i-o purta poporul şi a respectului pe care i-l arătau până şi turcii, existau unii care-l urau, precum anumiţi politicieni bogaţi, ale căror nedreptăţi le scotea la lumină, dar mai ales unii evrei, pe care îi combătea în predicile sale. Desigur, Sfântul Cosma nu era animat de antisemitism. Îi scria într-o epistolă fratelui său Hrýsanthos, cu câteva luni înainte de sfârşitul său: ***„zece mii de creştini mă iubesc şi unul mă urăşte. O mie de turci mă iubesc şi unul nu chiar aşa de mult. Mii de evrei râvnesc moartea mea, doar unul nu”.***

Acei evrei l-au calomniat înaintea autorităţilor turceşti, dând mulţi bani Paşei Curt din Berat şi reuşind să obţină omorârea Sfântului.

Acesta şi-a cunoscut dinainte sfârşitul, în cea din urmă noapte petrecând „fără să arate vreun semn de tristeţe pentru faptul că va fi lipsit de viaţă, ci arătându-se bucuros la faţă, ca şi cum s-ar fi dus la bucurie şi la petrecere”.

A fost spânzurat de un copac în satul Kolikóntasi, iar cinstitul său trup a fost aruncat în râul Ápsos. Deşi îi fusese legată o piatră de gât, trupul său plutea deasupra apei, fiind găsit de evlaviosul preot Márkos.

A fost înmormântat în Mânăstirea Născătoarei de Dumnezeu din Ardonítsa. Martiriul său a avut loc în 24 august 1779.

În luna august 1813 a avut loc reîngroparea cinstitelor moaşte, iar în anul următor a fost ridicată o biserică cu hramul său şi o mănăstire de către Ali Paşa din Ioánina, despre care profeţise că va ajunge mare.

Sfântul Cosma etolianul a fost cinstit, la scurtă vreme, ca sfânt de către poporul credincios. Dovada acestei cinstiri şi dragoste o constituie sutele de icoane portabile, fresce, gravuri, desene, locuri de închinăciune şi biserici.

Actul oficial de recunoaştere a fost semnat de patriarhia Ecumenică la 20 aprilie 1961, iar în 1984, moaştele sale au fost descoperite în ruinele mânăstirii din Albania de către P. B. Páschos şi P. F. Hristópoulos. Există o numeroasă bibliografie cu privire la Sfântul Cosma.

Slujbe şi biografii i-au fost alcătuite de către Nicodim Aghioritul, Sapfeírios Hristodoulídis (1814), Thómas Paschídis (1860) şi de monahul Gherásimos Mikraghiannanítis, în vreme ce mitropolitul Serafim al Artei i-a compus Paraclisul.

Pomenirea lui se face în ziua de 24 august.

(Sursa: Monahul Moise Aghioritul, Vatopaidinó Synaxári, Ed. Ierás Megístis Monís Vatopaidíou, 2007)

24 august - 230 de ani de la mutarea la cereştile lăcaşuri a Sfântului mucenic Cosma etolul, apostolul săracilor

Viaţa Sfinţitului mucenic şi întocmai cu apostolii Cosma etolianul - scrisă de Sfântul Nicodim Aghioritul:

Cosma, acest om cu adevărat al lui Dumnezeu, învăţător şi propovăduitor al dumnezeieştii Evanghelii a lui Hristos, era din Etolia, dintr-un mic sat cu numele Megalo Dendro, [născut în 1714 ca] fiu al unor părinţi evlavioşi. Crescut şi educat de aceştia în educaţia şi povăţuirea Domnului, potrivit apostolului [Ef 6, 4], când a fost de 20 de ani sau poate ceva peste, a început să înveţe gramatica sub povăţuirea ierodiaconului Anania numit şi Dervisanon.

Fiindcă în acei ani [în 1743] începuse la Sfântul Munte [Athos] cu mare faimă Şcoala de la mănăstirea Vatopedi, s-a mutat acolo împreună cu alţi tovarăşi de învăţătură, nu puţini. Aici a terminai studiile de gramatică şi literatură sub povăţuirea dascălului Panaiotis Palama. După câte a primii şi învăţătura logicii de la dascălul Nicola Tzantzulios din Metsovo care a fost director al şcolii după prea înţeleptul Evghenios [Vulgaris]. Deşi era încă mirean, şi se numea Constas, măcar

că era în haine mireneşti, se arăta îmbrăcat cu cuviinţa hainei monahale, se lupta în toate şi se exersa în vederea unei nevoinţe [asceze] desăvârşite.

După ce însă acea faimoasă şcoală s-a pustiit (în 1759) din nefericire prin plecarea dascălilor şi a ajuns să fie ca la început, atunci bunul Constas plecând şi el de acolo a venit la Sfânta mănăstire Filoteu. Iar acolo a fost mai întâi tuns ca monah şi s-a dedat cu multă râvnă ostenelilor vieţii singuratice. După care, mănăstirea având nevoie de preot, la îndemnul şi rugămintea stăruitoare a părinţilor a fost hirotonit ieromonah.

Dar încă de la început, de pe când era mirean, fericitul avea o mare dorinţă în inima sa; aceea de a-i folosi din cele pe care le învăţase şi pe fraţii săi creştini. Şi spunea de multe ori că fraţii noştri creştini au mare nevoie de cuvântul lui Dumnezeu şi că, de aceea, cei care au făcut studii au datoria de a nu alerga spre casele boiereşti şi curţile celor mari, ca să dobândească bogăţie şi demnităţi şi aşa să-şi facă deşarte studiile lor, ci mai degrabă să înveţe poporul simplu care vieţuieşte în multă lipsă de educaţie şi barbarie, pentru ca să dobândească plată cerească şi slavă neveştejită. Dar cu toată dorinţa atât de mare pe care o avea şi marele zel aprins în sfânta lui inimă spre folosul celor mulţi, gândindu-se însă iarăşi şi la cât de mare şi anevoioasă e întreprinderea propovăduirii apostolice, ca unul ce avea smerita cugetare şi modestie nu îndrăznea să întreprindă aceasta de la sine însuşi, fără să primească sfatul lui Dumnezeu. De aceea, vrând să pună la încercare dacă acest lucru e voia lui Dumnezeu, a deschis dumnezeiasca Scriptură şi - o, minune! - în faţa lui s-a aflat numaidecât cuvântul apostolului care zice: „Nimeni să nu caute cele ale sale, ci fiecare cele ale altuia” [1 Co. 10, 34]; adică: nimeni să nu-şi caute numai interesul propriu, ci şi interesul fratelui său.

Încredinţându-se deci din aceasta şi descoperindu-se intenţia sa şi celorlalţi părinţi duhovniceşti şi luând binecuvântare de la ei, s-a dus [în 1760] la Constantinopol ca să-l întâlnească şi pe fratele său, dascălul Hristant, care i-a arătat în parte şi arta retoricii, pentru ca să vorbească cu metodă. Descoperind deci şi prea evlavioşilor arhierei şi dascăli de acolo gândul său, şi găsindu-i pe toţi îmboldindu-l într-un glas spre acest lucru dumnezeiesc, primeşte permisiune în scris de la Patriarhul (Ecumenic) de atunci, Serafim [II, 1757-1761) din Delvinos.

Şi aşa fericitul a început să propovăduiască Evanghelia Împărăţiei Cerurilor [Mt 4, 23], mai întâi în bisericile şi satele Constantinopolului. De acolo s-a dus la Naupaktos, la Vrachori, la Mesolonghion şi în alte locuri, după care iarăşi s-a suit la Constantinopol. Şi sfătuindu-se cu Patriarhul [Ecumenic] de atunci, Sofronie [II.

1774-1780], şi luând de la el o nouă permisiune şi binecuvântare, a început să propovăduiască iarăşi cuvântul Evangheliei cu şi mai multă căldură şi râvnă.

Şi străbătând aproape toate ostroavele Dodekanezului şi învăţându-i pe creştini să se pocăiască şi să facă fapte vrednice de pocăinţă, de acolo s-a întors în 1775 la Sfântul Munte şi, umblând pe la mănăstirile şi schiturile de acolo şi învăţându-i pe părinţii din ele, a rămas aici puţină vreme citind dumnezeieştile cărţi ale Părinţilor.

Dar neputând să rabde mai mult din pricina iubirii care era aprinsă în inima lui pentru folosul creştinilor (precum spunea el însuşi de multe ori la mulţi părinţi), a părăsit Sfântul Munte şi, începând de la satele din afara Muntelui, a plecat propovăduind în Tesalonic, în Veria şi aproape în toată Macedonia. A înaintat şi spre părţile Himarei, Akarnaniei şi Etoliei, până la Arta şi Preveza. De aici a luat corabia spre [ostroavele] Aghia Mavra şi Kephalinia. Şi oriunde mergea de trei ori fericitul, se făcea mare adunare a creştinilor, şi ei ascultau cu străpungerea inimii şi evlavie harul şi dulceaţa cuvintelor lui, şi ca urmare se făcea şi o mare îndreptare şi un mare folos sufletesc. Iar învăţătura lui era, precum am auzit-o noi înşine, foarte simplă, ca aceea a pescarilor (apostolilor). Era senină şi liniştită, şi se arăta în general a fi plină de harul veselului şi liniştitului Duh Sfânt.

Mai cu seamă în ostrovul Kephaliniei, sfinţitul dascăl a adus mare roadă de folos sufletesc cu sămânţa învăţăturii sale dumnezeieşti. Dar şi Dumnezeu lucra de sus împreună eu el şi întărea cuvintele lui prin semnele şi minunile care urmau [Mc 16. 20], aşa cum prin asemenea minuni a întărit şi propovăduirea Sfinţilor Săi apostoli.

***

Fiindcă în ostrovul acesta era un croitor sărac care avea de mulţi ani mâna sa uscată şi nelucrătoare. Acesta deci, alergând la sfânt, a cerut să-l tămăduiască. Iar el l-a îndemnat să vină cu evlavie la învăţătura lui şi Dumnezeu se va milostivi de el. Săracul l-a ascultat şi când în ziua următoare a ascultat învăţătura lui, o, minune! s-a aflat vindecat.

***

Alt olog, iarăşi, auzind această minune, a pus să fie adus cu patul la ceasul învăţăturii lui şi, după puţine zile a rămas şi el cu totul sănătos, slăvind pe Dumnezeu şi mulţumind sfântului.

***

În cetăţuia Assos era un om de neam bun care suferea de o cumplită boală de urechi şi de mulţi ani auzul îl părăsise aproape cu totul. Acesta venind cu evlavie şi

credinţă acolo unde învăţa sfântul, îndată a început să audă limpede şi de atunci a rămas tămăduit.

***

E un sat în Kephalinia cu numele Kuruni. Din acest sat ieşind sfântul în timp de vară, a însetat pe drum şi a cerut să i se dea apă din izvorul secat de lângă drum. Oamenii au spus că nu era momentul, dar ca să facă ascultare s-au dus şi au scos din adâncul izvorului apă plină de nămol şi pământ şi i-au adus. Şi ridicând-o el la gura lui, a băut puţin, şi de atunci izvorul acela secat a început să ţâşnească apă curată şi e mereu plin şi iarna şi vara, şi tămăduieşte multe boli.

Din pricina mulţimii poporului, acolo unde biserica nu-i încăpea, îşi făcea de nevoie învăţătura afară pe câmp. Şi acolo unde voia să se oprească să înveţe, mai întâi spunea oamenilor să facă o cruce mare de lemn şi să o ridice acolo. După care, montând în faţa lemnului crucii scăunaşul pe care, cum se spunea, îl pregătise ca pe un tron Kurt Pasa, suindu-se pe el învăţa, iar după învăţătură demonta scăunaşul şi-l lua cu sine unde mergea, iar crucea rămânea acolo spre aducere-aminte de propovăduirea lui. Iar în locurile unde stăteau crucile Dumnezeu lucra multe minuni. Fiindcă în mijlocul pieţei din Argostoli, care era un sat din acelaşi ostrov al Kephaliniei, acolo unde sfântul a lăsat o asemenea cruce a ţâşnit o apă minunată, care se vede până astăzi fără să se împuţineze cândva.

Din Kephalinia a trecut în ostrovul Zakyntos însoţit de zece caice pline de kephaliniţi evlavioşi. Dar acolo binecuvântatul n-a fost bine primit; de aceea, învăţând acolo numai puţin, s-a întors iarăşi în Kephulinia. Şi de aici s-a dus în ostrovul Korfu, unde a fost primit măreţ de toţi, şi mai cu seamă de guvernatorul lui. Dar fiindcă s-a adunat o mare mulţime de pe sate să asculte învăţătura sfântului, întâi-stătătorii cetăţii, temându-se de invidia unora, l-au rugat să plece cât mai degrabă.

Şi aşa, ca să nu se facă pricină de scandaluri şi tulburări pentru popor, plecând de acolo a trecut de cealaltă parte a uscatului, adică în părţile Albaniei, la locul numit Aghii Saranda [Sfinţii patruzeci de Mucenici], şi acolo îi învăţa pe creştini umblând şi străbătând acele provincii barbare, în care credinţa şi viaţa creştină erau în primejdie să se piardă în chip desăvârşit din pricina marii lipse de învăţătură pe care o aveau creştinii de acolo şi din pricina multelor rele, crime şi hoţii şi a altor zeci de mii de fărădelegi în care erau legaţi, fiind cu puţin chiar mai răi în răutate decât necredincioşii. Semănând în inimile nedesţelenite şi sălbatice ale acestor creştini sămânţa cuvântului lui Dumnezeu, sfinţitul Cosma a adus cu împreună-lucrarea harului dumnezeiesc multe şi mari roade. Fiindcă pe cei sălbatici i-a îmblânzit, pe tâlhari i-a domolit, pe cei neîndurători şi nemilostivi i-a arătat

milostivi, pe cei neevlavioşi i-a făcut evlavioşi, pe cei neînvăţaţi şi fără educaţie i-a învăţat cele dumnezeieşti şi i-a făcut să alerge la Sfintele slujbe şi, simplu spus, pe toţi păcătoşii i-a adus la mare pocăinţă şi îndreptare, astfel încât toţi spuneau că în vremurile lor s-a arătat un nou apostol.

Prin învăţătura sa a înfiinţat pretutindeni şcoli, atât secundare, cât şi primare, atât în târguri, cât şi în sate, ca pruncii să meargă la ele şi să înveţe pe gratis sfintele învăţături şi din acestea să-şi întărească credinţa şi evlavia şi să fie călăuziţi spre viaţa şi vieţuirea virtuoasă.

I-a convins pe cei bogaţi să cumpere peste 4000 de cristelniţe mari din aramă, fiecare costând ca la 12 groşi, şi le-a dăruit bisericilor, ca să se afle acolo spre pomenirea lor, pentru că pruncii creştinilor să fie botezaţi cum se cuvine. De asemenea pe cei ce aveau cu ce, i-a convins să cumpere cărţile Sfinţilor Părinţi şi de învăţătură creştinească, mătănii, cruciuliţe, basmale şi pieptene, dintre care cărţile le împărţea celor ce ştiau să citească sau celor ce făgăduiau să înveţe, basmalele (peste 40.000) le împărţea femeilor ca să-şi acopere capetele [cf. 1 Co 11, 5], pieptenele le împărţea celor ce făgăduiau să-şi lase să le crească bărbile şi să vieţuiască virtuos şi creştineşte, iar mătăniile şi cruciuliţele (peste 500.000) le-a împărţit poporului de rând, ca să-i ierte pe cei ce le cumpăraseră pentru ei. Avea 40 sau 50 de preoţi care îl urmau, şi când voia să meargă dintr-un loc în altul, vestea mai întâi pe creştini să se mărturisească, să postească, să facă priveghere şi să aprindă multe lumini; fiindcă avea pregătiţi suporţi de lemn speciali, fiecare putând ţine ca la 100 de lumânări, pe care după aceea îi demonta şi îi lua cu el. După care împărţind lumânări la toţi pe gratis, îi trimitea pe preoţi şi ei citeau Sfântul Maslu şi se ungeau toţi creştinii, iar la sfârşit de tot făcea învăţătura. Fiindcă îl urma popor mult, ca la 2000-3000 de oameni, poruncea de cu seară să se pregătească mulţi saci de pâine şi ciubere cu grâu fiert; acestea erau scoase afară în drumul pe unde avea să treacă poporul, şi aşa toţi gustau din ele şi-i iertau pe cei vii şi pe cei morţi.

Şi acolo, în Albania, ca şi în alte locuri, Dumnezeu a lucrat prin el minuni ca acestea.

***

Îmboldit fie de evrei, fie de un demon, un ofiţer turc avea atâta ură împotriva sfântului, încât odată încălecându-şi calul a alergat cu el să-l ajungă şi să-i facă rău. Dar alergând, calul l-a aruncat jos şi el şi-a zdrobit piciorul drept, iar când s-a întors la casa lui şi-a găsit copilul mort. De aceea căindu-se, i-a trimis sfântului o scrisoare şi a cerut de la el iertare.

***

La Filiatis au venit să-l vadă pe sfânt şi să audă învăţătura şi primii agă ai locului; şi fiindcă era vară, au dormit afară în câmp. Iar spre ceasul al cincilea din noapte au văzut o lumină cerească ca un nor care acoperea locul unde şedea sfântul, lucru pe care l-au spus creştinilor. De aceea în zori au cerut din inimă, iar nu din buzele lor, ca sfântul să le dea binecuvântarea lui.

***

Un alt ofiţer turc din Kavaia avea o boală cumplită la băşica udului care nu putea să scurgă udul. Auzind despre sfânt, acesta şi-a trimis sluga rugându-l să se ducă acolo, ca să-l binecuvânteze şi prin el poate să-l tămăduiască Dumnezeu. Dar sfântul n-a vrut să se ducă numindu-se pe sine păcătos. Şi iarăşi turcul l-a trimis pe sluga sa cu un vas cu apă rugându-l pe sfânt să-l binecuvânteze. Atunci văzând marea evlavie a turcului, sfântul i-a transmis să facă două porunci: să nu mai bea rachiu şi să împartă a zecea parte din bogăţia lui săracilor, iar când acesta a făgăduit să le facă, a binecuvântat apa; şi luând-o bolnavul, în patru zile s-a tămăduit desăvârşit, şi de aceea a făcut mari milostenii.

***

Lângă Fanari, în locul numit Lakurisi, un dregător turc din partea locului, văzând crucea pe care a lăsat-o sfântul acolo unde a învăţat, precum avea obiceiul, aşa cum am spus mai înainte, văzând-o deci, a scos-o din locul ei şi a dus-o la casa lui ca să facă din ea doi stâlpi pentru patul pe care-l avea în gospodărie. Dar îndată – o, minune! – s-a făcut ca un cutremur înfricoşător şi, nemaiputând sta pe picioare, a căzut la pământ tăvălindu-se mult, spumegând şi scrâşnind din dinţi ca un demonizat. Ridicat de doi turci care treceau pe acolo şi venindu-ţi în sine, a recunoscut că a pătimit aceasta de la mânia lui Dumnezeu pentru îndrăzneala care l-a cuprins de a scos afară cinstita cruce. De aceea a luat-o singur şi a fixat-o iarăşi în locul unde era mai înainte, şi în fiecare zi mergea şi o săruta cu mare evlavie. Iar când sfântul a trecut altă dată pe acolo, turcul acesta a alergat să se închine şi a povestit cu îndrăzneală tuturor minunea şi a cerut cu smerenie iertare.

Fiindcă sfântul mustra femeile care purtau podoabe, le-a convins prin învăţătura lui să le lepede pe toate până acolo încât unele umblau îmbrăcate în negru.

***

O femeie bogată din Koritza avea un copil, al cărui cap îl împodobea cu multe salbe şi alte podoabe de prisos. Pe această femeie sfântul o sfătuise de multe ori să le împartă copiilor săraci dacă vrea să-i trăiască copilul. Dar nu l-a ascultat. În cele din urmă, i-a spus că dacă nu scoate podoabele de pe copil, va fi în curând lipsită

de el. Şi întrucât nici atunci nu s-a lăsat înduplecată, în ziua următoare şi-a găsit copilul mort în pat, şi atunci a cunoscut că Dumnezeu a pedepsit-o pentru neascultarea ei.

***

Fiindcă, iarăşi, oriunde mergea, sfântul îi învăţa pe creştini că duminica să nu facă târg, nici alte lucrări, ci să meargă la biserici şi să asculte Sfintele slujbe şi cuvintele dumnezeieşti. Pe câţi nu-l ascultau, Dumnezeu îi pedepsea în felurite chipuri. Astfel, într-un loc numit Chalkiades, departe ca la un ceas de Artă, unui neguţător care nu l-a ascultat şi a îndrăznit să-şi facă negoţul duminică, îndată i s-a uscat mâna; şi alergând la sfânt, şi cerând iertare pentru păcatul său, după puţine zile s-a vindecat.

La fel şi în Parga, proprietarului unui atelier i-a înţepenit mâna fiindcă îndrăznise să vândă ceva duminica. Dar mărturisindu-şi păcatul în faţa sfântului şi fiind povăţuit de el, a primit iertare şi vindecarea dorită a mâinii lui.

***

În Xiromeros era o femeie care frământase pâine duminica iar când a scos pâinea din cuptor a găsit-o roşie ca şi cum ar fi frământat-o cu sânge. De aceea, căzând la picioarele sfântului, a primit cuvenita îndreptare.

Iar în alte părţi, fiindcă nu se păzea cuvenita cinstire a duminicii, unuia i-a crăpat boul, altuia asinul, altul s-a demonizat, iar altul şi-a găsit copilul mort.

***

Într-un sat din Kastoria cu numele Selitza, o femeie care avea mare evlavie la sfânt a luat apă cu care sfântul şi-a spălat odată faţa şi o păstra într-un vas de sticlă, şi - o, minune! - în ea a crescut o iarbă numai cu două frunze care s-a făcut mare, cât era şi vasul, şi a umplut toată apa fără să aibă rădăcină şi apa nu şi-a pierdut deloc culoarea, ci a rămas proaspătă un an întreg, astfel încât cei ce o vedeau se minunau; şi apa aceasta a făcut multe vindecări multora, precum spunea această evlavioasă femeie. Acestea şi multe altele le-a lucrat prin el Dumnezeu, pe care însă le lăsăm deoparte din pricina scurtimii cuvântului.

Dar fiindcă sfântul spunea de multe ori deschis în învăţătura sa că a fost chemat la propovăduirea Bisericii de însuşi Iisus Hristos şi că din iubire pentru El avea să-şi verse şi sângele, prorocia lui s-a împlinit în cele din urmă. Şi s-a împlinit în acest chip.

Acest învăţător apostolic nu şi-a deschis niciodată gura să spună vreun cuvânt împotriva evreilor, nici în Tesalonic nici în Kastoria, nici în Iannina, nici în vreun alt loc unde erau evrei, ci-i învăţa numai pe creştini cum să vieţuiască ca nişte creştini şi să păzească adevărul şi credincioşia faţă de autorităţile care le-au fost date de Dumnezeu, aşa cum înşişi albanezii care mergeau acolo unde învăţa el pe câmpii au auzit din gura lui şi-l proclamau ca pe un om al lui Dumnezeu.

Până într-acolo încât şi Kurt Pasa, auzind de buna lui faimă a poruncit iar el a venit înaintea lui. Şi i-a plăcut atât de mult convorbirea cu el, încât i-a pregătit şi tronul acela de care am vorbit mai înainte şi l-a îmbrăcat în catifea, ca el să se urce pe el şi să înveţe poporul de sus. Dar prea ticălosul şi întinatul neam al urătorilor de Hristos evrei, aşa cum în veacurile trecute a arătat întotdeauna o răutate extremă faţă de creştini, tot aşa şi acum, nesuportând să se propovăduiască credinţa şi Evanghelia lui Iisus Hristos, evreii care locuiau în Iannina s-au dus şi au spus Paşei locului că sfinţitul Cosma a fost trimis de moscoviţi ca să amăgească raiaua sultanului să meargă spre Moscova. Dar Pronia dumnezeiască l-a păzit atunci de această uneltire aducătoare de moarte. Dar ei aduceau multă pagubă de bani poporului creştinilor. De atunci, aşadar, sfinţitul Cosma a început să înfiereze răutatea şi ura neîmpăcată pe care o aveau evreii împotriva creştinilor. Şi fiindcă se arătase în chip vădit că era o plăsmuire şi o defăimare limpede acea învinuire pe care o făcuseră la Pasa, el s-a dus iarăşi la Iannina şi mai întâi, i-a convins pe creştini să mute târgul de obşte din ziua de duminică în ziua de sâmbătă, lucru care le-a adus acestora [evreilor] cea mai mare pagubă. În al doilea rând, i-a proclamat pe faţă vrăjmaşi şi că sunt gata în fiecare ceas să facă orice rău creştinilor. În al treilea rând, vrând să scoată de pe capetele creştinilor lungile moţuri şi alte lucruri asemănătoare pe care le cumpărau de la evrei, i-a învăţat că sunt necurate, că ucigaşii de Dumnezeu le întinează din pricina creştinilor, şi să nu le mai cumpere deloc. Nemaisuportând să-l vadă şi să-l audă pe sfânt mustrându-i, evreii s-au dus la Kurt Pasa şi i-au dat pungi multe ca să-l scoată din viaţă. Acesta, sfătuindu-se cu hogea lui, a hotărât să-l omoare prin intermediul aceluia, lucru care s-a şi făcut în acest chip.

***

Sfântul avea obiceiul ca, oriunde mergea să înveţe, să ceară mai întâi permisiunea de la arhiereul locului sau de la epitropii lui; şi de asemenea să trimită oameni creştini să ia aceeaşi permisiune şi de la autorităţile din afară [păgâne, otomane], şi aşa propovăduia neîmpiedicat. Ducându-se deci într-un sat din Albania cu numele Kolikontasi, a primit permisiunea de la arhiereul locului.

Cercetând însă şi autorităţile din afară [otomane] şi aflând că Kurt Pasa guverna acele locuri, şi că el şedea într-un oraş numit Berati, ca la 12 ceasuri departe de Kolikontasi, aflând însă că hogea Paşei şedea acolo în apropiere, a trimis un om şi a luat permisiunea şi învăţa. Dar nu era mulţumit, ci căuta să plece şi el singur la hoge pentru mai multă siguranţă. Creştinii îl împiedicau spunând că niciodată n-a făcut un asemenea lucru, să plece el personal la autorităţi să ceară permisiunea. Dar n-au putut deloc să-l împiedice. Zicându-le deci să nu mai discute, a luat cu el patru călugări şi un părinte ca tălmaci şi a plecat la hoge. Hogea se prefăcea însă spunând că are scrisori de la Kurt Pasa care-i poruncea să-l trimită la el ca să vorbească cu el. De aceea a poruncit oamenilor lui să-l păzească pe sfânt până ce-l va trimite la Pasa, şi să nu-l lase să iasă din curtea sa.

Atunci binecuvântatul învăţător a înţeles că au să-l omoare. De aceea a slăvit şi a mulţumit Stăpânului Hristos Care l-a învrednicit să-şi sfârşească alergarea propovăduirii apostolice cu un martiriu. După care întorcându-se la călugării care-l însoţeau, le-a spus versetul din psalmi: „Prin foc şi prin apă am trecut, dar Tu m-ai scot la odihnă” [Ps 65, 12] şi toată noaptea aceea a slăvit cu psalmi pe Domnul, fără să arate nici un semn de întristare din pricina lipsirii de viaţă, ci mai degrabă arătându-se foarte vesel la faţă, ca şi cum ar fi mers la bucurii şi petreceri.

Când s-a făcut dimineaţă, l-au luat şapte călăi turci şi l-au urcat pe un animal prefăcându-se că trebuie să-l ducă la Kurt Pasa. Dar când s-au îndepărtat ca la două ceasuri de drum, l-au adus acolo unde curge un râu mare, l-au dat jos de pe cal şi i-au arătat porunca pe care o aveau de la Kurt Pasa că să-l omoare. Sfântul a primit cu bucurie această sentinţă împotriva lui şi, plecându-şi genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu mulţumindu-I şi slăvindu-L pentru că-şi jertfeşte viaţa din iubire pentru El, aşa cum dorea mereu sufletul său. După care ridicându-se a binecuvântat făcând semnul crucii în cele patru zări ale lumii şi i-a binecuvântat pe toţi creştinii care păzesc îndemnurile lui.

Călăii l-au aşezat lângă un pom şl voiau să-i lege mâinile. Dar sfântul nu i-a lăsat zicându-le că nu li se va împotrivi, ci-şi va ţine mâinile încrucişate, ca şi cum i-ar fi legate. După care şi-a plecat sfântul său cap spre pom şi barbarii i-au legat de gâtul său o funie. Şi îndată ce au strâns-o, duhul său dumnezeiesc a urcat la ceruri. Şi aşa de trei ori fericitul Cosma, acel om de cel mai mare folos obştesc şi podoabă bine împodobită a lumii”, s-a învrednicit [pe 24 august 1779] să ia de la Domnul îndoite cununi atât ca unul deopotrivă cu apostolii [isapostalos], cât şi ca un sfinţit mucenic [hieromartys] fiind în vârstă de 65 de ani.

Dezbrăcând cinstitul său trup, călăii l-au târât şi l-au aruncat în râu cu piatră mare în jurul gâtului. Iar creştinii, aflând aceasta, au alergat numaidecât ca să-l scoată şi, cercetând cu năvoadele şi în alte feluri n-au putut să-l găsească.

După trei zile, un preot evlavios, cu numele părintele Marcu, paroh al bisericii Intrării în Biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din satul Kolikontasi, aflată lângă râu, intrând într-o barcă şi făcându-şi cruce, s-a dus să-l caute şi - o, minune!- vede trupul sfânt plutind pe apă şi stând drept ca şi cum era viu. A alergat de îndată la el, l-a îmbrăţişat şi l-a scos din apă. Şi cum l-a ridicat, mult sânge a curs în râu din gura izvorâtoare de miere a sfântului. L-a îmbrăcat în rasa lui şi l-a adus la biserică de mai sus a Născătoarei de Dumnezeu şi l-a îngropat în cinste în pronaosul aceleiaşi biserici a Intrării în biserică din satul Kolikontasi fiind arhiereu al Velegradului (Berati) Ioasaf care a fost şi de faţă la îngroparea sfântului.

Iar după moartea sfântului au urmat acestea. Kurt Pasa s-a căit că s-a făcut de râs şi pentru câştig deşert a omorât un om atât de nevinovat şi paşnic. De aceea a trimis un mesaj hogii sale să-i lase pe călugării sfântului pe care îi avea sub strajă să se ducă la mănăstirea de mai sus a Născătoarei de Dumnezeu şi să şadă acolo.

Mergând aceştia, au găsit îngropat sfântul trup, şi ca să afle mai multe despre mucenicia lui, l-au dezgropat împreună cu alţi preoţi şi creştini. Şi deşi fusese trei zile în râu, ca şi Iona în pântecele chitului, totuşi nu avea nici o deosebire sau duhoare, ci revărsa întreg bună-mireasmă şi arăta de parcă dormea. Şi după ce l-au sărutat cu evlavie, iarăşi l-au îngropat în acelaşi loc, unde s-a ridicat şi dumnezeiasca lui biserică închinată numelui său.

Iar aceasta s-a înălţat în felul următor: Trecând sfântul pe când era încă în viaţă prin Albania în părţile Tepelenei, s-a întâlnit cu Vizirul Ali Pasa Tepeleneiotul, care pe atunci era numai bei şi, mai mult, era prigonit de Kurt Pasa. Deci întâlnindu-se cu el, sfântul i-a spus că stăpânirea [unceacul] lui va creşte mult şi el însuşi va ajunge mare conducător şi numele său va fi cunoscut în lumea întreagă, va stăpâni cetăţi multe şi întreaga Albanie, iar după o vreme va stăpâni şi fortăreaţa lui Kurt Pasa.

După treizeci de ani profeţiile sfântului s-au împlinit şi prea puternicul vizir Ali Pasa crescând mult în putere a călcat în însăşi fortăreaţa lui Kurt Pasa, potrivit profeţiei sfântului. Când a intrat în Berati, Vizirul Ali Pasa şi-a adus aminte de cuvântul acela al sfântului şi chemând pe arhiereul Velegradului, nepotul celui ce fusese arhiereu al Velegradului pe vremea sfântului, i-a poruncit să facă ridicarea moaştelor sfântului şi să zidească o mănăstire închinată numelui sfântului, pentru

că din pricina profeţiei şi a altor lucruri îl cunoscuse ca pe un adevărat om al lui Dumnezeu.

După trecerea unui timp a avut loc şi ridicarea moaştelor sfântului, al cărui cinstit cap a fost de îndată argintat prin porunca prea înaltului conducător vizirul Ali Pasa. Numaidecât acesta a poruncit să se facă o contribuţie publică şi s-a pus temelia faimoasei biserici închinate numelui sfântului. Şi aşa s-a înălţat din temelii dumnezeiasca biserică prin contribuţia, îndemnul şi înalta poruncă a prea puternicului şi prea înaltului vizir Ali Pasa Telepeneiotul, pe când era arhiereu în Velegrad Ioasaf, nepotul fostului arhiereu Ioasaf al Velegradului.

***

În ceasul în care l-au îngropat s-a întâmplat să se găsească acolo o femeie demonizată care din locuri depărtate îl urmărea pe sfânt pe când era în viaţă dorind tămăduirea ei. Şi cum a văzut că s-a deschis mormântul sfântului, demonul a tulburat-o puternic, dar după puţin timp s-a vindecat desăvârşit, slăvind pe Dumnezeu şi pe sfânt.

Unul din călăii care l-au omorât pe sfânt i-a luat camilafca şi întorcându-se la hoge, şi-a pus-o pe cap şi-şi bătea joc de sfânt. Şi intrând demonul în el, şi-a scos hainele şi alerga strigând că el l-a omorât pe sfânt. Când a aflat aceasta, Pasa a poruncit şi l-au aruncat în fiare şi acolo şi-a dat duhul în chip rău, el cel rău.

Când a făcut ultima învăţătură în satul Kolikontasi mai sus-zis, sfântul a lăsat acolo după obicei o cruce, stând în picioare pe pământ, iar după sfârşitul său creştinii au văzut o lumină cerească care strălucea peste cruce în fiecare noapte. De aceea în ziua Înălţării cinstitei Cruci preoţii s-au dus cu popor şi au luat crucea aceea cu evlavie în procesiune şi au pus-o lângă mormântul sfântului spre veşnică aducere-aminte a minunii.

Iar când ucenicii lui au primit libertate desăvârşită de la Pasa, au făcut ridicarea trupului sfântului şi unii dintre ei au luat părticele din el şi le-au risipit în felurite locuri. Şi mulţi bolnavi şi-au primit prin acelea sănătatea lor.

Mai cu seamă în ostrovul Naxos, unde mergând doi ucenici ai sfântului ca să vestească cele despre mucenicia lui, s-a întâmplat să ia cu ei câteva fire din barba sfântului. Pe acestea luându-le cu evlavie o femeie din Neochorio, care se găsea în cea mai adâncă şi de moarte aducătoare neputinţă, îndată a cunoscut în ea - o, minune! - o putere mai presus de fire prin care după puţin timp a primit înapoi sănătatea desăvârşită.

Dar şi multor altor femei sterpe care au luat după 40 de zile pământ de pe mormântul sfântului cu evlavie şi credinţă li s-a împlinit cererea de a naşte copii cu harul lui Hristos şi prin mijlocirile Sfântului sfinţitului mucenic Cosma.

Cu ale cărui mijlociri facă-se să ne învrednicim şi noi de Împărăţia Cerurilor. Amin".

("Viaţa şi învăţăturile cuviosului şi sfinţitului mucenic Cosma etolianul, luminătorul Greciei şi apostolul săracilor", Editura Deisis, Sibiu, 2001).

24 august: Sfântul Cosma etolianul - Viaţa

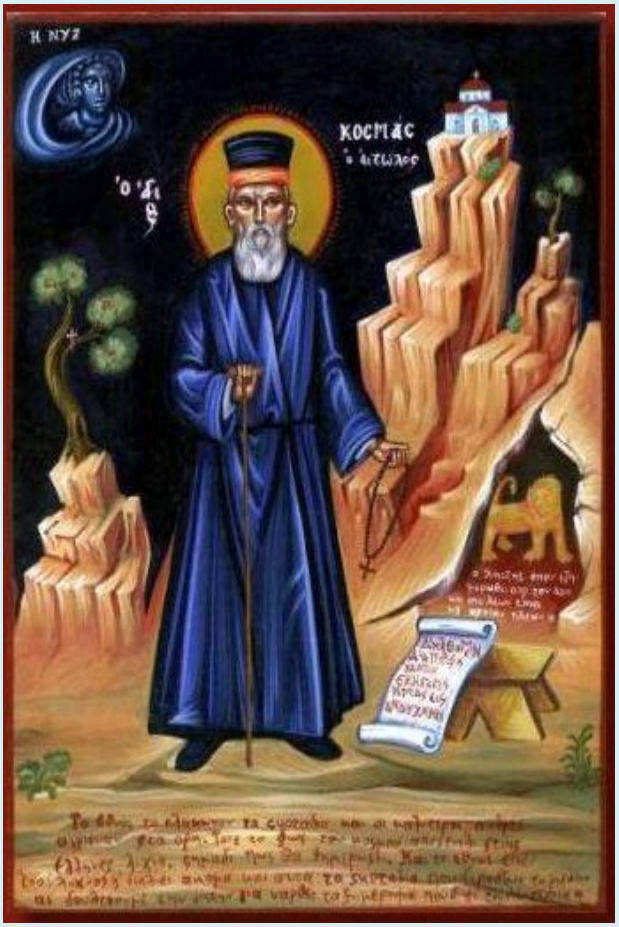

1. Obârşia şi viaţa sfântului

Sfântul sfinţit mucenic Cosma s-a născut în anul 1714 în satul Mega Dendron (Copacul mare) din Etolia, de unde a şi fost numit etolianul. Satul Mega Dendron, mai exact casa unde s-a născut şi a crescut Părintele Cosma, ale cărei ruine se păstrează până astăzi, se află la o distanţă de trei kilometri de orăşelul Thermos de lângă lacul Trihonida din judeţul Etoloakarnania.

Numele său lumesc a fost Constas, adică Constantin. A avut încă un frate mai mare, ieromonahul Hrisant, care a fost director de gimnaziu în insula Naxos.

Tatăl său se numea Dimitrie şi a fost ţesător de meserie. De la numele şi meseria tatălui se obişnuia pe atunci să fie numită toată familia, astfel că Părintele Cosma era numit Constas Dimitriu (a lui Dimitrie) ţesătorul.

Familia lui Dimitrie, adică părinţii săi, care erau creştini ortodocşi cucernici, se trăgeau din satul Grammenohoria din Epir. Din pricina asupritorilor turci, părinţii săi s-au mutat la început în Skulikaria din Arta, iar în 1700 în Apokouros. Pe atunci turcii îşi aveau sediul administrativ la Mega Dendron şi „de frica iudeilor”s-au aşezat în satul învecinat, Taxiarhis, unde s-a născut Hrisant. Puţin mai târziu, când au devenit cunoscuţi datorită meseriei lor, s-au mutat în Mega Dendron, în care locuiau atunci aproximativ patru sute de familii.

Aici, în Mega Dendron, s-a născut şi a crescut al doilea fiu al familiei, care, mai târziu avea să devină izbăvitorul celor robiţi. Acest fapt este cunoscut şi acceptat de toţi locuitorii Etoliei, deşi există afirmaţii potrivit cărora Sfântul s-ar fi născut în satul vecin, Taxiarhis, însă aceste afirmaţii sunt neîntemeiate şi neconforme cu istoria.

De aici, din Mega Dendron, unde a trăit şi a crescut, cu încuviinţarea părinţilor săi a vizitat în anii adolescenţei sale mănăstirile din acel ţinut, de unde a luat putere pentru a urma calea pe care plănuia să pornească. Şi nu a întârziat să facă aceasta.

Cam pe la vârsta de douăzeci de ani a lăsat războiul de ţesut şi a mers la Sigdiţa Parnasidei, unde exista o şcoală, iar apoi la Şcoala Sfintei Mănăstiri a Sfintei Paraschiva-Guvas din localitatea Vranghiana. Această mănăstire a fost construită de Sfântul Evghenie etolianul. Aici, la această Şcoală a învăţat Sfântul (vreme de opt ani după mărturia preotului paroh de acum al Bisericii din Vranghiana), având ca dascăli pe ierodiaconii Gherasim şi Anania. După ce a învăţat să scrie şi să citească, a fost învăţător la Şcoala din Lombotina (astăzi Hora de sus), apoi la Taxiarhis şi după aceea la Mega Dendron.

La vârsta de douăzeci şi nouă de ani şi-a părăsit patria şi a mers în Sfântul Munte. Aici îşi continuă studiile împreună cu câţiva compatrioţi de-ai săi la marea şi faimoasa şcoală a Sfintei Mănăstiri Vatoped, cunoscuta Athoniadă.

Aici s-a pregătit foarte bine din punct de vedere teologic, filozofic şi filologic, având ca dascăli mari personalităţi. De la Panaghiotis Palama a învăţat filologia, de la eruditul profesor Evghenie Vulgaris din Zachint, care studiase în Italia, a învăţat fizica, filozofia şi ştiinţele exacte, iar de la Nicolae Zarzulion din Meţovos, care i-a urmat lui Vulgaris, a învăţat filozofia şi logica. L-a avut dascăl şi pe Neofit Kavsocalivitul.

Mai târziu, deoarece Athoniada s-a pustiit datorită plecării dascălilor ei, Constas a mers la Mănăstirea Filotheu ca să pună în lucrare acolo, în viaţa monahală,

teologia pe care o învăţase. Aici a fost tuns monah primind numele de Cosma. A fost hirotonit diacon şi preot la vârsta de patruzeci şi cinci de ani şi un an mai târziu a ieşit din Sfântul Munte ca să-i înveţe pe fraţii săi.

Părintele Cosma nu i-a uitat niciodată pe nefericiţii cei de un neam cu el. Voia să meargă să-i ajute, să le dea putere, să-i păzească de tot răul şi să-i aducă la calea lui Hristos. Însă, mai întâi trebuia să se pregătească el însuşi prin post şi rugăciune pentru această mare lucrare. Prin viaţa sa ascetică a ajuns la mari măsuri duhovniceşti, însă, înainte de a ieşi în lume, înainte de a deveni un nou apostol al lui Hristos, vrând să vadă dacă ceea ce cugeta el era după voia lui Dumnezeu, a deschis Noul Testament şi o, minune, ochii săi s-au pironit asupra cuvintelor apostolului Pavel: „Nimeni să nu caute pe ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui” (I Corinteni 10, 24). Adică nu te gândi numai la folosul tău duhovnicesc, ci şi la folosul celorlalţi creştini.

Glasul său lăuntric şi cuvintele Sfântului apostol Pavel l-au scos pe Părintele Cosma în afara Sfântului Munte. Cu binecuvântarea părinţilor athoniţi şi cu încuviinţarea Patriarhului ecumenic a călătorit de la un capăt la celălalt al Greciei aflate sub ocupaţia turcească propovăduind Ortodoxia.

Prin predicile sale a trezit neamul aflat sub jugul otoman şi prin strădaniile sale, mai presus de fire, i-a adus pe greci la calea cea bună. A oprit continua islamizare şi i-a întors pe grecii islamizaţi la Ortodoxie. I-a botezat pe cei care nu erau botezaţi şi i-a convins pe cei bogaţi să facă colimvitre. Au fost făcute patru mii de colimvitre de aramă care au fost date la parohiile ce nu aveau. I-a îndemnat, de asemenea, pe cei bogaţi să cumpere cărţi duhovniceşti, metanii, cruciuliţe, piepteni şi broboade pentru femei. Cărţile le împărţea celor dornici de învăţătură, iar metaniile şi cruciuliţele le dădea oamenilor simpli. Pieptenii îi dădea celor ce începeau să se radă, iar broboadele, mai mult de patruzeci de mii, le-a împărţit femeilor de toate vârstele, pentru a-şi acoperi capul.

A ridicat Sfinte Biserici, ca să aibă creştinii unde să meargă la slujbe. A construit şcoli, unde copiii să poată învăţa limba greacă. Prin strădaniile sale s-au construit 210 gimnazii şi au început să funcţioneze alte 1100 de şcoli primare, unde se învăţa cititul şi scrisul. A îndemnat familiile bogate şi mai ales pe cele fără de copii să primească în casele lor şi să-i hrănească pe copiii orfani care umblau goi şi înfometaţi pe drumuri.

I-a îndemnat pe creştini să mute târgurile din ziua de Duminică, aşa cum obişnuiau evreii, în ziua de sâmbătă. Motivul era, desigur, limpede: în primul rând, pentru că Duminica este ziua pomenirii Învierii Domnului şi este zi nelucrătoare pentru creştini, iar în al doilea rând, Sfânta Biserică era singurul loc unde se putea auzi şi vorbi limba greacă veche. Dacă târgurile ar fi continuat Duminica, creştinii nu ar mai fi mers la biserică, aceasta având drept urmare, pe de o parte faptul cu nu ar fi participat la Sfânta Liturghie, iar pe de alta, că ar fi pierdut contactul cu limba greacă. Din această pricină, evreii îl urau de moarte pe Părintele Cosma.

Însă lucrarea Sfântului Cosma nu s-a limitat doar la acestea. El îi sfătuia pe creştini să lucreze, să cultive pământul şi să planteze pomi. Mii de pomi au fost plantaţi, iar alţii altoiţi. În multe sate, locuitorii arată până astăzi pomii de pe marginea drumului ce au fost altoiţi de mâinile Părintelui Cosma, din care trecătorul poate lua un fruct ca să-l mănânce.

Cu Harul lui Dumnezeu Celui în Treime Sfântul a săvârşit şi minuni. Pe mulţi creştini, chiar şi turci, i-a tămăduit de boli fără leac. A scos din mlaştina păcatului nu numai oameni simpli, ci şi bande întregi de tâlhari. Mulţi dintre ei au fost mişcaţi de cuvintele Părintelui Cosma şi unii dintre ei au mers în mănăstiri, unde au devenit monahi, iar alţii s-au întors în societate, unde au trăit o viaţă creştinească.

Părintele Cosma a primit de la Dumnezeu harisma proorociei. A fost proorocul celor robiţi. Proorociile lui au fost un sprijin pentru neamul asuprit, însă pe strămoşii noştri, proorociile sale despre descoperirile tehnologice nu i-au mişcat deloc, deoarece nu aveau ştiinţă de carte şi se aflau sub stăpânire străină.

Sufletele lor întristate erau atrase numai de proorociile legate de vremea eliberării. Dorul eliberării era alfa şi omega pentru tot neamul subjugat şi de la un capăt la altul al ţării toţi vorbeau în şoaptă despre acest mare vis. Dar poate că acest vis nu s-ar fi împlinit niciodată, dacă Părintele Cosma nu ar fi ieşit din Sfântul Munte ca să cerceteze neamul asuprit. Călătoriile sale nu s-au făcut pe drumuri aşternute cu flori şi petale de trandafiri, ci cu spini şi buruieni. Părintele Cosma a mers în „mijlocul lupilor" (Luca 10, 3).

Lucrarea sa a fost mare şi grea şi s-a încheiat pe 8 august 1779 în localitatea Kollikondasi din Epirul de nord.

Prima călătorie (1760-1763)

Sfântul şi-a început propovăduirea în împrejurimile împărătesei cetăţilor. Apoi a străbătut Tracia, Macedonia şi a ajuns la Sfânta Mănăstire Proussos din Evritania. Acolo a întemeiat o şcoală şi, prin harisma înainte-vederii pe care o avea, a mustrat pe un ucigaş care omorâse un monah. Acel ucigaş, după acea mustrare, s-a pocăit, s-a smerit şi a intrat într-o mănăstire pentru a-şi mântui sufletul.

Îndată după aceasta, Sfântul s-a dus în satul său, însă nu a fost primit. De aceea a mers în satul învecinat, Halikion, unde a fost găzduit în casele verilor săi. (Astăzi, în satul Aitopetra-Thermos din Etolia încă mai trăiesc urmaşi ai verilor Sfântului Cosma, cu numele de familie Skandros). De acolo a trimis pe cineva să cumpere grâu de la Vrahori (Agrinio de astăzi) şi a făcut parastas părinţilor săi.

În continuare a călătorit prin satele din jur ale ţinutului. Prima oprire a făcut-o în satele din Makrinia - Mesolonghion.

Primul scop al predicilor sale era nelucrarea din Duminici. „Şase zile să lucraţi", spunea el, „iar în ziua a şaptea, Duminica, să mergeţi la biserică. Nu faceţi târguri Duminica, nu băgaţi în casa voastră câştigul făcut în zi de Duminică…".

Aceste cuvinte ale sale, cât şi întreaga propovăduire, s-au făcut pricină ca Sfântul să fie bătut de proprietarii de pământ din Makrinia. Iar el, deşi a fost lovit şi pus la jug ca un dobitoc ca să are pământul, la plecare i-a binecuvântat

spunând: ***„Când vă vor muşca pisicile, câinii şi şoarecii, veţi veni în satul meu ca să aflaţi tămăduire”.***

Din nefericire, mulţi oameni simpli şi neînvăţaţi văd aceste cuvinte nu ca pe o binecuvântare, ci ca pe un blestem. Din pricină că ei înşişi obişnuiesc să blesteme, spun că Sfântul Cosma i-a blestemat pe cei din Makrinia să fie muşcaţi de animalele turbate, însă Sfântul Cosma ca un adevărat ieromonah athonit şi mai ales ca un Sfânt, ca un om pe care Dumnezeu l-a înzestrat cu harisma înainte vederii, nu ar fi încălcat cele spuse de Sfântul apostol Pavel: „Binecuvântaţi pe cei ce vă prigonesc” (Romani 12, 14).

În locul fierii pe care i-au dat-o locuitorii din Makrinia, Sfântul le-a dăruit mană. Nu i-a blestemat, nu le-a spus: „Să vă muşte câinii turbaţi şi să nu aflaţi nicăieri tămăduire şi să muriţi”, ci le-a spus că atunci când vor fi muşcaţi de câini turbaţi, vor merge în satul lui şi se vor vindeca. Aşadar, aceste cuvinte nu sunt blestem, ci sunt binecuvântare, sunt cuvinte prooroceşti. Sfântul Cosma a prevestit viitorul. A văzut de mai înainte boala turbării şi le-a dat binecuvântare semenilor săi să meargă la Mega Dendron şi să se tămăduiască.

Tot prooroceşti, iar nu blestem, sunt şi cuvintele pe care Sfântul le-a spus şi cu alte ocazii. De pildă: ***„Va veni vremea când creştinii se vor ridica unul împotriva altuia”.*** A văzut de mai înainte, iar nu a provocat nenorocirea războiului civil grecesc, aşa cum a văzut de mai înainte, iar nu a provocat tăierea capului lui Aii paşa. Cuvintele sale: ***„Vei merge în Cetate cu barba roşie”***, nu sunt blestem, ci cuvinte prooroceşti.

Aşadar Sfântul Cosma nu a blestemat, pentru că, fiind un adevărat proroc al lui Hristos, niciodată nu şi-ar fi încălcat propriile sale cuvinte şi nu ar fi săvârşit altceva decât ceea ce învăţa: „preoţii trebuie… să nu blesteme”, iar în al doilea rând, niciodată nu ar fi săvârşit contrariul celor spuse în Sfânta Scriptură „binecuvântaţi şi nu blestemaţi” (Romani 12, 14).

Aşadar, după ce a fost bătut şi izgonit, Sfântul a plecat din Makrinia şi a ajuns ud de transpiraţie la Petrohori, unde i-a găsit pe săteni lucrând la viile lor. Petrohori se află la o depărtare de patru kilometri de Thermos şi la şapte de Mega Dendron, în partea de răsărit a lacului Trahonida, la altitudinea de 310 metri. Câmpia mică de la Petrohori era şi ea plină de vii. Locuitorii l-au primit cu respect şi bunătate. Şi-a întrerupt lucrul, s-au adunat la un loc toţi împreună şi au ascultat predica lui. Apoi i-au adus de mâncare, însă nu aveau apă.

Atunci Sfântul, ca un alt Moise, a lovit cu toiagul său o stâncă în chipul Crucii. Aceasta s-a despicat şi a ieşit apă. Stânca aceasta se păstrează până astăzi şi din ea curge mereu apă, sau mai degrabă agheasmă. Cantitatea de agheasmă este aceeaşi şi vara şi iarna. Stânca se află pe pământul lui Apostol Triandafilos şi în acel loc se află o bucată de marmură cu următoarea inscripţie:„Aici a stat şi a învăţat Sfântul celor robiţi, întâiul dascăl al poporului nostru, Cosma etolianul”.

Pe lângă această întâmplare minunată, Sfântul i-a binecuvântat pe locuitorii din Petrohori şi viile lor. Până astăzi, locuitorii din Petrohori cultivă viţă de vie şi produc vin de primă calitate, aşa cum se ştie în toată Etolia.

În continuare Sfântul a călătorit prin satele Xiromeros, Valtos, Agrafa şi Arta. S-a întors iarăşi în Etoloakamania şi a propovăduit în Mesolonghion, Navpakt, Etoliko, Katohi, Anghelokastro, Mahala, Vrahori (Agrinio), Mustafulis (Panetolio), Demi (Kenurio), Muhtarina (Varia) şi Guriţa (Mirtia).

La Mirtia a fost găzduit în Sfânta Mănăstire cu hramul Intrarea în Biserică a Născătoarei de Dumnezeu, unde a liturghisit, a propovăduit cuvântul lui Dumnezeu şi a cerut rugăciunile călugărilor de acolo. Apoi a mers şi la alte mănăstiri din împrejurimi. La Sfânta Mănăstire a Cinstitului înaintemergător - Dervekistis, la Sfânta Mănăstire a Naşterii Maicii Domnului din Fotmos de pe malul lacului, la Mănăstirea Katafighion de lângă Taxiarhis şi la Mănăstirea Sfintei Paraschevi din Mandra, unde a ţinut cuvânt de învăţătură în „Şcoala în ascuns” care exista acolo.

Însă primarii satelor, fiindcă îi deranjau predicile lui, l-au pus pe guvernatorul turc de la Mega Dendron să-l alunge. Acela l-a surghiunit la Bitolia Serviei, acolo unde, astăzi este o mănăstire.

În 1763 a fost eliberat şi Sfântul s-a îndreptat spre Constantinopol. Pe de o parte, voia să-şi înnoiască binecuvântarea, iar pe de alta să-l înştiinţeze pe Patriarh despre călătoria sa ce a durat trei ani, despre problemele şi greutăţile pe care le-a întâmpinat în noua sa slujire şi să-i ceară să se roage pentru el, ca să-şi continue greaua sa misiune şi slujire.

A doua călătorie (1763-1774)

În 1763, Sfântul, după ce a primit din nou binecuvântarea Patriarhului, şi-a început a doua călătorie, care a durat aproximativ unsprezece ani. A săvârşit multe minuni, a dat multe învăţături şi a rostit zeci de proorocii. Prin cuvintele sale, prin viaţa sa,

prin pilda sa, mulţi s-au întors la calea cea bună. Mii de oameni ascultau propovăduirea pocăinţei poate pentru prima dată.

Nenumăraţi tâlhari au părăsit fărădelegile lor şi şi-au întemeiat familii. Mulţi au fost cei ce l-au urmat şi l-au ajutat, însă destul de mulţi şi cei ce s-au purtat cu el cu vrăjmăşie. El însă a semănat pretutindeni năzuinţa eliberării şi a scuturării jugului otoman. Sămânţa sa a găsit pământ bun şi primele vlăstare au ieşit îndată, iar apoi a venit eliberarea. Un adevărat vlăstar, un fiu duhovnicesc al Sfântului Cosma, a fost Rigas Ferreos.

În 1763, după ce Patriarhul Ioanichie al III-lea i-a reînnoit binecuvântarea, Sfântul a călătorit prin Tracia, Macedonia şi a ajuns în Sfântul Munte, unde a vizitat toate mănăstirile şi schiturile şi a cerut binecuvântare de la părinţi. Apoi a mers la Skopelo, Skiato şi în continuare în Thesalia. A vizitat sate mici, comune şi oraşe. A mers în locurile greu accesibile ale munţilor Olimp şi Kissavo, unde se aflau cuiburile tâlharilor.

„Satele de la câmpie vor pătimi stricăciune, în vreme ce la poalele Kissavo-ului se vor culca robi şi se vor trezi liberi”, după cum s-a şi petrecut. Prin aceste cuvinte prooroceşti Sfântul i-a însufleţit şi i-a încurajat pe oameni.

În Larisa a intrat în conflict cu evreii şi cu cei bogaţi. I-a îndemnat pe greci să mute sâmbăta, târgul de Duminică impus de evrei. Atunci evreii s-au împotrivit şi Sfântul a preferat să plece. Avea încă multe de dăruit creştinilor aflaţi în robie.

După Lansa a mers la Rapsani, la Ambelakia şi apoi la Velestino. La Velestino a găsit pământ roditor. Acolo au fost mulţi care l-au ascultat, l-au cinstit şi l-au iubit, însă unul singur l-a urmat, Rigas Ferreos, un ucenic adevărat al său. Fără Sfântul Cosma nu ar fi existat Eteria, nu ar fi existat eroii din 1821, laici şi clerici. Nimeni nu s-a ostenit atât de mult ca el pentru pregătirea neamului şi pentru a sădi în sufletul lui marele ideal al eliberării.

După Velestino şi Thesalia, Sfântul a mers în Macedonia apuseană. A călătorit prin Elasona, Servia şi prin satele Olimpului. La Karia cineva i-a dat un harbuz, însă el nu l-a primit spunând: Nu-l vreau, pentru că este furat”. Şi într-adevăr, era furat. Acolo, în Karia, un om pe nume Sakelaris l-a invitat să-l găzduiască în casa sa. Nurorile lui însă se mâhneau pentru că nu aveau untdelemn ca să gătească. Atunci Sfântul a făcut o minune. Vasele de untdelemn ale casei lui Sakelarie s-au umplut toate.

Apoi a mers la Ano Milia. În acea vreme în satele de câmpie izbucnise o epidemie de holeră. Sfântul Cosma, după ce a făcut un paraclis şi litanie, a înfipt o cruce de fier în ramurile unui pin şi minunea s-a săvârşit. Satul s-a izbăvit de holeră. Crucea se păstrează până astăzi în pin şi nu a ruginit, deşi este neacoperită, nici nu a fost cuprinsă în trunchiul pinului. (Aşa cum se ştie, atunci când înfigem un fier într-un copac, pe măsură ce acel copac creşte, îl cuprinde în trunchiul său).

Apoi, Sfântul s-a dus la Katerini, Kozani, Siatista şi Grevena. În satul Ţiraki a rostit o proorocie. După împlinirea acesteia, locuitorii de acolo, în semn de cinstire pentru Sfânt, au numit satul lor „Sfântul Cosma". Acelaşi lucru trebuie să se fi petrecut şi cu compatrioţii săi, care, în 1930, au schimbat numele satului lor din Kefalovriso în Thermos. Din nefericire, au preferat vechea denumire de Thermos în locul numelui marelui nostru Sfânt. Ar putea spune cineva că pe atunci nu era recunoscut oficial ca Sfânt. Dar aceasta este o îndreptăţire vrednică de râs. Dacă Aii paşa i-a zidit în 1814 mănăstire, strămoşii noştri nu ar fi putut să numească satul lor „Sfântul Cosma"? Atunci s-a făcut o greşeală, însă acum, când îl prăznuim în mod oficial, de ce nu numim prin proiectul de lege „Kapodistra" întinsa localitate Thermos, comuna „Sfântul Cosma"? Pentru că „nici un prooroc nu este bine primit în patria sa"(Luca 4, 24).

În 1767 a vizitat Bitolia (Monastirion de astăzi) şi în continuare a mers în Pind. Acolo s-a nevoit să unifice neamul prin limbă.

„Grecii, spunea el, trebuie să vorbească greaca şi numai greaca, pentru că Biserica noastră foloseşte limba greacă, Sfânta Scriptură este scrisă în greacă, iar neamul nostru este grecesc. Celui care îmi făgăduieşte că va vorbi limba greacă, îi voi lua păcatele asupra mea…".

Desigur, atunci strămoşii noştri l-au ascultat pe Sfânt, însă noi acum facem contrariul. Vorbim două-trei limbi europene, iar greaca nu o cunoaştem aproape deloc.

După ce a plecat din Pind, a vizitat Meţovo, Ioanina, Koniţa şi Zagorohoria. La Zagori, pe când îi povăţuia pe locuitori să întemeieze o şcoală, aceia i-au cerut să-i ajute să construiască o punte, ca să nu se înece când trec râul. Atunci Sfântul le-a spus: ***„Săracii şi sărmanii de voi, vă îngrijiţi de mântuirea a doi sau trei, însă uitaţi că voi toţi, împreună cu femeile şi copiii, vă primejduiţi să vă înecaţi în fundul adâncului, de unde nu veţi putea ieşi în vecii vecilor".***

Apoi s-a dus la Sfântul Andrei, la Grazoni şi la Ziţa. La Ziţa a găsit pământ bun şi a stat acolo destul de multă vreme. Aproape de Ziţa existau două mănăstiri, două sihăstrii, şi în acea vreme Sfântul avea nevoie de puţină odihnă şi linişte, însă odihna a durat puţine zile. Acolo a întemeiat o şcoală, pe care locuitorii au numit-o „Dăscălie". Până în ziua de astăzi locul de acolo se numeşte „Dăscălie".

Ziţa a fost pentru Sfânt un punct de plecare. De acolo a pornit spre locurile din jur ale Epirului, unde îi îndemna pe locuitori să planteze copaci. ***„Cei ce nu iubesc copacii, spunea el, sunt oameni săraci".*** La Dropoli din Epirul de nord a spus: ***„Oamenii vor ajunge săraci, pentru că nu au dragoste pentru copaci".***

Fiind înştiinţat că turcii din Arghirokastro le-au silit pe femeile din Dropoli să le alăpteze copiii, Sfântul, prin învăţătura sa, a vindecat acest rău şi a slobozit Dropoli de birul laptelui matern, spunând femeilor creştine că trebuie să înceteze a mai alăpta pe copiii turcilor, iar turcilor că prin această alăptare există primejdia ca neamul lor să se vatăme şi să-şi piardă duhul războinic. Potrivit istoricului Zoton Molosson, care a scris viaţa Sfântului Cosma în 1826 la Atena, după predica aceasta, cinci sute de femei din Dropoli au încetat să alăpteze copiii turcilor.

În continuare, Sfântul a mers la Tzumerka. Întâlnind pe drumul dintre Sirrako şi Kalarrites o femeie cu copilul ei, a proorocit: ***„Acest copil va ajunge mare, va conduce Grecia şi va fi slăvit".*** Şi într-adevăr acel copil (Ioanis Kolettis) a ajuns mai apoi prim-ministru al Greciei.

După aceea, Sfântul s-a dus în părţile localităţii Suli. În continuare, a călătorit prin părţile Artei: Valto, Xiromero şi Voniţa, care era pe atunci un bogat port comercial veneţian. Sfântul a mustrat prin predica sa luxul în care petreceau locuitorii de acolo, apoi a binecuvântat munţii din apropiere, spunând: „Fiţi binecuvântaţi! Multe suflete veţi mântui". Într-adevăr, în 1821 multe femei şi copii din regiunea Acarnaniei s-au refugiat în acei munţi care erau sub stăpânire veneţiană.

După Voniţa, a ajuns la Mahala, a trecut râul Ahelou, a propovăduit în satul Magula, apoi s-a îndreptat spre Etoliko. A ocolit localitatea Katohi, pentru că de departe văzuse că în centrul satului se afla o geamie şi pentru că nici un locuitor al acelui sat nu fusese la predica pe care o ţinuse cu puţin timp înainte în Magula. După Etoliko a propovăduit în Mesolonghion, în Navpact, a trecut în Ahaia, s-a întors în Grecia continentală şi a ajuns la Galaxidi.

În acea vreme a izbucnit războiul ruso-turc (1770). După mai mulţi cercetători, în vremea răscoalei Orlovilor Sfântul se afla în Sfântul Munte, iar după alţii în

Kafalonia, aflată sub stăpânire veneţiană. Este sigur că Sfântul Cosma nu a participat nici măcar în mod indirect în mişcarea Orlovilor, pentru că, prin darul înainte-vederii, a văzut că „năzuinţa” va veni după trei generaţii. Aşadar, o răscoală înainte de vreme ar fi fost cu siguranţă înăbuşită în sânge. În cele din urmă, nereuşita Orlovilor a dovedit faptul că Sfântul avusese dreptate.

Sfântul Cosma nu aştepta eliberarea neamului prin alianţe militare. El a proorocit: ***„De nouăzeci şi nouă de ori cu armele şi o dată cu stiloul”.*** Adică „năzuinţa” nu va veni prin tratate, ci cu armele. Trebuia să se îmbunătăţească starea duhovnicească a grecilor, ca să înceapă ei înşişi revoluţia. Însă neamul era fără ştiinţă de carte şi trebuia să înveţe. Prin cultură, neamul înrobit se putea trezi şi ridica împotriva cotropitorilor. Prin urmare, trebuia să se construiască şcoli.

În 1774 a mers din nou la Constantinopol. Dorea să-l înştiinţeze pe Patriarhul Samuil I despre lucrarea sa şi să-i ceară binecuvântare. Voia să facă o dare de seamă a lucrării sale, a călătoriei sale. O călătorie de mulţi ani, de mulţi kilometri, o călătorie cu multe greutăţi şi nenumărate jertfe, o călătorie în timpul căreia toţi l-au cinstit, toţi se întristau când pleca de lângă el şi doreau să-l vadă din nou, o adevărată călătorie misionară.

A treia călătorie (1775 până la 24 august 1779)

Sfântul avea şaizeci şi unu de ani când a ajuns pentru a treia oară la Constantinopol. Aici nu s-a rezumat să facă numai o apologie a lucrării sale, nu s-a mulţumit numai să-l înştiinţeze pe Patriarh despre problemele şi greutăţile prin care treceau grecii aflaţi în robie; nu s-a mulţumit numai să povestească şi să descrie nevoinţele şi neliniştile lui şi să-i dezvăluie ostenelile şi sudorile sale; nu s-a gândit să se liniştească după cele două călătorii pe care, din fericire, le-a dus la bun sfârşit: nu l-a descurajat osteneala călătoriei de cincisprezece ani, ci îndată ce a ajuns la Constantinopol şi-a făcut cunoscute intenţiile sale şi l-a înştiinţat pe noul patriarh. Sofronie al II-lea despre gândurile sale legate cu activitatea sa misionară, gânduri izvorâte din sufletul său sfânt şi inima sa compătimitoare, care îi spuneau că nu trebuie să renunţe, cu toate că era înaintat în vârstă.

Pentru aceasta a cerut şi a primit din nou binecuvântarea scrisă a Patriarhului şi a pornit într-o nouă călătorie, o călătorie in care a alergat ca un tânăr de douăzeci de ani. A alergat pentru că a înţeles că vremea se scurtează. Peste puţin timp avea să părăsească lumea, iar lumea avea nevoie de el. Trebuia ca pe fiecare să-l asculte, să ia aminte la problema lui şi să-i dea sfatul potrivit. Astfel, îl vedem într-un sat predicând despre nelucrarea din ziua de Duminică, în alt sat mustrând luxul

femeilor şi, în general, al bogaţilor, în altul vorbind despre dragoste, pentru că acolo exista ură, în alt sat dăruind colimvitre pentru botez, în altul construind şcoală pentru copii: într-un loc vindecând bolnavi, iar în altul mângâindu-i pe oameni şi spunându-le că „năzuinţa” va veni la a treia generaţie.

Aşadar, după ce a primit binecuvântarea Patriarhului, a plecat din Constantinopol şi s-a îndreptat spre Egheo. Erau şi acolo suflete, erau şi acolo greci aflaţi în robie, pe care trebuia să-i vadă, îl aşteptau şi acolo creştini îndureraţi ca să-i asculte predica, să se mărturisească, să-i ceară sfatul şi binecuvântarea.

Prima oprire a fost Dodecanezul, iar apoi insulele Cidade. Acolo l-a întâlnit pe fratele său Hrisant, care era directorul gimnaziului din Naxos.

Apoi a trecut pe la Andros, unde a fost găzduit la Sfânta Mănăstire a Sfântului Nicolae. (După moartea sa mucenicească şi după mutarea Sfintelor Moaşte, ucenicii săi au dus o părticică din Moaşte, maxilarul de jos al Sfântului, şi a dăruit-o mănăstirii, unde se păstrează până astăzi). Apoi, după ce a trecut pe la Paros, Mikonos, Milos, Serifos, a mers din nou cu corabia în Sfântul Munte.

După ce a trecut pe la toate Sfintele mănăstiri şi schituri, de unde a luat putere pentru continuarea nevoinţelor sale, a călătorit prin Halkidikis, Ierisos, Polighiros şi Laringovis (Amea de astăzi). La Amea i-a rugat pe preoţi să-i cheme pe credincioşi ca să le predice. Preoţii au alergat pretutindeni şi toţi creştinii, bărbaţi şi femei, mici şi mari, s-au adunat în Sfânta Biserică a întâiului mucenic şi arhidiacon Ştefan, metoc al Sfintei Mănăstiri Constamonitu din Sfântul Munte. „Suntem toţi prezenţi”, i-au spus ei, însă Sfântul, prin harisma înainte-vederii pe care o avea, a văzut că lipsea o femeie însărcinată. A fost chemată şi ea şi numai după aceea a început să predice.

La Amea a rămas destule zile şi a fost găzduit în diferite case. Cei care l-au găzduit şi-au luat ca nume de familie numele lui. În zilele noastre există în Amea mai mult de cincisprezece familii care poartă numele de „Cosma”. La fel s-a petrecut şi în satele din jur, precum şi în alte ţinuturi pe unde a călătorit Sfântul Cosma.

Când a sosit ziua despărţirii, toţi locuitorii din Amea l-au petrecut, iar în locul unde s-au despărţit au zidit un loc de închinare care există până astăzi.

Apoi, după ce a trecut pe la Zervorohoria, a mers la Tesalonic, iar în luna iulie a aceluiaşi an (1775) la Veria. În continuare s-a dus la Kastoria, iar în august 1775 la

Siatista. În septembrie, acelaşi an, a ajuns în Epirul de Nord, oprindu-se mai întâi la Koriţa.

După Koriţa a mers în Moshopolis, Delvino şi la satele din împrejurimi. La Delvino a fost sprijinit şi ajutat de episcopul locului, Ioanichie. Apoi a trecut prin Filiates, locul unde locuitorii din Iiaringovis, astăzi Dropolis (astăzi Dril- Amea-Halkidikis s-au despărţit de Sfântul Noupolis), Vuliarates, Arghirokastro, Tepeleni, Vissani, Droviani. În Epirul de Nord a vorbit despre „năzuinţă". La Vuliarates a proorocit despre inventarea automobilului. În satul Ţaraplana (Vasiliko de astăzi) a proorocit despre eliberarea lui (satului) astfel: Sfântul predica lângă un copac, care avea o gaură. La un moment dat a luat un lemn, l-a băgat în gaură şi a spus: ***„Când va creşte copacul şi va închide în gaură acest lemn, atunci vă veţi elibera".*** Cuvintele sale s-au împlinit în 1912.

În continuare, Sfântul a mers la Ioanina. Acolo, după spusele lui Constantin Dimitriu, s-au petrecut următoarele:

Un grup de negustori greci din satele de munte din Tetoloakarnania au întâlnit în drumul lor nişte turci albanezi, care îl duceau pe Sfânt legat cu lanţuri spre un loc necunoscut, probabil cu scopul de a-l omorî. Atunci, aceia au dat 30.000 de groşi călăilor şi Sfântul a fost eliberat. După ce au plecat călăii, Sfântul le-a mulţumit şi i-a binecuvântat, spunând: ***„Să fiţi binecuvântaţi voi şi urmaşii voştri".*** Iar când i-a întrebat de unde sunt, aceia i-au răspuns: „Suntem din Kravara". Apoi le-a urat drum bun şi s-au despărţit.

Rodul acestei binecuvântări se vede până în zilele noastre. «Locuitorii din Kravara, această „binecuvântată comunitate", au propăşit mult. Dintre ei, mulţi au ajuns oameni de ştiinţă şi se disting prin hărnicie şi cinste.

După ce a fost eliberat, Sfântul a mers la Vovusa din Pind, la Antohorio şi la Mikro Peristeri.

În 1776 a trecut prin satele din Grevena, prin Servia, pe la Mănăstirea Cuviosului Nicanor – Zavordas, pe la Deskati şi Elasona. În anul următor a coborât în Thesalia şi a călătorit prin satele din Aspropotamos. În satul Klinovos a făcut următoarea proorocie: ***„Klinovosul se va scufunda".*** Şi într-adevăr, s-a scufundat. La Krania şi-a dat cămaşa ca să fie spălată, dar i-au dat alta înapoi, iar pe aceea au ţinut-o pentru ei ca binecuvântare. Ea se păstrează până astăzi la Trikala.

În acelaşi an a trecut prin satele Petruli, Melisurgos, Vranghiana şi prin satele din Arta. La Miliana şi-a pierdut (alţii spun că i-a fost furată) crucea. Locul unde a fost pierdută se numeşte până astăzi „Crucea”.

La Dafnoti, în Arta, s-au petrecut următoarele: Când şi-a terminat predica, s-a apropiat de el preotul satului Skupa şi l-a chemat să predice şi în satul său. Dar Sfântul nu a mers, ci i-a spus: ***„nu vin, pentru că nu va veni nimeni la predica mea, fiindcă toţi sunt în cireş”.*** Într-adevăr, când s-a întors în sat, preoţii i-au găsit pe toţi sătenii culegând cireşe.

Apoi, Sfântul a mers la Gurghiana şi a proorocit că acel sat va rămâne totdeauna mic. ***„Totdeauna vor fi zece case”.*** Şi într-adevăr, până în zile noastre satul are zece familii.

După aceea Sfântul a predicat în Halkiades, Ţamuria, Preveza, Levcada şi Kefalonia. Proorociile lui rostite în Kefalonia s-au împlinit cu precizie matematică, atât în privinţa anului eliberării insulelor ionice, cât şi a descoperirii telefonului. ***„Va veni vremea când se va încinge locul cu o aţă”.***

La Ason le-a spus greierilor să tacă şi îndată aceia au amuţit, de asemenea a tămăduit un paralitic. La Kastro de lângă Ason l-a făcut pe un surd să audă. Mai mult, a cerut să-l întâlnească pe căpitanul de marină Antonie Ghetilinis, pe care nu-l cunoştea şi l-a sfătuit să-şi mărturisească un vechi păcat al său.

Din Kefalonia, scrie Safiros Hristodulidis, a trecut în Zakintos însoţit de zece caicuri pline de credincioşi kefaloniţi, însă nu a rămas mult în Zakintos, pentru că i-au stat împotrivă mai-marii locului şi astfel s-a întors în Kefalonia. Dar şi de acolo a plecat, pentru că şi aici a întâmpinat împotrivire şi de aceea s-a dus în Kerkira. Veneţienii însă nu i-au dat permis de şedere în insulă şi pentru aceasta a fost nevoit să plece. Însă locuitorii din Kerkira, înainte ca el să plece, cu multă măiestrie i-au luat cămaşa. Acea cămaşă s-a păstrat în Sfânta Biserică a Sfântului apostol Andrei din Manduki, până în vremea ocupaţiei germane (1941-1944), când biserica a fost bombardată. După bombardament cămaşa a fost găsită întreagă, iar acum ea se păstrează în Biserica Sfântului Gheorghe din Manduki.

Desigur, plecarea Sfântului Cosma din Kerkira în iulie 1777, nu a fost o înfrângere sau o slăbiciune, nu a fost o încetare a lucrării sale şi nici o urmare a bătrâneţii şi ostenelii, ci o continuare a lucrării sale. Deşi avea şaizeci şi trei de ani, nu şi-a încetat lucrarea. Nu l-au înfricoşat comandantul insulei şi iscoadele ocupanţilor veneţieni, nici evreii şi mai-marii vremii. El ştia că vremea se apropie şi vedea că

este încă mult de lucru, de aceea atunci când l-au alungat din Kerkira s-a îndreptat spre localitatea Sfinţii patruzeci de Mucenici, continuându-şi cu multă râvnă şi putere lucrarea sa misionară. A botezat mulţi greci convertiţi la islam, a făcut multe minuni, a întemeiat mulţime de şcoli, a mărturisit mii de oameni şi a rostit multe proorocii.

După ce a plecat din satul Sfinţii patruzeci de Mucenici s-a oprit la Himarra, unde a fost pus în faţa următoarei situaţii:

Locuitorii de acolo se ocupau cu negoţul pe mare şi datorită rivalităţii ajunseseră să aibă atâta ură între ei, încât aceasta îi ducea până la vărsări de sânge şi ucideri. Ca să se ferească de vrăjmaşii lor, sătenii nu mai mergeau la biserică. Dar pentru că voiai să participe la Dumnezeiasca Liturghie, au ridicat bisericuţe în casele lor sau lângă ele. În această vreme în Himarra şi în satele din preajmă, Driamades şi Vuno, existau multe biserici părăsite şi pe jumătate ruinate.

Sfântul Cosma văzând aceasta, mai întâi i-a îndemnat spre împăcare şi dragoste, iar apoi a ridicat o biserică mare de obşte. Deoarece fiecare din bisericuţe erau afierosite unui anumit Sfânt, care era şi ocrotitorul casei, Sfântul Cosma a afierosit noua biserică Tuturor Sfinţilor. Pentru construirea acestei biserici şi a unei şcoli a folosit materialele de la bisericuţele pe jumătate ruinate şi de la cele ce erau începute.

Această lucrare a Sfântului Cosma în Himarra a fost exploatată de vrăjmaşii Ortodoxiei, care spun că pe oriunde trecea dărâma biserici, ca să ia din ele materiale de construcţii şi să zidească şcoli. Însă nepricepuţii văd numai această faptă a Sfântului în care a folosit pogorământul şi nu vor să vadă toate celelalte fapte ale lui. Uită că a ridicat la Himarra Biserica Tuturor Sfinţilor, la Vuno Biserica Sfântului Spiridon şi alte biserici prin locurile pe unde a călătorit. Aceşti oameni uită că locuitorii din Himarra după moartea Sfântului au zidit în centrul localităţii, în semn de recunoştinţă, o sfântă biserică închinată lui care se păstrează până astăzi, iar nu o şcoală. Ei uită, de asemenea, că Ali paşa a construit în cinstea Sântului Cosma o mănăstire, iar nu o şcoală.

Sfântul Cosma nu a dărâmat biserici ca să ia materialele de construcţii şi să zidească şcoli, ci el a construit şi biserici, şi şcoli. Sfântul spunea: ***„Trebuie, fraţii mei, să construiţi şcoli, pentru că totdeauna în şcoli oamenii învaţă despre Dumnezeu, despre Sfinţii îngeri, despre demoni, răutate şi virtute. Şcoala îi luminează pe oameni, le deschide ochii creştinilor. Voi, părinţi, să-i trimiteţi pe copiii voştri la şcoală şi să le daţi o educaţie creştinească. Faceţi un mare păcat***

lăsându-i analfabeţi şi orbi. Mai bine să-i lăsaţi săraci şi învăţaţi, decât bogaţi şi analfabeţi. Nu vedeţi că neamul nostru s-a sălbăticit din pricina lipsei de învăţătură şi ne-am făcut ca fiarele? Şcolile deschid biserici şi mănăstiri şi închid temniţe”.

La Himarra a fost găzduit la conacul lui Hristu Dima. Aici a ridicat Biserica Tuturor Sfinţilor, iar în satul învecinat, Vuno, a ridicat o biserică în cinstea Sfântului Spiridon, care a fost terminată în 1778 şi a cărei placă cu numele ctitorilor se păstrează până astăzi. La Zervates a proorocit că totdeauna vor avea vreme secetoasă, în vreme ce la Vuliarates a spus că vor avea belşug. Cu adevărat, până astăzi se împlinesc cuvintele lui. Apoi a mers la Drimades, Palassan, Dukates, Canina, Avlona şi Berati. La Berati, Kurt paşa i-a dăruit un amvon portabil. Acolo, Sfântul a întemeiat o şcoală grecească şi l-a pus dascăl pe biograful său de mai târziu, Sapfiros Hristodulidis.

În continuare, Sfântul a trecut prin Tirana, Dirahion, Kroghia, Ahrida, Koriţa, Monastiri, Kastoria, Grevena şi a ajuns la Tesalonic. Aşa cum obişnuia, s-a întors în Thesalia, a mers în Epir, unde a trecut prin localităţile Meţovo, Sirako, Kalarites, Lapsista. Arţista (astăzi Aristi), Ziţa, Paramithia şi Parga.

Mii de oameni îl cunoşteau şi aşteptau să-l viziteze din nou. Mulţi auziseră că un ieromonah athonit, cu binecuvântarea Patriarhului, călătoreşte prin patria lor aflată sub stăpânire străină şi îl aşteptau să-l primească cu bucurie. Puţini erau cei ce nu auziseră nimic despre el, însă atunci când venea în satul lor, alergau să-l întâmpine. Când pleca îl însoţeau toţi câţiva kilometri şi îşi luau rămas bun cu lacrimi, pentru că presimţeau că nu-l vor mai vedea, că nu vor mai avea prilejul să se mărturisească la el, nu vor mai primi binecuvântarea lui şi nu vor mai vedea minuni săvârşite de el, care, în acea vreme erau multe, nu va mai întemeia şcoli, nu-l vor mai auzi rostind proorocii şi spunându-le când va veni „năzuinţa” şi ce se va întâmpla în viitorul apropiat şi îndepărtat.

La sfârşitul anului 1778 sau începutul lui 1779 a vizitat din nou Ioanina. Însă, acolo evreii l-au clevetit la paşă că este unealtă a ruşilor, iar turcii i-au interzis să predice în oraş. Dar Sfântul le-a vorbit credincioşilor în afara oraşului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului din Perivleptos.

După aceea a întemeiat o şcoală în Zalango şi a mers la Ţamuria. De acolo, presimţindu-şi sfârşitul, i-a scris fratelui său Hrisant, care era dascăl la şcoala din Naxos, o scrisoare cu data de 2 martie 1779, care se încheie astfel: ***„Zece mii de***

creştini mă iubesc şi unul mă urăşte. Mii de turci mă iubesc, însă unul nu prea. Mii de evrei îmi vor moartea, însă unul nu”.

În acea vreme era spionat şi de veneţieni. Pe data de 18 aprilie 1779 spionul secret al Veneţiei, comisul Mamonas a încercat la Mavrolitari să-l prindă în cursă pe Sfântul Cosma. S-a apropiat de el şi a încercat să afle intenţiile lui. Dar în zadar, căci Sfântul era un misionar, iar nu diplomat sau soldat; nu avea secrete, nici intenţii rele, ci era un ieromonah athonit, un predicator grec ortodox.

Puţin mai târziu Sfântul s-a dus la Preveza. Aici, creştinii i-au luat cămaşa, care se păstrează până astăzi in Biserica Sfinţilor Împăraţi Constantin şi Elena din oraş şi săvârşeşte minuni cu femeile care nu pot avea copii. Nici aici turcii nu i-au îngăduit să predice în oraş şi atunci Sfântul a predicat în afara oraşului, unde a spus, arătând spre Rumelia: ***„De acolo va veni armata greacă”.*** Şi într-adevăr, în 1912 de acolo au pornit eliberatorii greci.

Îndată după aceea, trecând prin Arta, a mers la Mega Dendron, unde a săvârşit un parastas pentru părinţii săi. Apoi s-a întors in Epir şi s-a dus în Ţamuria.

Pe 30 aprilie 1779 veneţienii i-au interzis să intre în Parga. Atunci, în chip minunat, au început să bată singure clopotele bisericilor care erau înăuntrul şi în afara cetăţii. După această întâmplare minunată locuitorii din Parga au ieşit în afara zidurilor cetăţii şi Sfântul Cosma le-a predicat în aer liber. Când a terminat predica, a cerut voie să intre în fortăreaţă singur ca să slujească Vecernia în Sfânta Biserică a Maicii Domnului Odighitria, însă nu i s-a îngăduit.

După aceasta a plecat din Parga şi a mers la Ioanina, unde a întâmpinat o mare împotrivire din partea evreilor. Şi aceasta pentru că îi îndemna pe creştini să mute sâmbăta târgul de Duminică. Nici aici nu i-au îngăduit să intre în oraş şi atunci el a predicat în afara lui, la Sfânta Biserică a Adormirii Maicii Domnului Perivleptu, urcat într-un platan, ca să-l vadă şi să-l audă toţi. Acel platan se vede până astăzi.

Puţin după aceea, pe când predica în faţa Sfintei Biserici a Sfintei Paraschevi din Derviţani, cineva l-a luat în râs, dar Sfântul i-a spus: ***„Du-te pe drum ca să-ţi primeşti răsplata”.*** După puţin timp acel om spân a fost rănit de un vrăjmaş de-al său.

Sfântul a călătorit în continuare prin Bulio, Haskovo, Teriahates, Goriţa, Frastani, Liugkari, Zervates, Arghirokastro, Premeti, iar în drum spre Tepeleni a avut loc următoarea întâmplare:

Cu puţin timp înainte de a ajunge la Tepeleni, în vreme ce predica mulţimilor, oameni ai evreilor şi ai turcilor au năvălit asupra lui. Atunci, Sfântul a fost izbăvit de mama lui Ali paşa, cunoscuta Hanko (sau Hamko). Sfântul a ajuns alergând în Tepeleni şi Hanko l-a luat în casa ei. Când s-a înserat a venit fiul ei Ali, care avea treizeci şi cinci de ani. În vremea cinei Sfântul i-a spus lui Ali: ***Vei ajunge mare, vei lua Berati, Premeti, Ghianena şi vei ajunge renumit în lume. O să stăpâneşti toată Albania şi vei călca şi pe acest prunc al lui Kurt paşa. Dar să-ţi aminteşti totdeauna să-i iubeşti şi să-i aperi pe creştini, dacă vrei să rămână stăpânirea urmaşilor tăi.***

În ziua următoare, înainte de a pleca Sfântul Cosma, Ali l-a întrebat:
- La Constantinopol mă voi duce?

- Şi la Constantinopol vei merge, însă cu barba roşie, i-a răspuns Sfântul.

- Şi desigur, cuvintele sale s-au împlinit întocmai. Ali paşa a ajuns „mare”, iar la Constantinopol a mers capul său tăiat.

Însă ceea ce nu au reuşit evreii să facă la Tepeleni, au săvârşit câteva zile mai târziu la Berati. I-au dat lui Kurt paşa o sumă uriaşă, 25.000 de groşi [1] [1], cu care se puteau cumpăra 12.500 de oi, ca să-l omoare. Acela l-a prins la Kollikondasi şi l-a înecat în râul Apson, la 24 august.

La Kollikondasi, în Epirul de nord, Sfântul Cosma şi-a încheiat mucenicește viaţa pământească.

[1] *Această sumă valorează astăzi 1.100.00 de euro.*

Aici s-a încheiat şi a treia călătorie a sa. O călătorie biruitoare, o călătorie în care a primit cununa slavei, care l-a făcut mucenic, o călătorie care ne-a dat încă un Sfânt, Sfântul nostru, Sfântul neamului, Sfântul libertăţii, Sfântul celor robiţi, noul mucenic şi sfinţitul mucenic Cosma Etolianul, cel întocmai cu apostolii, apostolul neamului, iar pentru thermioţi, pentru cei din Mega Dendron, pentru etolieni, Sfântul lor (nostru) compatriot.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, pp. 37-46)

Mitropolitul Augustin de Florina – Pomenirea Sfântului Cosma etolianul - Un misionar al Balcanilor

Mitropolitul Augustin de Florina - Pomenirea Sfântului Cosma etolianul - Un misionar al Balcanilor:

https://www.academia.edu/105964096/Mitropolitul_Augustin_de_Florina_Pomenirea_Sf%C3%A2ntului_Cosma_etolianul_Un_misionar_al_Balcanilor

https://archive.org/details/un-misionar-al-balcanilor

https://www.slideshare.net/slideshow/mitropolitul-augustin-de-florina-pomenirea-sfantului-cosma-etolianul-un-misionar-al-balcanilor/271625623

***

Iubiţii mei, când lumea aude cuvântul mucenici, gândul i se duce la primele veacuri ale creştinismului. Desigur, e adevărat că în primele veacuri prigoana a fost groaznică. Idolatrii necredincioşi şi atei, tirani şi împăraţi, prigoneau mult pe creştini cu scopul de a nimici cu desăvârşire creştinismul, ca să nu se mai audă nicăieri numele lui Hristos. Atunci, mii de bărbaţi şi de femei, şi chiar mici copii,

au preferat să moară mucenicește decât să se lepede de credința în Hristos. Sunt mucenicii primelor veacuri ale creștinismului. Dar ar fi o greșeală ca cineva să susțină că mucenici ai lui Hristos au existat doar în primele veacuri. Mucenici există în toate vremurile. Există și astăzi…

Dar unele vremuri se deosebesc de altele prin mulțimea mucenicilor. Sunt vremurile cruntelor prigoane împotriva creștinilor. Prigoanele din acele vremuri nu se deosebesc de prigoanele primelor veacuri, iar în anumite situații prigoanele acestea depășesc în sălbăticie și prigoanele epocii antice.

O astfel de epocă de crunte prigoane împotriva credinței creștin-ortodoxe este și epoca turcocrației. Mult au suferit atunci creștinii, în special cei din Balcani.

Turcii, în părțile acestea, îi forțau pe creștini să-și schimbe credința și mulți creștini de atunci, și chiar și sate și eparhii întregi, cedau în fața violenței și a forței, părăseau adevărata religie și se închinau lui Mahomed.

De pildă, întreaga Albanie, vecina noastră, era locuită altădată de creștini ortodocși. Această țară era plină de biserici și de mănăstiri, de parohii și de episcopii. Dar s-a depus atâta constrângere în aceste părți, încât locuitorii și au schimbat credința. S-au lepădat de Hristos și s-au dus la religia musulmană. Și doar o mică parte a locuitorilor, cei care locuiau în regiunile Heimarras, Kurtsas și Arghirokastros, adică în sudul Albaniei, au rămas neclintiți. Și ei ar fi cedat, dacă prin părțile acestea ale Albaniei nu ar fi trecut un înflăcărat predicator al Evangheliei, Sfântul Cosma etolianul. Acesta, prin predica și prin mucenicia lui, a reușit să împiedice poporul Albaniei, dar și al altor regiuni, de la schimbarea credinței. S-a arătat misionar al Eladei, dar și al altor țări balcanice. Pomenirea acestui misionar este sărbătorită pe 24 august.

Acestui Sfânt Cosma îi vom închina această predică a noastră. Să vorbim despre Sfântul Cosma? Dar noi despre Sfântul Cosma am scris o carte deosebită și în această carte oricine poate citi predicile, minunile și profețiile lui. Mulți care au citit această carte s-au folosit. Sunt atât de puternice cuvintele pe care le-a spus Sfântul Cosma, încât și astăzi creștinul care le citește, se luminează, se mișcă, se cutremură, își conștientizează păcatele, se pocăiește și se face din nou un creștin viu și-I mulțumește lui Dumnezeu, pentru că a trimis în lume un astfel de înflăcărat predicator al Evangheliei Lui, care și după două secole continuă să învețe poporul.

***

Sfântul Cosma s-a născut într-un sat din Akarnania. După ce şi-a făcut acolo studiile primare, a plecat şi s-a dus în Sfântul Munte şi a urmat cursurile unui vestit dascăl al Bisericii, Evghenie Vulgaris.

În Sfântul Munte a trăit o viaţă călugărească aspră. Postea, se ruga şi studia Sfânta Scriptură şi pe Părinţii Bisericii. Dar nu a rămas pentru totdeauna în Sfântul Munte. Pentru că înlăuntrul său auzea o voce care-i spunea că trebuie să se ducă să predice şi să mângâie poporul chinuit. Nu putea să se liniştească când se gândea că jos, în sate şi în oraşe, creştinii sufereau şi erau martirizaţi pentru credinţa în Hristos.

Aşadar, Sfântul Cosma a plecat din Sfântul Munte şi s-a dus în Cetate (Constantinopol). I-a împărtăşit dorinţa sa patriarhului şi astfel, cu binecuvântarea patriarhului, Sfântul Cosma, la vârsta de aproximativ 45 de ani, şi-a început marea lui misiune. A fost un al doilea apostol Pavel. Patru mari călătorii a făcut, ca şi acela. În multe părţi s-a dus, dar în special a străbătut Tesalia, Macedonia Apuseană, Epirul şi Albania, adică acele părţi care sufereau mult din partea turcilor.

Pretutindeni propovăduia cuvântul lui Dumnezeu. Acolo unde propovăduia, ridica o cruce, iar sub cruce, urcat pe un scaun - un amvon improvizat, propovăduia cuvântul lui Dumnezeu. Se aduna multă lume. Cuvintele îi ieşeau din gură ca focul. Duhul Sfânt vorbea prin limba de foc a Sfântului Cosma. Atât de mare a fost harul învăţăturii lui, încât femeile, care trăiau în desfrânare şi în lux, se pocăiau şi-şi lăsau la picioarele lui bijuteriile lor de aur, iar cu acestea Sfântul Cosma cumpăra cristelniţe şi cărţi pentru bisericile sărace şi construia şcoli, ca să înveţe carte copii de robi.

Tâlhari, care trăiau în munţi, numai ce auzeau cuvântul lui Cosma, se pocăiau şi părăseau tâlhăria.

Chiar şi turci, care auzeau şi vedeau minunile lui Cosma, se cutremurau şi ziceau că acest om este sfânt.

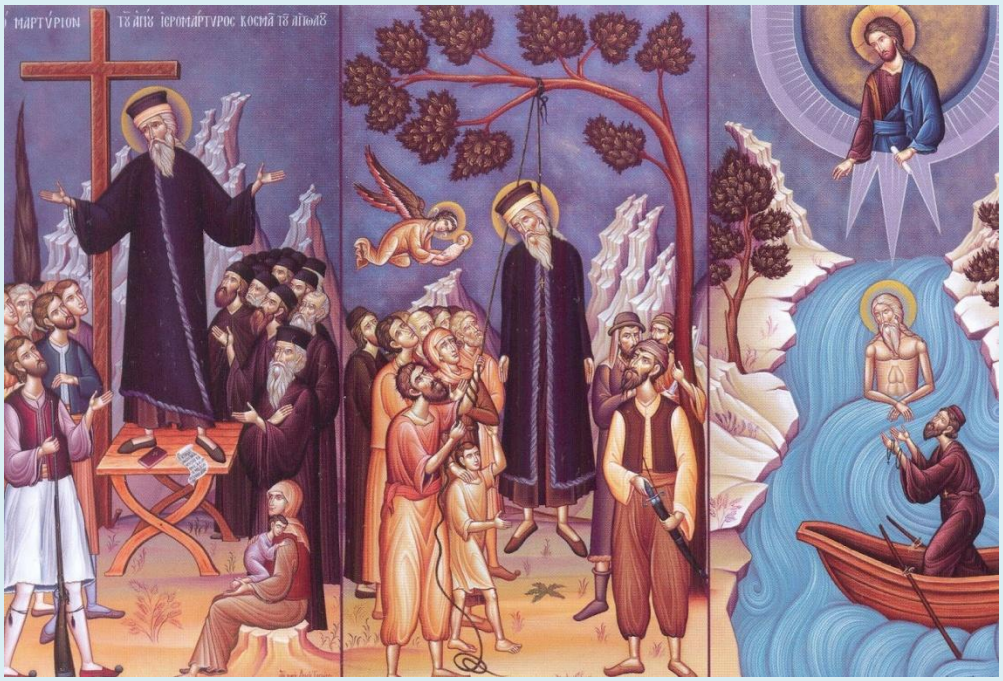

În sfârşit, nişte oameni răi l-au clevetit turcilor, iar Paşa din Veratios a poruncit să-l prindă şi să-l spânzure. L-au dus la râul Aoo şi pe malul său, pe 24 august 1779, l-au spânzurat de un copac.

Înainte de a-l spânzura, sfântul s-a rugat. I-a mulţumit lui Dumnezeu, care l-a învrednicit să moară mucenicește şi să mărturisească pentru slava Lui. Sfântul său suflet s-a înălţat la ceruri şi de acolo, din înălţimea în care este, nu încetează să se roage pentru noi şi să ne înveţe cu sfintele sale învăţături pe care ni le-a lăsat.

Să încheiem această predică cu următoarele cuvinte ale Sfântului Cosma: ***„Asta vă spun din nou, acum, la sfârşit: Să vă bucuraţi şi să vă veseliţi, că aţi fost învredniciţi să fiţi creştini ortodocşi binecinstitori. De asemenea, iarăşi, să plângeţi şi să vă tânguiţi pentru necinstitori şi necredincioşi şi eretici, care păşesc în întuneric, în mâinile diavolului. Luaţi aminte, fraţii mei, să nu vă mândriţi, să nu ucideţi, să nu furaţi, să nu faceţi jurăminte, să nu spuneţi minciuni, să nu vă prigoniţi unul pe altul, să nu clevetiţi, să nu vă împodobiţi acest trup murdar, pe care mâine îl vor mânca viermii, ci să vă împodobiţi sufletul vostru, care este mai preţios decât toată lumea. Postiţi după putere, rugaţi-vă după putere şi să aveţi moartea pururea înaintea ochilor voştri. Şi un alt dascăl mai bun decât moartea nu există.***

Fraţii mei, nu sunt vrednic să vă învăţ şi să vă sfătuiesc; doar că îndrăznesc şi-L rog pe Preadulcele meu Iisus Hristos şi Dumnezeu să trimită din cer harul şi

binecuvântarea Sa, să binecuvânteze şi acestă ţară şi toate satele creştinilor, să binecuvânteze casele voastre şi lucrurile voastre şi faptele mâinilor voastre. Şi mai întâi, fraţii mei, măcar să se îndure Domnul, să ierte păcatele voastre şi să vă învrednicească să petreceţi aici bine, paşnic, în iubire şi în această viaţă deşartă, iar după acestea să mergeţi în Rai, în patria noastră cea adevărată, să vă bucuraţi şi să vă veseliţi, să slăviţi, să vă închinaţi Tatălui, Fiului şi Sfântului Duh, Treimii celei de o fiinţă şi nedespărţite”. Amin.

(traducere: Frăţia Ortodoxă Misionară “Sfinţii trei noi Ierarhi”, sursa: Myripnoa anthi”, Atena, 2007)

Învăţăturile, minunile şi pildele Sfântului Cosma etolianul

Protoprezbiterul Thodoros Zisis - Învăţăturile Sfântului Cosma etolianul - Smerită ofrandă Sfântului sfinţit mucenic Cosma etolianul la împlinirea a 230 de ani de la strămutarea sa la cereştile locaşuri

Protoprezbiterul Thodoros Zisis, profesor universitar la Facultatea de Teologie din Tesalonic - Teme teologice şi morale de bază în învăţăturile Sfântului Cosma etolianul [1]:

Este o binecuvântare, Înalt Preasfinţite, cinstiţi părinţi, iubiţi fraţi, să-l avem aici dascăl pe Sfântul Cosma etolianul. La această oră înaintată, Sfântul Cosma ar spune: „Acum ce facem, creştinii mei? Ajung acestea pe care vi le-am spus?". Ajung acestea pe care le-am ascultat atâtea ore până acum şi începe răbdarea noastră să se apropie de sfârşit? „Am acum, aşadar, zice, două gânduri: unul îmi spune - ajung acestea pe care le-ai spus creştinilor şi ridică-te la prima rază a soarelui şi du-te în altă parte să asculte şi alţi creştini, care nu au auzit niciodată cuvântul lui Dumnezeu. Un alt gând îmi zice: nu, nu te duce; stai şi mâine dimineaţă, ca la prima rază a soarelui, să le spui şi celelalte. Îi saluţi pe creştini, te rogi pentru creştini, se roagă şi ei pentru tine şi după aceea te duci. Acum ce spuneţi creştinii mei: să plec sau să stau? - Să stai, sfinte al lui Dumnezeu".

Sfântul Cosma etolianul a fost o surprinzătoare figură de dascăl. În aceste zile în care am recitit operele sale, l-am râvnit şi l-am invidiat în sensul bun al râvnirii şi al invidiei. L-am râvnit în primul rând, iubiţii mei, pentru că într-o carte cu puţine pagini, în doar cinci Învăţături, cuprindea cele mai necesare puncte ale învăţăturii creştine. ***„Am multe, zice, să vă spun, dar nu-mi ajunge timpul. Vă voi spune cele***

mai trebuincioase". Şi noi, dascălii, episcopii, preoţii, teologii, clericii, toţi străbatem mările şi naufragiem pe o mare a ritorisirilor şi a cuvintelor fără legătură, care de multe ori nu ating sufletele credincioşilor noştri.

Am ascultat mai înainte pe un alt predicator ce spunea că atât de mare era îmbulzeala oamenilor care mergeau să-l asculte, încât se temeau că dacă avea să îngăduie să-i sărute toţi mâna, va muri. Este vrednic cu adevărat de o astfel de râvnire şi invidie Sfântul Cosma al Etoliei.

Şi este, de asemenea, vrednic de râvnire şi de invidie din partea noastră, a tuturor, a dascălilor, deoarece a reuşit ca înţelesuri şi dogme înalte să le facă populare şi să le ofere poporului în mod simplu, în cuvinte lesne de înţeles, cuprinzătoare. Aceasta este o reuşită foarte mare, o mare smerenie şi jertfă. ***„Patruzeci de ani, zice, am studiat toate credinţele, toate cărţile".***

Acest cleric educat şi învăţat, care ar fi putut fi profesor la Athoniadă sau la alte mari şcoli ale vremii, a coborât spre popor ca să-l ajute.

Marele părinte şi dascăl al Bisericii, Sfântul Grigorie Teologul - cu care cine poate să se compare în ceea ce priveşte vechea sa învăţătură şi arta sa retorică! Ritor, cuvântător de Dumnezeu, al doilea teolog al Bisericii, poezii epice, universitate mare, cuvinte înţelepte - repetându-l pe apostolul Pavel, zice : „Aş prefera să spun cinci cuvinte şi să-mi înarmez armaşul decât a împleti mii de gânduri..."[2]. Vreau să spun câteva cuvinte simple, folositoare lumii, în biserică, decât să înmulţesc filosofii, vorbării şi gânduri.

Zice Sfântul Cosma etolianul: ***„Nu ne trebuie vorbării şi gânduri. Ne trebuie predica proorocilor, a apostolilor şi a părinţilor".*** Şi pe acestea trebuie să le promoveze teologia noastră.

Iertaţi-mă - nu o fac spre laudă - să vă spun ceva din experienţa mea personală. Când m-a învrednicit Dumnezeu să devin cleric - fiind profesor la universitate, realizat după criteriile lumeşti - s-au găsit confraţi - realizaţi - să spună : „S-a catadicsit Zisis şi s-a făcut preot!". Şi când uneori ieşeam la televizor în Tesalonic, puneau femei simple, bătrâni, bătrâne, etc. să pună întrebări unui profesor universitar, criticile confraţilor universitari erau: „Cu babele stai acum şi te ocupi?". Însă această lume a slujit-o Sfântul Cosma etolianul. Desigur, nu îndrăznim să ne comparăm cu el, noi, cei de astăzi, dar să încercăm să coborâm din înălţimea pregătirii noastre ştiinţifice şi a mândriei noastre şi să spunem poporului, în două cuvinte simple, anumite lucruri.

Deci şi din această pricină este invidiat şi vrednic de imitare Sfântul Cosma etolianul, care a străbătut, iubiţii mei, întreaga Grecie. Timp de 20 de ani - am auzit de la cei ce au vorbit înainte - a făcut lucrare misionară! Întocmai cu apostolii, alt Pavel! Nu există un alt exemplu de sfânt al Bisericii noastre care să fi muncit atât de mult pe tărâm misionar - după apostolul Pavel - cât s-a străduit şi a trudit Sfântul Cosma!

Şi care era armătura lui teologică, care era, am spune, „repertoriul" predicilor sale, ce căra cu el? Biblioteci, cărţi, înţelepciuni, opere de înţelepciune? Întotdeauna avea în program trei predici. Tema mea este: „Învăţături morale de bază în învăţăturile Sfântului Cosma etolianul". Toate predicile, pe care cu multă osteneală şi cu multă înţelepciune le alcătuia, erau scheme doar a trei predici. Trei învăţături la care adăuga şi altele două, la care însă apela doar atunci când era cazul. Schema de bază a celor trei predici o aplica aproape în fiecare loc unde mergea. Cu toate acestea însă, în funcţie de auditoriu, de condiţiile speciale care dominau, adăuga sau lăsa la o parte anumite lucruri şi din acest motiv există variante ale Învăţăturilor. Criticii caută să găsească explicaţii. Avem atâtea manuscrise şi fiecare manuscris prezintă un mod diferit al Învăţăturii Sfântului Cosma. Ce se întâmplă aici? Desigur, unii au spus că Sfântul nu avea o structură, nu avea un plan al predicilor sale şi că le spunea pe toate amestecate, la întâmplare! Însă, Ioannis Menounos, care este de faţă la Congresul nostru şi editor al Învăţăturilor, a demonstrat că sfântul avea un plan şi urmărea o structură în predicile sale.

Care era această structură generală, de bază, a predicilor sale? Sfântul Cosma, călătorind, a ajuns într-un loc unde trebuia să vorbească, de obicei după-amiază, când - sătenii, în principal - munciţi şi obosiţi, se întorceau de la muncile lor agricole. Deci se aduna lumea, iar sfântul după ce ridica scaunul şi crucea - sau înăuntrul bisericii - rostea primul său cuvânt de învăţătură.

Ce cuprindea prima învăţătură? Începea de la Sfânta Treime. „Mai întâi de la Dumnezeu să începem", spunea. Prezenta cu cuvinte simple dogma Sfintei Treimi. Prezenta crearea îngerilor, căderea lui Lucifer, trecea mai departe la crearea omului, la păcatul celor întâi zidiţi şi la izgonirea lor din Rai. Şi după ce termina, făcând loc în acest cadru multor teme morale - vă voi da un exemplu, două a acestor învăţături - după ce termina, spunea: „Acum sunteţi obosiţi. Dacă vreţi, plec mâine dimineaţă, ajung acestea pe care vi le-am spus. Dacă nu vreţi, voi rămâne şi mâine dimineaţă". Aşadar, rămânea şi - după ce săvârşea Sfânta Liturghie sau Sfântul Maslu sau altceva, începea a doua Învăţătură a sa, care cuprindea şi Noul Testament. Începea de la Naşterea Maicii Domnului, soţii Ioachim şi Ana, Intrarea în biserică a Maicii Domnului, Bunavestire, Naşterea lui

Hristos, toate evenimentele care au legătură cu lucrarea, cu învăţătura şi minunile Domnului. Această a doua predică ajungea până la Răstignire, până în Sfânta şi marea Joi. Şi aici, desigur, dezvoltând aceste dogme, această învăţătură - s-a spus mai înainte că dogma şi morala sunt acelaşi lucru - Sfântul Cosma şi toţi Părinţii Bisericii noastre nu le despărţeau niciodată - găseau prilejul să dezvolte în contextul potrivit teme morale.

După această a doua predică spunea: „Acum mai rămân şi deseară să vă spun celelalte". Celelalte ale celei de a treia Învăţături erau din tradiţia Cinei cele de Taină, din seara marii Joi până la Înviere, Înălţare, Trimiterea celor doisprezece Apostoli şi, în cele din urmă, cele despre sfârşitul lumii şi despre cea de a doua venire a Domnului. Fireşte, din nou, cu referinţele intermediare la temele morale de bază pentru „a lega" morala şi dogma.

Cînd uneori se întâmpla să-şi prelungească şederea într-un loc mai mult de două zile, avea şi planul a două alte Învăţături. A patra Învăţătură analiza într-un mod surprinzător Parabola Semănătorului. Am citit de multe ori în comentariile ermineutice, chiar şi pentru predicile din biserică, analize referitoare la aceasta; nicăieri nu am găsit această dezvoltare, această claritate, această profunzime, dar în acelaşi timp şi simplitate care caracterizează analiza Sfântului Cosma. Baza Învăţăturii era Parabola Semănătorului, dar ea era îmbogăţită cu multe povestiri din Vieţile Sfinţilor, cu pilde de pocăinţă şi altele. În final, Învăţătura a cincea se referea la multe şi variate teme: la puterea Sfintei Cruci, la metaniile care se poartă la mână şi altele.

Aşadar, cu cinci Învăţături - doar trei de bază - Sfântul Cosma etolianul a făcut ceea ce a făcut Hristos şi apostolii. Dacă ia cineva din Evanghelie învăţătura Domnului nostru va vedea că aproape atâta este. „Sunt şi alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus, care de s-ar fi scris cu de-amănuntul..." . Hristos a zis multe. Şi Sfântul Cosma putea să spună multe. Patruzeci de ani de studii, dar „vă voi spune cele mai de trebuinţă". Şi doar în trei Învăţături, cu altele două complementare, prin cinci Învăţături, Sfântul Cosma a făcut această minune a Didahiilor (Învăţăturilor), de care ne minunăm astăzi.

Vă voi prezenta aici rezumativ şi în treacăt, nu schiţate, temele morale pe care le atinge în Învăţăturile sale. Voi citi fără a dezvolta.

Iubire, smerenie, pocăinţă, îngăduinţă, iertare, post, mărturisire, rugăciune neîntreruptă - a spus deja părintele Arsenios că exista un model dezvoltat al rugăciunii „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă!" -

milostenie, nuntă, familie - în special la tema aceasta a legăturilor dintre bărbaţi şi femei - egalitate, educaţia copiilor, respectul faţă de părinţi, faţă de conducători, ruşinea - în mod repetat se referă la ruşinea care s-a pierdut în zilele noastre - mulţumire şi recunoştinţă faţă de Dumnezeu, ferirea de păcat, iadul, Raiul.

Mi-a făcut impresie şi aş vrea să-l întreb pe dl. Menounos, care a tezaurizat la sfârşitul cărţii sale Învăţătura sfântului pe puncte: Din ce motiv, în timp ce nu există pagină a Învăţăturilor în care să nu întâlnească cineva cuvintele iad şi Rai, acestea nu sunt tezaurizate? Eu nu înţeleg de ce.

Grija pentru copiii săraci, grija pentru cei adormiţi, parastasele sau pomenirile, moartea persoanelor dragi, a copiilor - cum ne comportăm - împodobirea femeilor, portul bărbaţilor. Dacă am avea timp să vă spun despre aceste teme! Este surprinzătoare şi impresionantă Învăţătura sa! - O desfătare.

Cum prăznuim împreună sărbătorile, ziua numelui copilului - nu ziua de naştere - şi care este prăznuirea dumnezeiească şi care este prăznuirea diavolească. ***„Să faci prăznuire, zice sfântul, atunci când sărbătoreşte copilul tău, dar să faci prăznuire dumnezeiască şi nu diavolească".***

Nelucrarea în zi de duminică - s-au zis deja multe - lucrare, grija faţă de suflet, osândirea, judecarea preoţilor - adică să nu-i judecăm pe preoţi, rasism.

Era un ţigan în auditoriu şi îi spune:
„Vino aici, tu. Eşti ţigan ?

- Da, sfinte al lui Dumnezeu, sunt ţigan.

- Cum se comportă aici cu tine ceilalţi?

- Întreabă-i, sfinte.

- Îl aveţi ca pe un copil al lui Dumnezeu pe ţigan?

- Nu, sfinte, iartă-ne!

-De acum înainte să-l aveţi! Este copilul lui Dumnezeu acesta, ca şi voi! Dar şi tu, ţigane, să arunci zurnaua şi toba".

Acum peste tot sunt zurnade şi tobe. Dacă ar fi trăit astăzi Sfântul Cosma - iertaţi-mă, Înalt Preasfinţite! - pentru că văd că zurnaua şi toba, dansurile şi cântările tradiţionale tind să devină regulă pastorală în parohii şi în episcopii - dacă trăia sfântul, ne-ar fi judecat pe toţi. „Psalţi să luaţi la nunţi", spune. La fel spune şi Sfântul Nicodim Aghioritul.

Afierosire faţă de cele cereşti, fuga de cele pământeşti, întărirea conştiinţei de sine ortodoxă, afurisirea, mersul la Biserică, comportamentul în Biserică, deasa participare la Dumnezeiasca Împărtăşanie. „Să vă împărtăşiţi adesea".

Am ascultat mai înainte referinţa la legătura Sfântului Cosma cu colivazii. Este evidentă influenţa colivazilor asupra Sfântului şi legătura lui cu ei. Colivad este şi Sfântul Cosma etolianul; nu trebuie să mai găsim argumente şi să căutăm ici şi colo pentru mărturii.

Copilul nebotezat. Am ascultat-o şi pe aceasta Şi mi-a amintit aceasta şi de o întâmplare actuală.

Un preot într-o eparhie, urmând canoanele Bisericii, nu a înmormântat un copil nebotezat. Şi în loc să cadă răspunderea pe părinţii care l-au lăsat nebotezat, şi-a găsit beleaua preotul - şi la cel mai înalt nivel bisericesc - de ce, zice, nu i-a făcut slujba? Dar nu există slujbe în Moliftelnice pentru copiii nebotezaţi. Nicăieri nu există o astfel de slujbă. Sfântul se referă de vreo 3-4 ori la această temă. ***„Luaţi aminte să nu vă rămână copilul nebotezat. Să faceţi voi, preoţilor, cristelniţe mari, ca să afundaţi copilul întreg înăuntru, pentru că dacă nu-l afundaţi întreg va avea şi el şi pe unul şi pe celălalt".***

Magii, vrăjile, cinstirea sfinţilor, în special a Născătoarei de Dumnezeu, metania de mână, ospitalitatea, văduvia, monahismul, binecuvântarea, călugărul. ***„Este o mare binecuvântare, zice, să vă faceţi un copil călugăr".***

Cumpătare, ferirea de jurământ, blasfemia, Maslu, paraclisul şi altele. Mă voi opri însă aici cu citirea temelor de bază, pentru că văd că nu-mi ajunge timpul. Voi citi doar spre sfârşit ... ceea ce spune sfântul despre puterea crucii. Şi o spune desigur avându-i ca ţintă a sa pe evrei şi pe musulmani. Este sever Sfântul Cosma cu ereticii, cu necredincioşii şi cu ateii, foarte sever.

Astăzi domină rânduiala dialogurilor iubirii şi a sărutărilor de mâini şi pe deasupra a rugăciunilor în comun. Şi poporul simplu ce se ridică pe drept cuvânt împotriva noastră a teologilor şi a ierarhilor. ***„Cine se întreţine cu evreul este ca şi cum s-ar***

întreţine cu diavolul, zice sfântul. Şi îndrăzniţi, creştinilor, să aveţi afaceri cu evreii? Pe papa să-l blestemaţi pentru că el este pricina!" Papa este eretic, iar papismul este erezie.

Sfântul Cosma păstra şi susţinea această conştiinţă de sine ortodoxă a noastră şi faţă de turci şi faţă de evrei, deoarece exista pericolul - precum spune şi o altă mare personalitate, Ghennadios Sholarios - exista pericolul ca islamizarea să devină un mare curent. Asta a preîntâmpinat Sfântul Cosma: să nu devenim toţi musulmani. Acest curent era în pericol să târască Neamul, să-l desfiinţeze. Şi a ieşit în lume sfântul ca să oprească acest puhoi el singur.

Ascultaţi acum ce spune despre puterea cinstitei Cruci: ***„Atotbunul Dumnezeu ne-a dăruit Crucea. Prin Cruce să binecuvântăm Preacuratele Taine, prin Cruce să deschidem Raiul, prin Cruce să-i ardem şi pe demoni, dar mai întâi şi noi să avem mâna noastră curată de păcate şi neîntinată şi atunci, când vom face crucea, diavolul se arde şi fuge. Dar dacă suntem întinaţi cu păcate, Crucea pe care o facem nu se prinde. De aceea, fraţii mei, sau de mâncaţi, sau de beţi vin sau apă, sau de umblaţi sau de munciţi, să nu vă lipsească acest cuvânt din gura voastră şi crucea din mâna voastră! Cuvântul este rugăciunea „Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă" şi crucea din mână. Cuvântul din gură şi crucea din mână. Şi dacă puteţi într-o zi şi într-o noapte să faceţi 50 sau 100 de comboschine (şiraguri de metanii), bun şi sfânt este lucrul acesta. Şi să vă rugaţi întotdeauna dimineaţa şi seara şi mai ales la miezul nopţii, când este linişte. Ascultaţi, creştinii mei, cum trebuie să se facă crucea şi ce înseamnă. - Nici în facultăţile de teologie nu se învaţă asta! Întrebaţi un teolog ce înseamnă crucea; nu ştie ce să vă spună! Ce învaţă în şcoli? Ascultaţi o analiză - Spune Sfânta Evanghelie că Sfânta Treime - Dumnezeu este slăvit în cer mai mult de către îngeri. Ce trebuie să faci tu? Strângi cele trei degete de la mâna ta dreaptă şi neputând să urci în cer să te închini duci mâna la capul tău, deoarece capul tău este rotund şi reprezintă cerul şi spui cu gura: Precum voi, îngerii, slăviţi pe Sfânta Treime în cer, astfel şi eu ca un rob nevrednic slăvesc şi mă închin Sfintei Treimi. Trei degete pe cer, Sfânta Treime. Şi precum acestea trei, sunt şi despărţite, sunt şi împreună, astfel este şi Sfânta Treime, Dumnezeu: trei Persoane şi un singur Dumnezeu. Îţi cobori mâna de la cap şi o pui pe pântecele tău şi spui: Mă închin Ţie şi Te ador, că ai primit şi Te-ai întrupat în pântecele Născătoarei de Dumnezeu pentru păcatele mele! Apoi iarăşi pe umărul tău drept şi spui: Te rog, Dumnezeul meu, să mă ierţi şi să mă pui de-a dreapta Ta cu cei drepţi. Punându-o iarăşi pe umărul stâng zici: Te rog , Doamne al meu, să nu mă aşezi la stânga Ta cu cei păcătoşi. Apoi, aplecând-o jos la pământ, zici: Te slăvesc, Dumnezeul meu, mă închin Ţie şi Te ador, că precum Te-ai aşezat în mormânt aşa mă voi aşeza şi eu. Şi când te ridici drept arăţi Învierea şi spui: Te***

slăvesc, Doamne al meu, mă închin Ţie şi Te ador că ai înviat din morţi ca să ne dăruieşti viaţa veşnică. Asta înseamnă Preasfânta Cruce".

Şi o scurtă istorisire cu care termin: „Poate vreţi să vă spun şi o pildă ca să înţelegeţi puterea Crucii, v-o spun.

În Egipt, în Misiri, era un împărat necredincios. Avea drept vizir un evreu şi din evreu cum era s-a făcut turc - îi termină pe amândoi aici într-o singură istorisire! - A lăsat un diavol şi s-a dus la altul. A plecat de la evreu şi s-a dus cu alt diavol. Ştia carte ebraică şi turcă.

În Alexandria era un Patriarh cu numele Ioachim, om cu totul sfânt, înţelept şi îmbunătăţit. Auzind împăratul de patriarh, că era om sfânt, îl iubea foarte mult. Zice evreul împăratului: Cam prea multă dragoste ai faţă de patriarh!" Îi spune împăratul: Ioachim patriarhul este un om bun şi drept. Îi spune evreul, ca vizir ce era: Strigă, împărate, să vină patriarhul! Îi spune evreul, pentru că ştia Evanghelia: Eu, patriarhe, vreau să ne confruntăm în câteva teme şi asupra credinţei, asupra dogmelor. Patriarhul îi răspunde: La hotărârea ta, Împărate, sunt gata pentru credinţa mea să-mi vărs şi sângele. Şi făcând început patriarhul disputei cu evreul, într-un mod îndemânatic întotdeauna închidea gura evreului.

Îi spune evreul Patriarhului: „De ce să ne mai contrazicem? Eu aud că Hristosul vostru zice în Evanghelie: Oricine are credinţă cât o sămânţă de muştar, mută din loc un munte şi-l duce în altă parte. Zice patriarhul: Într-adevăr aşa zice Evanghelia. Îi spune evreul: Deci, dacă eşti vrednic, porunceşte şi tu să se ridice din locul său muntele acesta şi atunci voi crede. Patriarhul a cerut termen trei zile şi trei nopţi. Atunci vine patriarhul şi îi spune împăratului: Sunt gata pentru porunca pe care mi-ai poruncit-o.

Era un munte din Egipt la o depărtare de trei ore. Spune evreul: Împărate, porunceşte patriarhului ca să mute muntele acela ca să credem şi noi. Atunci patriarhul începe şi tămâiază de departe acel munte şi făcând semnul crucii de trei ori a zis şi numele Domnului nostru Iisus Hristos: Îţi poruncesc ţie, munte, să te ridici şi să vii aici! Şi, o, minune! Imediat s-a ridicat acel munte şi s-a făcut trei părţi, în chipul Sfintei Treimi şi se mişca şi venea. Împăratul strigă şi zice: Pentru numele lui Dumnezeu, ajută-ne că ne-am pierdut. Venea muntele deasupra lor. Şi făcând patriarhul iarăşi rugăciune a stat muntele la şase mile depărtare de Egipt şi l-au numit Dur-dag care vrea să spună: Stai munte din nou!

Evreul nu credea şi zice Împăratului: Iarăşi zice Evanghelia că cine are credinţă, chiar dacă ar fi nevoie să bea otravă de moarte, nu va muri. Aşadar porunceşte patriarhului să bea otrava pe care eu o voi face şi dacă nu va muri vom crede şi noi. Şi s-a întâmplat şi această minune. Evreul a pregătit cu mâinile sale o otravă, pe care doar dacă o atingeai cu buzele mureai. Patriarhul a băut tot paharul şi n-a păţit nimic. Şi acum îi spune împăratului: Spune-i să clătească acum paharul şi să bea apa. Şi îndată ce-a băut-o evreul, a murit în faţa tuturor!

Înalt Preasfinţite, doamnelor şi domnilor, ceea ce n-am făcut astăzi, nu am putut să fac din cauza timpului; adică să analizez suficient temele teologice şi morale de bază din Învăţăturile Sfântului Cosma. O voi face scriind o carte, pe care o vom datora acestor minunate iniţiative ale micii populaţii din Rahi, dar mari din punct de vedere duhovnicesc.

Am încercat să prezint doar în linii generale şi cu exemple grăitoare simplitatea măreaţă a unui apostol recent, care în invazia islamului şi în viclenia evreilor sau iudaismului a propovăduit Ortodoxia şi Neamul.

[1] Referat susţinut la un congres special dedicate Sfântului Cosma Etolianul, care a fost organizat de Asociaţia "Τα Πατρια" din satul Rahis (Pieria).

[2] I Cor. 14, 19: „În Biserică voiesc să vorbesc cinci cuvinte cu înţeles decât mii de cuvinte într-o limbă străină".

(Traducere din limba greacă de Ierom. Fotie după „ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΗΘΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑΣΤΙΣ ΔΙΔΑΧΕΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ" http://www.impantokratoros.gr/99BCD4CC.el.aspx)

Sfântul Cosma Etolianul: să nu afurisiţi pe nimeni!

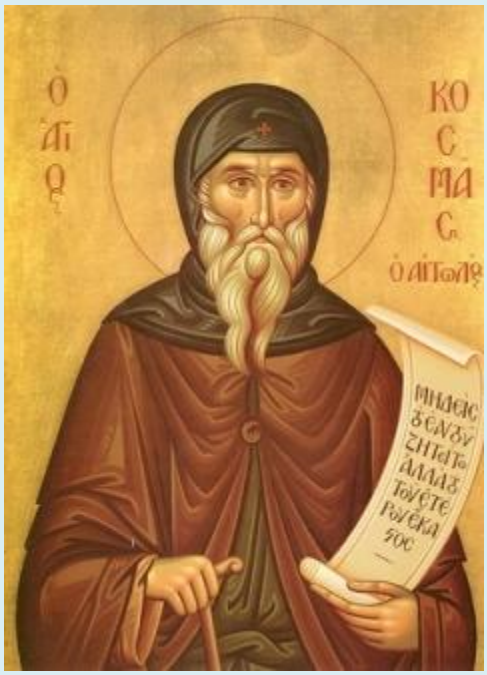

24 august - 230 de ani de la mutarea la cereştile lăcaşuri a Sfântului mucenic Cosma Etolul, noul apostol

“Să vă păziţi, creştinii mei, să nu mai faceţi afurisenie nici măcar pentru o mie de pungi, fiindcă afurisenia vrea să spună despărţire de Dumnezeu şi predare diavolului. Pentru acel frate S-a răstignit Hristos şi Şi-a vărsat prea sfântul Său Sânge, ca să-l elibereze din mâinile diavolului şi tu îl afuriseşti pentru puţin lucru şi-l scoţi din staulul lui Hristos şi-l predai iadului, iarăşi în mâinile diavolului?

Mai ai acum gura să-l numeşti pe Dumnezeu “tată”? Desigur nu, ci pe diavol. Oare tu, creştinul meu, n-ai păcate? Gândeşte-te: din clipa în care te-ai născut până acum de câte ori n-ai greşit şi faţă de Dumnezeu şi faţă de fratele tău creştin? Deci dacă vrei să te ierte şi pe tine Dumnezeu, iartă şi tu pe fratele tău şi spune de trei ori: Dumnezeu să-l ierte şi pe el şi pe mine!”

***

Gelozia lui Dumnezeu Care-l vrea pe om pentru cer

“Ascultă, aşadar, fratele meu, să-ţi spun: “Eşti mulţumit oare dacă se uită altul la prea iubita ta femeie?” Nu vei răbda nicicând aceasta. Aşa nici Dumnezeu nu rabdă

nicicând să ai vreo parte cu apostatul diavol, fiindcă te-a făcut pentru El şi vrea să te ducă în Rai împreună cu toţi îngerii să te bucuri de slava Lui. De aceea ne-a şi făcut cu capul sus şi ne-a pus mintea în partea de sus, ca să ne gândim mereu la cereşti şi pe ele să le dorim, iar nu lucrurile pământeşti şi stricăcioase ale lumii.

(…) Preabunul Dumnezeu ne-a dat ochi să privim spre cer, să vedem stelele, soarele, luna, toate cele şi să spunem: "Dumnezeul meu dacă acest soare, care e o făptură, e atât de strălucitor, Tu care ai făcut soarele, cu cât eşti mai strălucitor? Ah, Dumnezeul meu, învredniceşte-mă să fiu desfătarea Ta!" Aceasta e datoria noastră, fraţii mei!

Dumnezeu nu ne-a dat ochi să ne uităm bărbaţii după femei şi femeile după bărbaţi, sau să ne uităm la lucrul fratelui nostru ca să-l furăm şi să-l omorâm pe fratele nostru, sau ca să jucăm cărţi, jocurile diavolului, şi să trăim în sângele şi nedreptăţile fraţilor noştri. Dumnezeu ne-a dat picioare? Avem datoria să mergem la biserică, să stăm în ele cu evlavie şi să umblăm pe drumul cel bun. Dumnezeu nu ne-a dat picioarele să umblăm prin munţi ca lupii, ca nişte fiare, să luăm hainele oamenilor, să-i prădăm şi să le luăm dobitoacele [turmele].

Ne-a dăruit Dumnezeu bogăţie? Avem datoria să mâncăm şi să bem cât ne e de ajuns, să avem haine de ajuns, iar celelalte să le dăm săracilor pentru sufletul nostru. Dumnezeu nu ne-a dat bogăţia ca să mâncăm mult, să ne facem haine foarte scumpe şi palate înalte, în care mâine vor juca şoarecii, iar săracii să moară de foame. Aceasta e datoria noastră, fraţii mei, aşa să ştiţi. De azi încolo aşa să faceţi dacă vreţi să vă mântuiţi.

Vrei să înţelegi, fratele meu, datoria pe care o ai faţă de Dumnezeu? Tu, fratele meu, ai o femeie. Eşti mulţumit să o sărute altul o dată într-o lună? - Nu. - Într-un an? - Nu. - În zece ani? - Nu. - În cincizeci de ani? - Nu. - În o sută de ani? - Nu. Nu eşti, aşadar, mulţumit ca altul să desfrâneze cu femeia ta, nu vrei să se atingă de ea nici măcar cu degetul. Află că Dumnezeu vrea să ai cu diavolul tot atâta parte câtă vrei şi tu să aibă cu femeia ta, altul. Dumnezeu nu ne-a făcut pentru iad, ci pentru El Însuşi, pentru Rai. Aceasta e datoria noastră, creştinii mei".

(din: "Viaţă şi învăţăturile cuviosului şi sfinţitului mucenic Cosma Etolianul, luminătorul Greciei şi apostolul săracilor", Editura Deisis, Sibiu, 2001).

“Tu, Noe, eşti nebun! Ce-a păţit şi Dumnezeu? A înnebunit şi vrea să piardă lumea?”

“Şi precum a fost în zilele lui Noe, tot aşa va fi şi în zilele Fiului Omului: mâncau, beau, se insurau, se măritau până în ziua când a intrat Noe în corabie şi a venit potopul şi i-a nimicit pe toţi. Tot aşa precum a fost în zilele lui Lot: mâncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau, şi zideau, iar în ziua în care a ieşit Lot din Sodoma a plouat din cer foc şi pucioasa şi i-a nimicit pe toţi, la fel va fi în ziua în care se va arăta Fiul Omului”. (Luca 17, 26-30).

Sfântul Cosma Etolianul despre pilda lui Noe şi dacă creştinii trebuie să se folosească de arme

Noe şi pilda lui

Vrând Preabunul Dumnezeu să facă potop ca să piardă lumea, i-a poruncit lui Noe să facă o corabie lungă de trei sute de stânjeni, lată de cincizeci şi înaltă de treizeci, în aşa fel încât să-i trebuiască o sută de ani să o isprăvească, ca oamenii să-l întrebe: „Ce faci, Noe?”, iar el să le spună: „Dumnezeu mi-a poruncit să fac o corabie, fiindcă vrea să piardă lumea”, iar oamenii să râdă de el, dar lui să nu-i pese, ci să-şi vadă de lucru.

Şi Noe a început să-şi facă corabia şi oamenii au venit să-l întrebe: „Noe, ce faci?“ Iar Noe le-a zis: „Dumnezeu mi-a poruncit să fac o corabie, fiindcă vrea să piardă lumea”. Oamenii i-au spus: „Tu, Noe, eşti nebun! Ce-a păţit şi Dumnezeu? A înnebunit şi vrea să piardă lumea?”. Dar Noe şi-a văzut de lucru şi în o sută de ani a isprăvit-o.

În vremea aceea se găseau doar opt oameni buni pe lume: Noe, femeia lui, cei trei copii ai lui şi cele trei nurori ale lui. Vrând Preabunul Dumnezeu să-i păzească pe aceştia opt, a poruncit lui Noe să încleieze bine corabia să nu intre în ea ploaia şi să pună în ea parte bărbătească şi parte femeiască din toate animalele, curate şi necurate. Şi a intrat în ea el, femeia lui şi cei trei copii şi cele trei nurori ale lui şi au închis bine corabia.

Oamenii din afară mâncau, beau, făceau negoţ, şi alte lucruri diavoleşti, şi dormeau fără griji. Dumnezeu a aşteptat să se pocăiască. Atunci Dumnezeu a deschis zăvoarele cerului şi ploaia a căzut din cer pe pământ ca un râu. Atunci oamenii au alergat şi au strigat: „Noe, deschide-ne să intrăm şi noi în corabie!" Binecuvântatul Noe le-a zis: „Unde eraţi acum o sută de ani când v-am spus că Dumnezeu are să piardă lumea şi voi râdeaţi? Acum ce să vă fac? În iad nu este pocăinţă ". Şi marea s-a ridicat cu cincisprezece coţi peste munţii cei mai înalţi şi a înecat întreaga lume. Au scăpat numai cei opt: Noe, femeia lui, cei trei copii şi cele trei nurori ale lui. Şi din ei s-a umplut iarăşi toată lumea.

Gândiţi-vă ce spune Hristos în sfânta şi sfinţita Evanghelie: „Ca în zilele lui Noe, aşa va fi şi venirea Fiului Omului" [Mt 24,37]. Adică, aşa cum pe vremea lui Noe oamenii nu credeau, ei râdeau, până când a venit pe neaşteptate mânia lui Dumnezeu şi potopul şi a înecat lumea întreagă, aşa şi acum, creştinii mei, la a doua venire a Hristosului nostru oamenii nu vor crede, cum n-au crezut nici atunci.

Ştiu şi eu, creştinii mei, că râd de mine şi spun: „Ai venit acum şi tu, bătrânule călugăr, să ne spui cuvintele tale!" Cuvintele pe care vi le spun nu sunt ale mele, sunt cuvintele Preasfântului Duh, păcatele sunt ale mele, şi dacă vrea cineva să creadă, fiecare e liber să facă cum vrea. Eu îmi fac datoria, negoţul meu.

Când eram tânăr, am păţit o înşelăciune, fraţii mei, şi spuneam: „Să fac păcate cât pot iar când voi îmbătrâni, am vreme să fac cele bune şi să mă mântuiesc". Acum am îmbătrânit, păcatele au prins rădăcini şi nu pot să mai fac nici un bine. Vedeţi numai să nu păţiţi şi domniile voastre ca mine, ci acum, cât aveţi timp şi sunteţi tineri şi puteţi, faceţi un lucru bun pentru sufletul vostru, ca să vă mântuiţi".

[Citiţi şi pe aceeaşi temă şi: "Ar trebui să plângem în toată ziua, dar trăim în nesimţire"]

Nu vă încredeţi în arme, ci în Dumnezeu!

Un lucru vă sfătuiesc, creştinii mei: Dacă vreţi, să strângeţi toate armele, să le daţi slujitorilor sultanului şi să le spuneţi: „Nu sunt ale noastre. Hristosul nostru ne-a dat să avem cruce, nu arme“. Vreţi să înţelegeţi, creştinii mei, că dacă un creştin poartă arme şi-şi pune nădejdea în ele, Dumnezeu nu-l păzeşte?

***

Ascultaţi să vă spun un exemplu şi aşa veţi înţelege! Zece lotrii şedeau pe marginea unui drum din Kavaia şi pândeau să treacă cineva să-l omoare ca să-i ia ce are. A venit un om din Mikri Arta Avlonei. Lotrii l-au văzut, şi îndată s-au sculat, dar cum l-au văzut că e sărac, neînarmat, nu l-au prins, ci au spus între ei: „Să-l lăsăm să treacă. Ce să luăm de la el?” Şi iarăşi şedeau şi pândeau. După puţin timp au văzut trecând un călăreţ cu un cal mândru, cu două pistoale şi sabie şi un fes de trei groşi. Cum l-au văzut aşa de mândru, s-au gândit că duce cu el bani mulţi. L-au strigat să se oprească şi să arunce armele jos. El, ca un om mândru ce era, punându-şi nădejdea în armele lui, nu le-a răspuns. Şi îndată lotrii l-au omorât, i-au luat tot ce avea împreună cu calul şi au fugit.

Am multe să vă spun, dar n-am timp. Vă sunt de ajuns acestea două, ca să vă întăriţi. Aţi înţeles acum, fraţii mei, că pe săracul care n-avea arme şi-şi punea nădejdea în Dumnezeu, Dumnezeu l-a păzit. De aceea, vă sfătuiesc ca pe copiii mei duhovniceşti, să aruncaţi armele şi să vă puneţi nădejdea în Dumnezeu şi nu în arme, şi aşa El vă va păzi şi pe domniile voastre. Dar dacă vreţi să fiţi mândri şi să vă puneţi nădejdea în arme, să ştiţi că atunci Dumnezeu nu vă mai păzeşte.

Daţi-mi un hanger. Scoală-te sus domnia ta, care porţi pistol. Îmi scot cuţitul să te omor. Spune adevărul: Unde-ţi fuge îndată mintea?
- La pistol.
- Mulţumesc. Stai jos. Scoală-te sus şi tu, care nu porţi arme. Vreau să te omor. Spune-mi acum tu, care nu porţi arme, unde-ţi fuge mintea?
- La Dumnezeu, sfinte al lui Dumnezeu.
- Aşa şi domniile voastre să aveţi mereu nădejdea voastră în Dumnezeu, şi aşa nu vă veţi teme că veţi păţi un lucru rău“.

ΚΟΣ
ΙΤΑΣ
Ὁ
ΑΪΤΩΛΟΣ

Bărbatul să-şi lase barbă?

E firesc ca bărbatul care merge pe patruzeci-cincizeci de ani şi e cărunt, să-şi lase barbă. Şi văd că aici sunt bătrâni şi de şaizeci şi de optzeci de ani, care se rad încă. Toată ziua vreţi să fiţi copii, copilaşii mei? Nu vă ruşinaţi să vă radeţi?

N-a ştiut Dumnezeu ce face atunci când ne-a dat bărbile? Şi aşa cum e lucru necuviincios ca o femeie bătrână să se gătească şi să se sulemenească, aşa este lucru necuviincios şi ca un bărbat să se radă când îmbătrâneşte. Când grâul creşte şi se face alb, ce înseamnă? Seceriş. Aşa şi omul, ce anume înseamnă, ce arată când îi albeşte barba? Moartea.

Cereţi iertare lui Dumnezeu să vă lumineze ca aşa cum vă lăsaţi bărbile, aşa să vă lăsaţi şi păcatele.

Iar voi, tinerii, să-i cinstiţi. Şi dacă se întâmplă să fie un om de treizeci de ani care şi-a lăsat barbă, şi unul de şaizeci, şaptezeci sau o sută de ani şi care se rade, să-l puneţi pe cel care şi-a lăsat barba să şadă mai presus decât cel care-şi rade barba, atât la biserică, cât şi la masă. Nu vă spun însă că bărbile vă vor duce în Rai, ci faptele bune, fiindcă bărbi au şi ţapii. Să fie smerite şi hainele voastre, la fel şi mâncarea, băutura şi celelalte ale voastre.

(Viața și învățăturile cuviosului mucenic Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 50)

Bărbatul este egal cu femeia

Bărbatul, fraţii mei, a născut femeia din coasta sa, fără femeie, şi a rămas întreg.

Femeia a împrumutat coasta aceea de la bărbat şi i-o datorează. Femei câte stele sunt în cer şi cât nisipul mării s-au născut pe lume. Dar nici o femeie nu s-a arătat vrednică să nască şi ea un bărbat care să plătească acea coastă pe care o datora, afară de Stăpâna de Dumnezeu Născătoarea, care pentru curăţia ei s-a învrednicit şi a născut pe Preadulcele nostru Iisus Hristos şi Dumnezeu din Duhul Sfânt fără bărbat, fecioară, şi a rămas fecioară şi a plătit acea coastă.

Auziţi, fraţii mei, ce taine vesele are sfânta noastră Biserică? Dar le are ascunse şi cer acoperământ. De aceea, se cade să învăţaţi toţi carte, ca să înţelegeţi unde umblaţi.

Şi tu, bărbatule, fratele meu, se cade să nu te porţi cu femeia ta ca şi cu o sclavă, fiindcă şi ea e făptură a lui Dumnezeu, ca şi tine, şi Dumnezeu S-a răstignit pentru tine tot atât de mult cât şi pentru ea; îl numeşti pe Dumnezeu „Tată”, şi ea îl numeşte pe Dumnezeu „Tată”. Aveţi un Botez, o credinţă, şi ea se cuminecă cu Preacuratele Taine cu care te cumineci şi tu.

Dumnezeu nu o socoteşte pe femeie mai prejos decât tine, de aceea a făcut-o din partea de mijloc a bărbatului, ca bărbatul să fie ca un sultan, iar femeia ca un vizir, adică bărbatul să fie capul, iar femeia trupul. N-a făcut-o pe femeie din cap, ca să nu dispreţuiască pe bărbat, şi, iarăşi, n-a făcut-o din picioare, ca bărbatul să nu dispreţuiască femeia. (Sfântul Cosma Etolianul)

(Viața și învățătura cuviosului Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 51)

Dumnezeu este pretutindeni şi ne vede

Nu se găseşte nici un loc, nici cât ochiul unui purice, de unde să lipsească Dumnezeu. Se cade ca şi noi, atunci când facem un păcat, să ne gândim că Dumnezeu e de faţă pretutindeni. Să ne ruşinăm şi de îngeri când facem păcatul, mai cu seamă de îngerul păzitor, dar şi de sfinţi, ba să ne ruşinăm şi de noi înşine, cum ne ruşinăm de oameni şi de un copilaş mic.

(Viața și învățăturile cuviosului Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 67)

Omul care nu se spovedește se aseamănă celui nebotezat şi e cu neputinţă să se mântuiască

Iar după mărturisirea curată să vă cuminecaţi cu Preacuratele Taine, fiindcă moartea vine ca un fur şi nu ştim ce vom păţi până mâine, poate să vină pe neaşteptate şi să ne găsească nepregătiţi, şi atunci ce ne vom face?

Omul nemărturisit e asemenea unuia nebotezat şi e cu neputinţă să se mântuiască. Şi dacă pentru cineva care a murit, dar s-a mărturisit şi nu s-a cuminecat, este nădejde, dacă nu s-a mărturisit, poate să se cuminece de câte ori vrea, la nimic nu-i foloseşte şi mai mult se vatămă, fiindcă se cuminecă cu nevrednicie şi atunci, vai lui.

Întâi se cade să se facă Mărturisirea, abia apoi Sfânta Cuminecătură, întâi ne spălăm, curăţim vasul şi îndată punem în el lucrul de mult preţ. (Sfântul Cosma Etolianul)

(Viața și învățăturile Sfântului Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 76)

Creşteţi-i pe copii creştineşte!

Iar tu, femeie, ai iarăşi o mai mare datorie decât bărbatul să-ţi creşti copiii şi să-i povăţuieşti spre fapte bune. Atunci când copilul tău se scoală repede din somn şi-ţi cere numaidecât pâine, să nu i-o dai, ci ia-l şi du-l la icoana lui Hristos şi spune-i: „Eu, copilul meu, n-am pâine, Hristosul nostru are. Hai, fă-ţi cruce şi să I ne închinăm şi să-I cerem să ne-o dea."

Şi aşa de mic să-l obişnuieşti pe copil spre bine. Şi să-l iei la biserică şi să-l îndemni să-şi facă cruce corect, cu trei degete, să le ducă la frunte, la buric, la umărul drept şi la umărul stâng. Şi să-l pui să sărute sfintele icoane şi să-l înveţi toate deprinderile creştineşti, pentru că vei da răspuns pentru el.

(Viața și învățăturile cuviosului Cosma Etolianul, Editura Deisis, p. 82)

Rugăciunea ne eliberează de orice rău și ne învrednicește de Împărăția lui Dumnezeu

Să nu vă lipsească niciodată rugăciunea: ***„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule şi Cuvinte al Dumnezeului Celui Viu, prin Născătoarea de Dumnezeu şi toţi sfinţii Lui, miluieşte-mă pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul Tău!"***

Aceasta să o spuneţi, fraţilor, şi cu gura voastră şi cu mintea voastră, şi ziua şi noaptea, oriunde aţi fi, fie de mâncaţi, fie de umblaţi, fie de munciţi, fie de şedeţi, şi la aceasta să meditaţi pururea. Şi dacă n-o ştiţi, să o scrieţi, să o învăţaţi şi vă va fi de mult folos, fiindcă aici ea vă va elibera de orice rău, iar acolo vă va izbăvi de iadul cel veşnic şi vă va învrednici să mergeţi în Rai, în patria voastră veşnică.

(Viața și învățăturile cuviosului Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 85)

„Mai bine îi lăsaţi săraci, dar învăţaţi!”

Să faceţi în satul vostru o şcoală, să găsiţi un învăţător şi să-l plătiţi să vă înveţe copiii, fiindcă păcătuiţi mult dacă-i lăsaţi fără carte şi orbi.

Şi să nu vă îngrijiţi să-i lăsaţi numai bogaţi şi înstăriţi ca după moartea voastră să vă mănânce şi bea averile lăsate şi să vă bârfească. Mai bine să-i lăsaţi săraci şi cu carte decât bogaţi şi fără carte.

Aşa-I place lui Dumnezeu şi aşa să faceţi, ca să vă învredniciţi să vă duceţi împreună cu copiii voştri în Rai, în sălaşul îngerilor, şi să vă bucuraţi şi să vă veseliţi pururea. Nu toate acestea pe care vi le-am descoperit, fraţii mei, socotesc că le ţineţi minte acum.

(Viața și învățăturile cuviosului și sfințitului mucenic Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 85)

Să vă mărturisiţi şi să vă cununaţi la biserică

Ascultă, copilul meu! Când vrei să te căsătoreşti, să cercetezi mai întâi ca femeia să nu fie din rudenia ta, lucru pe care-l opreşte legea Bisericii. În al doilea rând, să aibă frică de Dumnezeu în sufletul ei şi, în al treilea rând, să fie gătită cu podoaba ruşinii. Ai luat o femeie săracă? Ai luat o sclavă. Ai luat o femeie bogată? Te-ai făcut tu sclav.

Întâi de toate să vă mărturisiţi şi să vă cununaţi la biserică. Şi cum se cade să vă cununaţi? Să ia părintele, naşii, mirele şi mireasa, unu-doi oameni, să facă o Liturghie, să pună cununiile, două inele şi două lumânări, să meargă la biserică, să pună pe bărbat de-a dreapta şi pe femeie de-a stânga. Mai apoi, preotul să meargă în sfântul Altar, să aprindă cele două lumânări şi să atârne cele două cununii în faţa Sfintei Mese. Cele două inele să le pună pe o masă, unul privind înăuntru şi altul în afară, arătând în felul acesta că atunci când logodnicul se întoarce şi priveşte logodnica, ea trebuie să-şi întoarcă faţa ei din altă parte, asemenea şi logodnica mirelui.

Şi când se sfârşeşte Liturghia, părintele să ia o masă, să o pună în mijlocul bisericii şi să pună pe ea Sfânta Evanghelie, inelele şi cununiile, să ia mirele şi mireasa şi să-i pună împreună, să ia cădelniţa şi cele două lumânări aprinse să tămâieze mirele în chipul crucii de trei ori. (Sfântul Cosma Etolianul)

(Viața și Învățăturile cuviosului Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 104)

Avem datoria să postim

Duhul Sfânt i-a luminat pe Sfinţii Părinţi ai Bisericii noastre şi ne-au scris ca să postim, ca să ne omorâm patimile, să ne smerim trupul care e un lup, un porc, o fiară, un leu.

***

Domnul, fraţii mei, a fost vândut în mâinile evreilor, a fost ocărât, bătut şi răstignit după firea omenească. În Miercurea mare a fost vândut, iar în Vinerea mare a fost răstignit. Şi noi, fraţii mei, ca nişte creştini bine cinstitori, se cade să postim mereu, dar mai cu seamă miercurile, fiindcă Domnul a fost vândut şi vinerile, fiindcă a fost răstignit.

De asemenea, avem datoria să postim şi celelalte posturi, aşa cum i-a luminat Duhul Sfânt pe Sfinţii Părinţi ai Bisericii noastre şi ne-au scris ca să postim, ca să ne omorâm patimile, să ne smerim trupul care e un lup, un porc, o fiară, un leu.

Mai ales că, e ştiut, cu puţin trăim mai uşor, iar când mâncăm mult, vom face şi ieşiri multe. Eu pot să trăiesc acum cu o sută de grame de pâine. Pe acelea le binecuvântează Dumnezeu fiindcă sunt necesare. Dar să nu mâncăm o sută zece grame. Acele zece grame în plus sunt blestemate, fiindcă sunt o risipă, sunt ale celui flămând.

Păziţi cele patru posturi, creştinii mei? Cum umblaţi pe aici? Dacă sunteţi creştini, se cade să le păziţi, mai cu seamă Sfântul şi marele Post de patruzeci de zile. Ţineţi aici trei zile de post, [miercurea, vinerea şi] lunea curată? E lucru bun şi sfânt a o păzi şi pe aceasta.

(Viața și învățăturile cuviosului mucenic Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p.134)

Să ne pocăim!

Acum, fraţii mei, se cade să ne gândim ce suntem: drepţi sau păcătoşi? Dacă suntem drepţi, suntem norocoşi şi de trei ori fericiţi. Dar dacă suntem păcătoşi, se cade ca acum, cât avem timp, să ne pocăim de rele şi să facem cele bune.

Iadul ne aşteaptă, când ne vom pocăi? Nu mâine, poimâine şi peste un an, ci în clipa aceasta, fiindcă nu ştim ce vom păţi până mâine, fiindcă Hristosul nostru ne spune să fim mereu gata. (Matei 24,44)

(Viața și învățăturile cuviosului Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 141)

Decăderea umanităţii

În vechime, fraţii mei, diavolul urâtor al binelui a născut toate relele lui şi i-a îndemnat pe oameni să se mândrească, să se omoare, să desfrâneze, să facă adulter, să se împreuneze bărbaţi cu bărbaţi, să se împreuneze cu dobitoace şi alte lucruri de ruşine, pe care nu le făceau nici câinele, nici porcul, şi, lucrul încă şi mai rău, i-a îndemnat pe oameni să se închine ca unui dumnezeu unii soarelui, alţii lumii, alţii mării şi alţii păsărilor, iar unele femei chiar şi usturoiului.

Mi se pare că şi aici e o femeie care-l are pe capul copilului şi nu-şi are nădejdea în Dumnezeu, ci în usturoi, şi mâine Dumnezeu îl va da morţii şi ei îi va arde inima. Scoate-l! Mai păziţi lucrurile diavoleşti? Aruncaţi-le!, dacă vreţi să vă păzească Dumnezeu.

(Viața și învățăturile cuviosului mucenic Cosma Etolianul, Editura Deisis, 2001, p. 163)

Cinstiţi-o pe Maica Domnului!

Să aveţi evlavie la toţi sfinţii Bisericii noastre, da!

Dar de mii de ori mai mult să aveţi evlavie faţă de Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea, Fecioara Maria, fiindcă toţi sfinţii sunt robi ai lui Hristos, dar Stăpâna noastră de Dumnezeu Născătoarea e doamnă şi Împărătească a Cerului şi a pământului, şi a toată făptura gândită şi simţită, şi se roagă pentru păcatele noastre.

Dumnezeu a luat-o pe Născătoarea de Dumnezeu şi a făcut-o Împărătească şi a cinstit astfel neamul nostru (omenesc). De aceea şi noi, fraţii mei, se cade să o cinstim pe Stăpâna noastră de Dumnezeu Născătoarea prin posturi, rugăciuni, milostenii şi fapte bune.

(Viața și învățătura cuviosului Cosma Etolul, Editura Deisis, 2001, p. 177)

Nu este nimic mai neplăcut înaintea lui Dumnezeu decât mândria

Un pustnic s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere multe taine. Și, ieșind din chilia sa ca să meargă într-un sat, pe drum s-a întâlnit cu un Înger, însă nu și-a dat seama că este Înger, ci credea că este om.

Pe drum au întâlnit un cal mort. Pustnicul și-a pus mâna la nas, dar Îngerul n-a făcut nici un gest. Au mers mai departe și au întâlnit un bou mort, care mirosea urât. Din nou pustnicul și-a pus mâna la nas. Au continuat drumul și au întâlnit un câine mort. Pustnicul și-a pus iărăși mâna la nas. De fiecare dată când pustnicul își punea mâna la nas, Îngerul nu a făcut nimic.

Aproape de locul la care voiau să ajungă, în sat, au întâlnit o fată foarte frumoasă, cu haine și podoabe foarte scumpe. Atunci Îngerul și-a pus mâna la nas.

Văzând aceasta pustnicul a spus:
- Ce ești tu, Înger, om sau diavol? Am trecut pe lângă calul cel mort care mirosea urât și nu ți-ai pus mâna la nas. La fel când am trecut pe lângă bou și câine. Iar acum, când am întâlnit această fată frumoasă, ți-ai pus mâna la nas.

Atunci Îngerul i-a spus că nici un lucru nu este mai urât mirositor înaintea lui Dumnezeu decât mândria. Și după ce a spus acestea, s-a făcut nevăzut.

Îndată pusticul s-a întors la chilia sa și și-a plâns păcatele sale, rugându-se lui Dumnezeu să-l păzească de cursele diavolului și să nu-l lase să cadă în mândrie și să se osândească.

(Sfântul Cosma Etolianul, Viața și învățăturile, Editura Evanghelismos, 2010, pp. 179-180)

Minuni ale Sfântului Cosma Etolianul (I - VII)

Întreaga viaţă a Sfântului Cosma este o minune. De la vârsta de nouăsprezece ani a călătorit pe jos, fără trăsuri şi animale, prin toată Grecia şi nu numai. Minune este faptul că a întemeiat, după mărturia pururea pomenitului arhimandrit Haralambie Vasilopulos, două sute cincizeci de şcoli greceşti şi o mie două sute de şcoli primare. Minuni sunt multele sale proorocii, dintre care cele mai multe s-au împlinit după literă, iar celelalte urmează să se împlinească în viitorul apropiat.

***

Prima minune după mucenicia sa este minunata descoperire a trupului său. Părintele Marcu a găsit în râul Apsos moaştele sale stând în picioare.

A doua minune este că la şase zile după moartea sa, când a fost săvârşită înmormântarea, trupul său era nestricat şi răspândea mireasmă.

A treia minune de după moartea sa mucenicească a fost vindecarea unei femei demonizate, care în vremea înmormântării era de faţă şi când a văzut Sfintele Moaşte s-a tămăduit. Demonul a ieşit şi femeia s-a izbăvit de el pentru totdeauna.

Tot in timpul înmormântării, Sfântul a săvârşit încă o minune: l-a pedepsit pe unul dintre călăii săi. Acel necredincios şi lipsit de pocăinţă, în ceasul înmormântării, şi-a pus pe cap camilafca Sfântului Cosma şi râdea dispreţuitor, bătându-şi joc de el. îndată însă Dumnezeu l-a pedepsit. Ticălosul rob al lui Kurt paşa s-a îndrăcit, s-a dezbrăcat de haine şi a început să strige că el l-a omorât pe Sfânt. După aceasta, sângerosul Kurt paşa l-a închis în temniţă pe ucigaşul îndrăcit, unde ticălosul şi-a dat sufletul în cel mai rău chip.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, pp. 201-202)

Minuni ale Sfântului Cosma Etolianul (II)

Sfântul Cosma nu a săvârşit minuni numai când trăia, ci şi după sfârşitul său mucenicesc, pentru că „minunat a făcut Domnul pe cel cuvios al Său".

***

Sfântul Cosma obişnuia să pună o cruce în locul unde propovăduia. La fel a făcut şi la Kollikondasi, unde a propovăduit pentru ultima dată. După sfârşitul său mucenicesc, deasupra acestei cruci, creştinii vedeau în fiecare noapte o lumină.

Câteva zile mai târziu, pe 14 septembrie, creştinii au aşezat-o în Sfântul Altar al Bisericii cu hramul Intrarea în Biserică a Născătoarei de Dumnezeu.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, p. 202)

Minuni ale Sfântului Cosma Etolianul (III)

Multe femei sterpe, după ce s-au închinat la mormântului Sfântului şi au luat de acolo puţin pământ, în scurtă vreme au devenit mame.

***

Câţiva dintre ucenicii Sfântului au mers în Naxos, ca să-l înştiinţeze despre mucenicie pe fratele Sfântului, ieromonahul Hrisant. Aveau cu ei şi câteva fire din barba Sfântului.

O femeie din Neohorion, care pătimea de o boală foarte gravă, s-a tămăduit îndată ce a sărutat aceste părticele din moaştele Sfântului.

Încă şi multe femei sterpe, după ce s-au închinat la mormântului Sfântului şi au luat de acolo puţin pământ, în scurtă vreme au devenit mame.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, p. 202)

Minuni ale Sfântului Cosma Etolianul (IV)

Fericitul arhimandrit Haralambie Vasilopulos mai scrie o minune a Sfântului, pe care a trăit-o el, personal, împreună cu câţiva colaboratori de ai săi.

***

Pururea pomenitul părinte Haralambie era predicator la Asociaţia misionară „Sfântul Cosma", pe care o întemeiase la Ioanina. În 1943, asociaţia a fost desfiinţată de către italieni şi clădirea a fost transformată în închisoare - cunoscuta „închisoare a Sfântului Cosma".

Membrii Asociaţiei şi părintele Haralambie au fost închişi la nivelul de sus şi vreme de patruzeci de zile au fost sub ordin de execuţie în mâinile germanilor. Însă Sfântul i-a izbăvit şi au scăpat de execuţie.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, p. 202)

Minuni ale Sfântului Cosma Etolianul (V)

După puţină vreme, Sfântul i s-a arătat din nou şi i-a spus: „Sub acest copac (era un castan) să pui o candelă şi să vii în fiecare zi să o aprinzi".

***

Pe data de 23 iulie 1949 Sfântul s-a arătat Susanei Trikaliotis în locul numit Gombelo de lângă Arnea şi i-a spus: „Sunt Sfântul Cosma. Ia această bucată de anaforă şi spune consătenilor tăi că prin satul vostru vor trece nişte bulgari, însă nu vă vor face rău”.

Suzana i-a sărutat mâna şi i-a cerut să-i dea anaforă şi pentru copiii ei, însă Sfântul i-a spus că le va da el însuşi. Când s-a întors acasă, Suzana a găsit anaforă pe sobă.

După puţină vreme, Sfântul i s-a arătat din nou şi i-a spus: „Sub acest copac (era un castan) să pui o candelă şi să vii în fiecare zi să o aprinzi”.

În acea vreme, ca să iasă cineva din Amea, trebuia să aibă permisiune de la Poliţie. Suzana mergea fără permisiune în fiecare zi şi aprindea candela. Trecea prin faţa ostaşilor şi nimeni nu o împiedica, pentru că nu o vedeau.

În 1948 Sfântul s-a arătat aceleiaşi femei şi i-a spus că peste două luni bărbatul ei, pe care bulgarii îl luaseră ostatic la Belles, va fi eliberat.

În 1952 Sfântul s-a arătat iarăşi Suzanei şi i-a spus să construiască în acel loc un proschinitar. Ea a spus aceasta episcopului locului, Ciprian, însă acela n-a crezut-o, dar după trei zile a chemat-o însuşi episcopul şi i-a dat aprobarea. În acel loc, la iniţiativa părintelui Hrisostom Maidonis şi cu binecuvântarea mitropolitului locului Nicodim, pe 22 august 1999 s-au pus temeliile unei mănăstiri.

Şi alte minuni a săvârşit şi continuă să săvârşească Sfântul Cosma.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, p. 203)

Minuni ale Sfântului Cosma Etolianul (VI)

Această minune s-a petrecut la locul de obârşie al Sfântului.

***

Pe 25 decembrie 1947, când grecii se omorau unii pe alţii, fiind împărţiţi în două tabere, în locul unde astăzi se află mănăstirea Sfântului a fost instalat un tun şi se pregăteau să lovească Thermosul. însă aşa cum au mărturisit unii dintre ei mai târziu, în primul rând au văzut Thermosul plin de ostaşi, lucru cu neputinţă, pentru

că este fapt dovedit din punct de vedere istoric că în ziua praznicului Naşterii Domnului din 1947 nu exista armată în Komopoli Thermosului, iar în al doilea rând, primul proiectil care a venit din Thermos şi mai concret de pe dealul unde se află orologiul din Komopoli, a căzut peste tunul lor, a omorât pe mulţi dintre ei, iar restul a plecat în fugă.

Această întâmplare minunată, izbăvirea prin minune a Thermosului, după dreptate a fost atribuită Sfântului Cosma.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul – Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, p. 204)

Minuni ale Sfântului Cosma Etolianul (VII)

Acolo, la platani, au venit toţi locuitorii din Thermos şi l-au văzut cu ochii lor pe cel vindecat de Sfântul Cosma.

***

Această minune a avut loc în ziua de 24 august 1970. Este o minune pe care mi-o amintesc pentru că am fost prezent şi, desigur, şi-o amintesc toţi locuitorii în vârstă ai Thermosului. Este vorba de vindecarea unui demonizat din Patra. Părinţii lui îl duseseră peste tot. El însă le spunea: „Mă voi face bine, mă voi vindeca, dacă mă duceţi la Sfântul Cosma, la Mega Dendron". Părinţii săi l-au adus într-adevăr în ajunul praznicului şi l-au pus legat cu lanţuri în partea nord-vestică a bisericii. După Vecernie, fericita Patrula Manolis s-a apropiat de el şi a pus o icoană deasupra lui, însă îndată a fost aruncată. Diavolilor nu le plăcea icoana.

Minunea s-a săvârşit ziua următoare după otpustul Dumnezeieştii Liturghii, când diaconul de atunci, care acum este preot paroh la Biserica Sfântului Dimitrie din Petrohori, părintele Apostol Kastanas, cu ajutorul mai multor bărbaţi, l-a împărtăşit, în clipa când a intrat în gură Sfânta Împărtăşanie demonii au ieşit şi demonizatul a spus: „M-am făcut bine! Slavă Ţie, Dumnezeule! Doamne, miluieşte! Sfântul Cosma m-a vindecat! Dezlegaţi-mi lanţurile!"

Într-adevăr l-au dezlegat şi puţin mai târziu, după ce i-a mulţumit, împreună cu toată familia, Sfântului nostru făcător de minuni, au plecat slăvind pe Dumnezeu. Cel tămăduit şi părinţii său, au mers la platanii din Thermos şi au poposit puţin. Acolo, la platani, au venit toţi locuitorii din Thermos şi l-au văzut cu ochii lor pe cel vindecat de Sfântul Cosma.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul – Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, pp. 204-205)

Diamantul lăsat moștenire (Din pildele Sfântului Cosma etolianul 1-6)

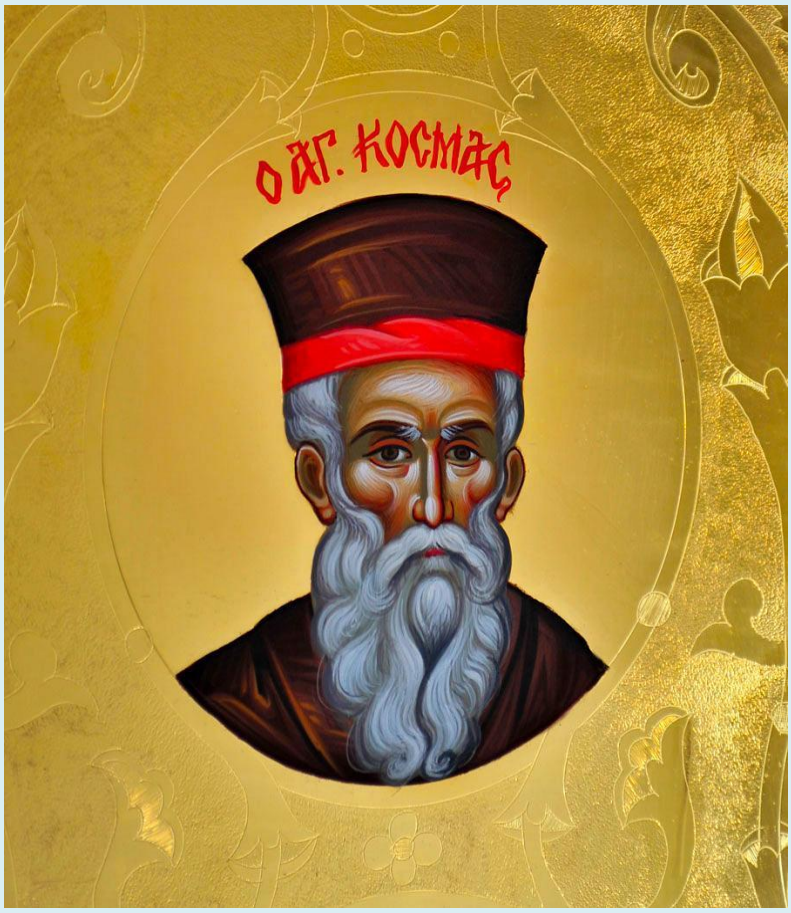

Un negustor era poreclit „înşelătorul” din pricina înşelătoriilor ce le făcea, a neguţătoriei vreo patruzeci-cincizeci de ani, însă nu a făcut nici o pricopseală.

Odată a găsit pe drum o traistă. A deschis-o şi a găsit în ea florini falşi şi mărgăritare false, iar printre ele a găsit un diamant. A luat traista cu banii şi s-a dus la zaraf (persoana care se ocupa cu schimbul banilor) ca să vadă dacă sunt buni. Uitându-se la ei, acela i-a spus că sunt falşi şi că numai diamantul este bun. Negustorul nu l-a crezut, ci i-a luat şi s-a dus la alt zaraf. Şi acela i-a spus că banii sunt falşi, însă diamantul este de mult preţ. Negustorul s-a întristat, a luat diamantul în mână şi traista cu bani şi a plecat.

Pe drum a întâlnit un orb şi a spus: „Vreau să văd ce putere are diamantul”. Şi, o, minune! Îndată ce l-a atins de ochii orbului, s-au deschis şi a văzut. Atunci negustorul s-a bucurat.

A mers mai departe şi a întâlnit un om mut şi surd şi îndată ce a atins diamantul de el, a vorbit şi a auzit.

A întâlnit un paralitic, l-a atins şi s-a tămăduit. L-a atins de un sărac şi a devenit bogat; l-a atins de un bătrân şi s-a făcut tânăr; l-a atins de un mort şi a înviat.

Văzând negustorul aceste minuni, i s-a umplut inima de bucurie, a luat traista cu banii şi a aruncat-o în mare, a păstrat numai diamantul şi s-a dus la casa sa.

Când a venit vremea să moară, i-a chemat pe toţi cei ai casei sale şi le-a spus:
- Copiii mei, cincizeci de ani am făcut negustorie, însă nu am făcut nici o pricopseală. Am găsit apoi o traistă, în care erau florini şi groşi falşi şi mărgăritare false, iar printre ele era un diamant, care are o asemenea putere, încât înviază morţi, pe săraci îi îmbogăţeşte, orbilor le deschide ochii, pe surzi îi face să audă şi toată boala tămăduieşte, însă în curând am să vă părăsesc, am să mor şi nu am nimic să vă las moştenire în afară de acest diamant, însă trebuie ca şi voi să găsiţi un loc cuviincios unde să-l puneţi, pentru că nu trebuie pus oriunde.

A venit vremea şi negustorul a murit, iar diamantul le-a rămas rudeniilor sale, care au căutat un loc unde să-l păstreze, aşa cum le poruncise negustorul. Au găsit o bucată de marmură în formă de triunghi cu laturi egale şi l-a pus pe ea, dar nu stătea. S-au întristat că nu au găsit loc potrivit să-l aşeze. Au pus o bucată de pânză albă peste marmură, au aşezat diamantul, dar nu a stat. Iarăşi s-au întristat. Apoi au pus încă o bucată de pânză peste cealaltă, au pus diamantul şi a stat. Atunci s-au bucurat şi L-au slăvit pe Dumnezeu.

Acum trebuie să vedem mai întâi cine este negustorul; în al doilea rând ce este traistă; în al treilea, ce sunt groşii; în al patrulea, ce sunt florinii; în al cincilea, ce sunt mărgăritarele; în al şaselea, ce este diamantul; în al şaptelea, cine sunt zarafii; în al optulea, cine sunt rudeniile negustorului; în al nouălea, ce este marmura; în al zecelea, ce închipuie prima pânză; în al unsprezecelea, ce închipuie a doua pânză. Acestea sunt cele unsprezece lucruri pe care le vom explica.

În primul rând, negustorul, înşelătorul, beţivul, trândavul sunt eu. Am neguţătorit patruzeci-cincizeci de ani. Şi ce fel de negoţ am făcut? Mi-am petrecut viaţa studiind. M-a învrednicit Dumnezeu să găsesc o traistă.

Ce este traista? Este Sfânta Evanghelie. Am găsit-o şi am găsit în ea florini falşi.

Ce sunt florinii? Sunt evreii, care spun că cred, dar credinţa lor este deşartă, este de la diavolul.

Am găsit şi groşi falşi. Ce sunt groşii? Sunt necredincioşii, care spun că cred, dar credinţa lor este deşartă, de la diavolul.

Ce închipuie mărgăritarele? Sunt ereticii, care spun că cred în Sfânta Treime, însă deşartă şi diavolească este şi credinţa lor.

Cine este diamantul? Este Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos.

Cine sunt zarafii? Sunt proorocii, care L-au vestit mai înainte pe Fiul şi Cuvântul Părintelui Celui fără de început şi atotputernic.

Cine sunt rudeniile negustorului? Sunt creştinii ortodocşi, fiii şi fiicele lui Hristos.

Ce este marmura în formă de triunghi cu laturi egale? Este un om care spune că crede în Sfânta Treime. Însă nu este de ajuns această credinţă că să se mântuiască, nu stă diamantul. De ce mai este nevoie? Este nevoie de prima pânză, însă nu stă diamantul, adică Hristos. Un om care spune că crede în Sfânta Treime are prima pânză, dragostea pentru Dumnezeu, pe care deşi o are, nu se mântuieşte. Ci este nevoie de a doua pânză şi atunci va sta. Ce închipuie a doua pânză? Un om care crede în Sfânta Treime şi are dragoste pentru Dumnezeu şi pentru fraţii săi. Şi atunci stă diamantul, adică Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos.

Un om care îl are pe Dumnezeu în inima sa, are toate bunătăţile şi nu poate să săvârşească păcat niciodată. Iar când nu are diamantul în inima sa, dragostea, adică pe Hristos, îl are pe diavolul. Aşadar, fraţii mei, mă duc şi am să vă las şi nu ştiu dacă mă va mai învrednici vreodată Dumnezeu să fiu împreună cu voi trupeşte. Nu am să vă las altă mângâiere şi alt acoperământ, decât acest diamant. Numai să aveţi loc potrivit să stea. Acest diamant are toate cele bune ale creştinilor şi fericit este cel care s-a învrednicit să-l aibă în inima sa, pentru că are o comoară de mare preţ.

Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, pp. 177-179

Din pildele Sfântului Cosma Etolianul - 2. Mândria

„Nici un lucru nu este mai urât mirositor înaintea lui Dumnezeu decât mândria”.

Un pustnic s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere multe taine. Şi, ieşind din chilia sa ca să meargă într-un sat, pe drum s-a întâlnit cu un înger, însă nu şi-a dat seama că este înger, ci credea că este om.

Pe drum au întâlnit un cal mort. Pustnicul şi-a pus mâna la nas, dar îngerul n-a făcut nici un gest. Au mers mai departe şi au întâlnit un bou mort care mirosea urât. Din nou pustnicul şi-a pus mâna la nas. Au continuat drumul şi au întâlnit un câine mort. Pustnicul şi-a pus iarăşi mâna la nas. De fiecare dată când pustnicul îşi punea mâna la nas, îngerul nu a făcut nimic.

Aproape de locul la care voiau să ajungă, în sat, au întâlnit o fată foarte frumoasă, cu haine şi podoabe foarte scumpe. Atunci Îngerul şi-a pus mâna la nas.

Văzând aceasta pustnicul a spus:
- Ce eşti tu, Înger, om sau diavol? Am trecut pe lângă calul cel mort, care mirosea urât şi nu ţi-ai pus mâna la nas. La fel când am trecut pe lângă bou şi câine. Iar acum, când am întâlnit această fată frumoasă, ţi-ai pus mâna la nas.

Atunci îngerul i-a spus că nici un lucru nu este mai urât mirositor înaintea lui Dumnezeu decât mândria. Şi după ce a spus acestea, s-a făcut nevăzut.

Îndată pustnicul s-a întors la chilia sa şi şi-a plâns păcatele sale, rugându-se lui Dumnezeu să-l păzească de cursele diavolului şi să nu-l lase să cadă în mândrie şi să se osândească.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, pp. 179-180)

Din pildele Sfântului Cosma Etolianul - 3. Sfinţenia preoţiei

La fel şi cu duhovnicul care te-a mărturisit, iertarea pe care ai primit-o de la el nu este a lui, ci a Preasfântului Duh. Fiindcă are harul preoţiei este mai presus decât împăraţii şi Îngerii.

***

Un om s-a mărturisit vreme de doisprezece ani la un duhovnic. Şi mergând iarăşi să se mărturisească, l-a găsit desfrânându-se cu o femeie. Atunci a spus: „Vai mie! Am atâţia ani de când mă mărturisesc şi acum am să mă osândesc. Toate cele pe care mi le-a iertat sunt neiertate”. Spunând acestea, îndată a plecat.

Pe drum i s-a făcut sete. A mers mai departe şi a găsit un izvor cu apă atât de limpede, încât a spus: „Dacă aici apa este atât de limpede, cu atât mai mult va fi în locul de unde izvorăşte”. S-a aplecat şi a băut. A mers la locul de unde izvora apa şi a văzut că ieşea din gura unui câine. A suspinat şi a spus: „Vai mie! M-am spurcat”.

Atunci un Înger al Domnului i-a spus:
- De ce atunci când ai băut nu te-ai întinat, iar acum când ai văzut că iese din gura câinelui te-ai scârbit? Nu este oare a lui Dumnezeu, care a făcut cerul, pământul şi toate? Chiar dacă este necurat câinele, nu te mâhni, apa nu este a lui. La fel şi cu duhovnicul care te-a mărturisit, iertarea pe care ai primit-o de la el nu este a lui, ci a Preasfântului Duh. Fiindcă are harul preoţiei este mai presus decât împăraţii şi Îngerii. Însă dacă s-a desfrânat, ce-ţi pasă ţie? El este precum gura câinelui. Nu te mâhni! Cele pe care ţi le-a iertat sunt toate iertate. Du-te şi pune-i metanie şi roagă-l să te ierte, iar pe el Dumnezeu îl va cerceta.

Şi îngerul s-a făcut nevăzut.

Omul s-a întors la duhovnic, i-a povestit toate şi i-a pus metanie, aşa cum îi spusese îngerul. Auzind povestirea, duhovnicul a plâns, s-a pocăit şi s-a mântuit. Trebuie să ne osândim pe noi înşine şi ne vom mântui.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, pp. 180-181)

Din pildele Sfântului Cosma Etolianul - 4. Duhovnicul înţelept

Cei ce aveţi copii, nu vă puneţi nădejdea în ei, gândindu-vă că o să poarte grijă de sufletul vostru. Ceea ce face omul însuşi, aceea va găsi în cealaltă viaţă.

***

Un om bogat şi-a strâns multe averi, însă niciodată nu voia să se mărturisească şi să facă milostenie. Avea un fiu de aproape zece ani. A venit vremea şi bogatul s-a îmbolnăvit.

Ai săi i-au spus să se mărturisească, să facă ceva pentru sufletul său, însă el le răspundea:
- Copilul meu să fie bine, el se va îngriji de sufletul meu.

Era cu totul ţinut de diavol şi nu-şi venea deloc în sine.

În ţinutul acela se afla un duhovnic virtuos. Acesta şi-a ras barba, s-a îmbrăcat în haine lumeşti şi a mers la casa bogatului. A bătut la uşă. I-au deschis şi l-au întrebat ce vrea. A răspuns că este un om străin, care s-a întâmplat să treacă prin satul lor şi aflând că stăpânul lor este bolnav, a venit să-l vadă fiindcă este doctor, îndată l-au primit. Toate rudeniile erau împrejurul lui şi îi purtau de grijă.

I-a întrebat:
- Ce face bolnavul?

Bolnavul a răspuns:
- Mă simt rău, domnul meu.

Doctorul a spus:
- Ce spun doctorii din satul vostru?

Bolnavul a răspuns:
- Spun că sunt pe moarte.

Duhovnicul-doctor l-a apucat de mână şi i-a spus:
- Şi eu spun că vei muri. Dar dacă vom găsi doctoria pe care o cunosc eu, nu o să mori.

Bolnavul a întrebat:
- Despre ce doctorie vorbeşti?

Prefăcându-se că nu ştie, acela a întrebat:
- Ai vreun copil?

I-a răspuns că are numai unul. Atunci duhovnicul i-a spus:
- Nu te mâhni, s-a aflat doctorie pentru tine. Îţi făgăduiesc că n-ai să mori.

A cerut să-i dea un pahar cu apă şi nişte făină. Le-a amestecat şi s-a prefăcut că mai pune o doctorie şi a spus:

- Acum doctoria este gata, trebuie numai să vină copilul tău să-i înţep degetul mic cu un ac, ca să curgă trei picături de sânge, să-ţi dau să bei şi îndată o să te faci bine.

Copilul se juca împreună cu ceilalţi copii. Au trimis îndată după el şi i-au spus:
- Vino, copilul meu, pentru că a venit un doctor ca să-l facă bine pe tatăl tău.

Copilul voia să se joace, însă l-au adus. Când l-a văzut, doctorul i-a spus:
- Vino, copilul meu, să-ţi înţep cu un ac degetul mic, ca să curgă trei picături de sânge aici în această doctorie, să-i dau tatălui tău să bea şi să se facă îndată bine.

Copilul a răspuns:
- Dar ce, am înnebunit să-mi stric degetul?

Doctorul a spus:
- De tine depinde, copilul meu, dacă va trăi sau dacă va muri. Nu vezi câte a adunat ca să-ţi lase?

Copilul a spus:
- Trăieşte, nu trăieşte, eu nu vreau să-mi rănesc mâna. Şi a plecat.

Doctorul i-a spus bogatului:
- Sunt duhovnicul satului şi am făcut aceasta ca să-ţi arăt să nu nădăjduieşti să facă ceva copilul tău pentru sufletul tău.

Atunci bolnavul s-a ridicat şi a spus:
- M-am ostenit atât de mult pentru copilul meu ca să-i las multe, iar pe el nu l-a lăsat inima să dea trei picături de sânge pentru viaţa mea.

Şi îndată a căutat testamentul şi l-a rupt. Şi-a împărţit toată averea, nu a lăsat nimic, iar copilul a rămas sărac lipit. A dobândit Raiul şi se va bucura pururea.
De aceea, cei ce aveţi copii, nu vă puneţi nădejdea în ei, gândindu-vă că o să poarte grijă de sufletul vostru. Ceea ce face omul însuşi, aceea va găsi în cealaltă viaţă.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, pp. 181-183)

Din pildele Sfântului Cosma Etolianul - 5. Creştinismul

Aşadar această lege, cea duhovnicească, este bună şi mă voi face creştin.

Odată un închinător la idoli şi-a spus: „Vreau să mă fac evreu”. Există trei legi: legea naturală a evreilor, cea trupească a turcilor şi cea duhovnicească a creştinilor.

Idolatrul s-a hotărât să primească legea naturală. A citit şi apoi a spus: „Când îţi ia cineva haina, ia-o şi tu pe a lui. Când te nedreptăţeşte cineva cu zece bani, ia-i şi tu alţi zece. Dacă îţi omoară cineva fratele, omoară-l şi tu pe al lui”. Apoi a continuat: „Dacă merg pe drum şi vine cineva şi-mi ia haina, trebuie s-o iau şi eu pe a lui, însă nu mă lasă. Atunci trebuie, fie să-l omor, fie să mă omoare el pe mine. Nu este bună legea evreiască”.

„Vreau să mă fac turc”. A primit legea turcească, a citit-o şi s-a ruşinat când a auzit de atâtea femei şi alte lucruri necuviincioase. A spus: „Nu-mi place nici această lege, este dobitocească”.

A spus iarăşi: „Din turc vreau să mă fac creştin". A primit legea duhovnicească, a citit şi a găsit locul unde spune: „Celui ce-ţi ia haina, dă-i şi cămaşa; celui ce-ţi ia zece bani, dă-i încă zece; iar celui ce te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i şi pe cel stâng”. Atunci idolatrul a spus: „Să fac o încercare. Mă duc pe un drum. Vine cineva şi-mi ia haina. După lege trebuie să-i spun: «Stai, frate, să-ţi dau şi cămaşa». Vine şi-mi ia zece bani. Trebuie să-i spun: «Stai, frate, să-ţi dau încă zece». Vine să-mi dea o lovitură. Trebuie să-i întorc şi celălalt obraz, ca să-mi mai dea una. Mi se pare că, deşi este om rău şi sălbatec, dacă mă port cu blândeţe şi vorbesc cu smerenie, va fi mişcat, îmi va da lucrurile înapoi şi nu mă va ucide. Pentru că dacă îi voi sta împotrivă, ori mă va ucide el pe mine, ori îl voi ucide eu pe el. Aşadar această lege, cea duhovnicească, este bună şi mă voi face creştin.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, p. 183)

Din pildele Sfântului Cosma Etolianul - 6. Chipuri ale Sfintei Treimi

Precum cuvântul este născut mai întâi de suflet şi nu este arătat, iar apoi prin buze se face arătat, tot astfel şi Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu S-a născut mai înainte de veci din Dumnezeu şi Tatăl, însă nu s-a arătat oamenilor, ci a stat în sânul Tatălui. Mai apoi S-a născut a doua oară din buzele proorocilor şi din prea curata şi pururea Fecioara Maria şi S-a făcut arătat lumii întregi.

***

Fără piatră, cremene şi iască nu se aprinde focul. Aşa cum acestea trebuie să fie împreună, tot astfel şi Sfânta Treime trei sunt şi una. Sau precum apa, grindina şi zăpada, toate trei o fire sunt. Sufletul este unul; o persoană naşte cuvântul; este şi răsuflarea, care este a sufletului, iar nu a trupului. Sufletul este în chipul Tatălui, cuvântul sufletului este în chipului Fiului şi Cuvântului lui Dumnezeu, iar răsuflarea sufletului este în chipul Preasfântului Duh. Sufletul naşte cuvântul cu mintea, iar al doilea cuvânt îl nasc buzele. Şi precum cuvântul este născut mai întâi de suflet şi nu este arătat, iar apoi prin buze se face arătat, tot astfel şi Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu S-a născut mai înainte de veci din Dumnezeu şi Tatăl, însă nu s-a arătat oamenilor, ci a stat în sânul Tatălui. Mai apoi S-a născut a doua oară din buzele proorocilor şi din prea curata şi pururea Fecioara Maria şi S-a făcut arătat lumii întregi. A doua naştere se numeşte din trup când S-a arătat.

Iar atunci când a fost pe Cruce, a suferit omenitatea, materia trupului, iar Dumnezeirea a rămas nepătimitoare. Şi aşa cum, atunci când soarele luminează un copac, iar cineva îl taie cu securea, copacul este cel ce suferă tăierea, în vreme ce razele soarelui rămân netăiate şi nevătămate, la fel şi Dumnezeirea Domnului nostru Iisus Hristos. Deşi în vremea Patimilor era unită cu trupul şi nu S-a despărţit de el, precum razele soarelui de copac, nu a pătimit. Omenitatea însă a pătimit, precum copacul, în vreme ce Dumnezeirea a rămas nevătămată, precum soarele.

(Constantin V. Triandafillu, Sfântul Cosma Etolianul - Viaţa şi învăţăturile, traducere de Ieroschim. Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2010, pp. 184-185)

Sfântul Cosma Etolianul (24 august) - cuvinte de duh şi profeţii: “Răul va veni la cei învăţaţi”

⇒ “Sufletul şi Hristos - doar acestea două, să te intereseze! Lumea toată să cadă, pe acestea două, nimeni nu ţi le poate lua, afară numai dacă nu le dai tu, cu voia ta“.

⇒ “Chiar dacă te-ar ierta toţi duhovnicii, patriarhii, arhiereii şi lumea întreagă, eşti neiertat dacă nu te pocăieşti în faptă“.

⇒ “Va veni vremea ca vrăjmaşii voştri să vă ia până şi cenuşă din foc, dar voi să nu vă schimbaţi credinţă, cum fac alţii“. [Spusă în Siatisti.]

⇒ “Sunt trist pentru fala pe care o aveţi. Piciorul meu nu va mai călca aici. Şi dacă nu lăsaţi lucrurile pe care le faceţi, trufia şi hoţia, veţi fi nimiciţi. În ramura de care vă atârnaţi săbiile, va veni o zi în care ţiganii vor atârna organele voastre”. [Spusă în satul Aghios Donatos Souliou.]

⇒ “Faceţi case arătoase şi nu veţi locui în ele“. [Cuvinte spuse tot la Assos, când într-o zi a trecut prin faţa unei case nou construite. După puţin timp, toţi locuitorii ei au murit, afară de o singură femeie”.]

⇒ “Du-te şi pe drum ţi se va răsplăti” [spusă în Dervistani despre cineva care l-a ironizat pe sfânt şi care ulterior a fost rănit pe drum pe un duşman al său.]

⇒ “Spune-le figurilor ălora să nu vină aici, ci să se întoarcă înapoi” [Pe când învăţa în Assos, în Kephalinia, Sfântul Cosma şi-a întrerupt predica o clipă şi a trimis un auditor la casa stăpânului locului să spună aceste cuvinte. Aici erau patru doamne din aristocraţie îmbrăcate indecent, care erau gata să vină să urmărească predica lui.]

⇒ “Când veţi vedea flota în ape greceşti, atunci se va dezlega problema oraşului [Constantinopului]”.

⇒ “În oraş [Constantinopol] va curge atâta sânge cât să înoate în el un viţel de trei ani”.

⇒ “Turcii vor fugi, dar vor veni din nou şi vor ajunge până la Examilia. În cele din urmă vor fi alungaţi în Kokkini Milia. Dintre turci, o treime vor fi omorâţi, o treime se vor boteza şi doar o treime vor ajunge la Kokkini Milia“. (a se vedea şi profeţiile cuv. Paisie Aghioritul, care tâlcuieşte şi aceste cuvinte ale Sfântului Cosma: Profeţiile Părintelui Paisie şi Proiectul Anatoliei de sud-est, n.n.).

⇒ “Va veni o armată străină, va crede în Hristos, dar nu va şti limba”.

⇒ “Va veni odată o oaste străină care va crede în Hristos, dar voi nu o veţi şti”.

⇒ “Cu unii veţi adormi şi cu alţii vă veţi scula dimineaţa”.

⇒ “Veţi vedea trei familii într-o casă”.

⇒ “Veţi merge să locuiţi altundeva şi alţii vor veni să locuiască la voi”.

⇒ “Veţi vedea 40 de animale legate de un păr”.

⇒ “Mulţi vor pieri de foame”.

⇒ “Bogaţii vor ajunge săraci şi săracii vor muri”.

⇒ “Un pumn de aur, un pumn de făină”.

⇒ “Va veni vremea când vor conduce lumea lucrurile necuvântătoare şi neînsufleţite”. [Aluzie la invenţiile tehnologiei moderne care va guverna viaţa umanităţii.]

⇒ “Cauza războiului general va veni din Dalmaţia. Mai întâi se va împărţi Austria, apoi şi Turcia”. [Aluzii la începutul primul război mondial.]

⇒ “Dacă se găsesc de acord trei puteri, nu veţi păţi nimic”.

⇒ “Dacă problema se va rezolva prin război, veţi păţi multe nenorociri; din trei sate va rămâne doar unul”.

⇒ “Multe sate vor fi nimicite, trei vor deveni unul”.

⇒ “Să vă rugaţi să fie zi şi nu noapte, vara, nu iarna”.

⇒ “Oamenii vor rămâne săraci, fiindcă nu vor avea dragoste de săraci”.

⇒ “Oamenii vor ajunge goi, fiindcă se vor face netrebnici”.

⇒ “Prăpădul va veni din înălţime, de la liman”.

⇒ “Va veni pe neaşteptate; dobitoacele vor rămâne înjugate la lucrul lor şi voi veţi fugi”.
⇒ “Multe se vor întâmpla. Oraşele vor ajunge ca nişte barăci”.
⇒ “Să le daţi ceea ce vă cer; numai să vă scăpaţi sufletele”.
⇒ “Dacă vor găsi pe drum argint, nu se vor apleca să-l ia. Dar pentru un spic se vor omorî care să-l ia primul”.
⇒ “Răul va veni de la cei citiţi [învăţaţi, intelectuali]”.
⇒ “Veţi răbda fie trei zile, fie trei luni, fie trei ani”.
⇒ “Va veni vremea când nu va mai fi această armonie care e astăzi între popor şi cler”.
⇒ “Clericii vor fi cei mai răi şi mai necredincioşi dintre toţi”.
⇒ “Se vor întâmpla atât de multe, încât de frică mamele vor naşte înainte de vreme”.
⇒ “Să nu vă faceţi case mari. Să faceţi bordeie ca să nu vă intre înăuntru”.
⇒ “Vă vor pune un bir mare şi cu anevoie de purtat, dar nu vor ajunge”.
⇒ “Vă vor pune bir pe coteţe şi ferestre”.
⇒ “Vă vor cere să vă şi ia soldaţi, dar nu vor ajunge să o facă”.
⇒ “Când veţi auzi că războiul va începe de jos [din sud], veţi pătimi puţin; dacă va începe de sus [din nord], veţi fi nimiciţi”.
⇒ “Stâncile şi râpele vor fi pline de lume”.
⇒ “Va veni pe neaşteptate, iar boul va fi în câmp, iar dobitocul în arie”.
⇒ “E trist pentru mine să v-o spun: azi-mâine aşteptam secetă, foamete mare, când vom da mii de galbeni şi nu vom găsi puţină pâine”.
⇒ “După război oamenii vor face o jumătate de ceas pe drum să găsească un om şi să şi-l facă frate”.
⇒ “Va veni vremea când creştinii se vor scula unul împotriva altuia”.
⇒ “Să aveţi crucea pe frunte, ca să vă recunoască că sunteţi creştini”.
⇒ “Pe Papa să-l blestemaţi, fiindcă el este cauza”.
⇒ “Va veni vremea, când diavolul va face rotiri cu dovleacul lui” [Aluzie la sateliţii artificiali ai pământului şi o critică anticipată a tehnologiei contemporane, crede mitropolitul Avgustinos Kandiotis.]
⇒ “Din şcoli vor ieşi lucruri pe care mintea voastră nu şi le poate închipui”.
⇒ “Veţi vedea în câmp căruţe fără dobitoace alergând mai repede decât iepurele”.
⇒ “Va veni vremea când oamenii vor vorbi dintr-o parte într-alta - de pildă, de la Constantinopol în Rusia - ca şi cum ar fi în camere apropiate”.
⇒ “Veţi vedea oameni zburând în cer ca nişte păsări aruncând foc în lume. Câţi vor trăi atunci vor alerga la morminte şi vor striga: Ieşiţi voi, cei morţi, să

intrăm noi, cei vii!" [Aceste ultime profeţii ale Sfântului Cosma se referă, cu peste un secol înainte de apariţia lor, la inovaţii ale tehnologiei moderne: automobile, fire de telegraf şi curent electric, avioane militare.]

⇒ "Eu, creştinii mei, mi-am cheltuit viaţa studiind timp de cincizeci de ani, am citit şi despre preoţi şi despre necredincioşi, şi despre atei şi despre eretici, am cercetat adâncurile înţelepciunii. Toate credinţele sunt mincinoase, calpe, toate sunt ale diavolului. Am înţeles şi acest lucru adevărat, dumnezeiesc, ceresc, desăvârşit şi pentru mine şi pentru voi: numai credinţa creştinilor ortodocşi bine-credinciosi e bună şi sfântă, ca să credem şi să ne botezăm în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Aceasta v-o spun acum, la sfârşit, ca să vă bucuraţi şi să vă veseliţi de mii de ori, că v-aţi învrednicit să fiţi creştini ortodocşi, şi să plângeţi şi să vă tânguiţi pentru cei necinstitori de Dumnezeu, necredincioşi şi eretici, care umblă în întuneric, în mâinile diavolului".

⇒ "Evreul îmi spune că Hristosul meu e un copil din flori şi Preasfânta Fecioara a mea e o desfrânată, iar Sfânta Evanghelie îmi spune că acest lucru e de la diavolul. Mai am acum ochi să mă uit la evreu? Dacă un om mă ocărăşte, îmi omoară mama, fraţii, copiii, după care îmi scoate ochii, ca şi creştin am datoria să-l iert. Dar să-L ocărască ei pe Hristosul meu şi pe Preacurata Fecioară a mea! Eu nu vreau să-i mai văd, dar domniile voastre cum va răbda inima şi mai faceţi afaceri şi tocmeli cu evreii? De ce v-am spus acestea, creştinii mei? Nu ca să-i omorâţi pe evrei şi să-i prigoniţi, nu, ci ca să-i plângeţi că L-au lăsat pe Dumnezeu şi s-au dus cu diavolul. V-am spus ca să ne căim acum până mai avem vreme, ca să nu se întâmple să se mânie Dumnezeu pe voi şi să ne lase din mâna Lui şi să păţim şi noi ca evreii şi chiar mai rău".

Profeţiile Sfântului Cosma Etolianul

1. „Dacă războiul va apăsa de deasupra, veţi suferi multe chinuri. Dacă va împinge de dedesubt, veţi păţi puţine” - Sfântul Cosma Etolianul

Ar trebui să ştim că Sfântul Cosma se găsea în Epir atunci când făcea profeţia, Albania şi Scopia fiind deasupra. Insulele Agathonisi şi Farmakonisi sunt, geografic, dedesubt. O posibilă erminie: Dacă America reuşeşte impunerea planului „Kissinger” care prevede ca viitoare Grecie să se întindă înspre nord doar până la Larisa, atunci se va vărsa mult sânge pentru a se izbuti acest lucru.

Dacă războiul începe de dedesubt, atunci vom pătimi mai puţin. Dedesubt se găseşte Israelul, deja în stare de război.

2. „Când veţi vedea hiliarmen-ul în apele greceşti, atunci se va plini năzuinţa” - Sfântul Cosma Etolianul

Năzuinţa pe care o ştim toţi este, şi pentru Sfântul Cosma Etolianul, eliberarea Constantinopolului.
Ce este însă hiliarmen-ul (το χιλιάρμενο)? Literal ar putea însemna corabia care a făcut o mie de călătorii (αρμενίζω = a naviga cu pânzele întinse) sau corabia cu o mie de catarge (τα άρμενα = catarge). În vremea Sfântului navele erau cu pânze. Trebuie să fim atenţi, Sfântul nu menţionează mai multe hiliarmen-uri, adică mai

multe nave, ci una singură. Adică o navă mare care să aibă capacitatea pe care ar avea-o multe corăbii, însumând mii de catarge. Acesta este hiliarmen-ul.

Având acceptul Guvernului elen, în apele greceşti este prezentă întâmplător, pentru exerciţii militare, o imensă navă militară rusească, lungă de 991 de picioare, cu un echipaj de 2646 de persoane, 12 avioane de luptă, 24 de elicoptere şi 12 lansatoare de rachete cu rază de acţiune de 400 de kilometri etc.

Pentru toţi cei care au văzut nava la televizor, acesta este hiliarmen-ul.

Cum de-a venit flota rusească să facă exerciţii în apropierea insulei greceşti Agathonisi şi să-şi plimbe hiliarmen-ul până înspre Creta? O fi vorbit, în prealabil, prim ministrul grec cu prim ministrul rus despre toate cele câte ne face America şi despre pericolul războiului dinspre Turcia, pe spezele Americii?

Să nu uităm că America, pentru a-şi proteja interesele şi a pune mâna pe petrolul Irakului şi a instaura un guvern pro american în acea ţară, a declarat că Saddam Hussein are arme nucleare şi că întreaga planetă este pusă în pericol un singur terorist! Astfel, a făcut război, l-a omorât pe Saddam, şi-a aşezat guvern pe placul ei, a luat petrolul dar, firesc, armele nucleare nu s-au dat de găsit.

Intenţionează să facă acelaşi lucru Greciei şi primului ei ministru, lui Karamanlis?

Acum şi aici, însă, lucrurile sunt mai dificile deoarece s-a amestecat şi Rusia. Va îndrăzni America să impună planul “Kissinger”?

Sursa: **http://www.cuvantul-ortodox.ro/urmatoarea-tinta-grecia/**

Skartsiuni Dimitriu - Profeţii despre antihrist - Profeţiile Sfântului Cosma al Etoliei

Sfântul Cosma (1714-1779) provine din părţile Etoliei. A trăit în singurătate în Sfântul Munte şi a propovăduit cuvântul lui Dumnezeu cu simplitate, dar cu credinţă fermă şi cu putere profetică. Predica lui avea o enormă influenţă asupra creştinilor greci, subjugaţi sub stăpânirea turcească. Astfel a împiedicat dezastrul general al creştinilor din Epir şi alte regiuni.

A murit martiric în satul Kaslicontas, din partea de nord a Epirului la 24 august 1779.

Sfântul Cosma în afară de darul predicării şi al facerii de minuni, avea şi darul profeţiei. Şi a prevăzut cu exactitate evenimentele viitoare, şi a făcut minuni chiar şi cu cei necredincioşi.

Multe din profeţiile păstrate vorbesc despre dezrobirea neamurilor, altele despre persoane, altele despre evenimentele viitoare.

Multe s-au confirmat, altele aşteaptă să se confirme. De asemenea multe din profeţiile Sfantului relatează despre invenţiile şi nemaipomenitele descoperiri ale vremurilor noastre şi din zilele din urmă.

Profeţie a Sfântului Cosma al Etoliei: "Când va cădea ramura (adică postamentul crucii) va fi multă răutate. Şi când va cădea copacul va fi foarte multă răutate".

Practic în 1940 a căzut ramură şi crucea în părţile Albaniei, unde s-au aşezat italienii, şi în 1947 a căzut copacul, căci ţinutul a fost distrus complet de războiul civil.

Profeţiile Sfântului Cosma al Etoliei - extras din cartea “Profeţii despre antihrist”

Sfântul Cosma (1714-1779) provine din părţile Etoliei. A trăit în singurătate în Sfântul Munte şi a propovăduit cuvântul lui Dumnezeu cu simplitate, dar cu credinţa fermă şi cu putere profetică. Predica lui avea o enormă influenţă asupra creştinilor greci, subjugaţi sub stăpânirea turcească. Astfel a împiedicat dezastrul general al creştinilor din Epir şi alte regiuni.

A murit martiric în satul Kaslicontas, din partea de nord a Epirului la 24 august 1779.

Sfântul Cosma în afară de darul predicării şi al facerii de minuni, avea şi darul profeţiei. Şi a prevăzut cu exactitate evenimentele viitoare, şi a făcut minuni chiar şi cu cei necredincioşi.

Multe din profeţiile păstrate vorbesc despre dezrobirea neamurilor, altele despre persoane, altele despre evenimentele viitoare.

Multe s-au confirmat, altele aşteaptă să se confirme. De asemenea multe din profeţiile Sfântului relatează despre invenţiile şi nemaipomenitele descoperiri ale vremurilor noastre şi din zilele din urmă.

Profeţie a Sfântului Cosma al Etoliei: "Când va cădea ramura (adică postamentul crucii) va fi multă răutate. Şi când va cădea copacul va fi foarte multă răutate".

Practic în 1940 a căzut ramura şi crucea în părţile Albaniei, unde s-au aşezat italienii, şi în 1947 a căzut copacul, căci ţinutul a fost distrus complet de războiul civil.

Sursa: **http://ortodoxie.3x.ro/diverse/Carti/Profetii_despre_Antihrist/index.htm**

Sfântul mucenic Cosma Etolul († 4 august 1779), „apostolul săracilor“

„Vom vedea oameni zburând prin văzduh asemenea păsărilor şi aruncând foc pe pământ. Oamenii vor alerga la morminte şi vor striga: Ieşiţi, voi, morţilor, şi daţi-ne nouă să intrăm în mormintele voastre.

Vor veni vremuri când duşmanii noştri vă vor lua totul, chiar şi cenuşa din vatră. Însă nu vă pierdeţi credinţa, asemenea altora.

Vor veni vremuri când va dispărea orice înţelegere între preoţime şi turmă. Preoţii vor deveni mai răi şi mai nelegiuiţi decât alţii. Oamenii vor fi săraci, pentru că vor pierde dragostea şi grija faţă de săraci. Bogaţii vor sărăci, iar săracii vor muri.

Vor putea fi văzute trăsuri fără cai gonind pe câmpie mai iute ca iepurele.

Vor veni vremuri când ortodocşii vor fi învrăjbiţi între ei. Eu, însă, vă sfătuiesc să păstraţi pacea şi înţelegerea. (…) În şcoli se vor preda asemenea ticăloşii, că e cu neputinţă să vi le imaginaţi“.

Sursa: **http://www.cuvantul-ortodox.ro/din-profetiile-mai-putin-cunoscute-ale-sfintilor-i-vor-veni-vremuri-cand-ortodocsii-vor-fi-invrajbiti-intre-ei/**

Presb. Dionisie Tatsis despre diversele învăţături ale Sfântului Cosma Etolianul (?24 august) aplicate la viaţa şi vremurile noastre. Dumnezeul adevărat vs. demoni, iubirea faptică vs. iubirea teoretică: "Dacă tu plângi şi te tângui, iar eu stau jos, mănânc, beau, dansez, cânt, petrec, atunci iubirea mea este falsă". Preoţii între duhul apostolic şi duhul lumesc

Presb. Dionisie Tatsis: Învăţături ale Sfântului Cosma Etolianul

(fragmente)

Toţi grecii îl cunosc şi îl admiră pe Sfântul Cosma Etolianul (1714-1779). Este sfântul cel neobosit, care a lucrat în perioada stăpânirii turceşti. El „a arat" multe părţi ale Greciei şi a semănat cuvântul lui Dumnezeu, păstrând vie în acelaşi timp şi speranţa eliberării grecilor înrobiţi.

Învăţăturile sfântului, care s-au păstrat, sunt interesante şi folositoare şi în zilele noastre, când oamenii s-au îndepărtat de Dumnezeu.

Fie ca lumina învăţăturilor Sfântului Cosma să îi lumineze din nou pe greci (şi pe ortodocşi în general n. trad.) şi să îi conducă pe calea poruncilor lui Dumnezeu.

Pentru aceasta, prezint aici câteva fragmente din învăţăturile Sfântului Cosma, pe care le voi comenta, pentru ca mesajele folositoare de suflet pe care le conţin să fie

mai accesibile tuturor. Citatele sunt luate din cartea lui Ioan V. Menounos, Cosma Etolianul. Învăţăturile şi biografia lui, ediţia a VII-a, 2004.

Cel mai mare dar

Unele adevăruri fundamentale ale credinţei noastre uneori le ignorăm, iar alteori nu ne gândim la ele atât cât trebuie. De aceea, nici nu simţim nimic faţă de ele. Şi astfel, atunci când sărbătorim marile evenimente din viaţa lui Hristos şi a sfinţilor, rămânem fără o trăire profundă. Ne preocupăm mult de cele exterioare şi foarte puţin de ceea ce este esenţial.

Referindu-se la întruparea „Preadulcelui Domn şi Stăpân“, Iisus Hristos, Sfântul Cosma spune că „din multa Lui iubire, pe care o are faţă de neamul nostru omenesc, pe lângă nenumăratele harisme (daruri) pe care ni le-a dat şi ni le dăruieşte în fiecare zi şi în fiecare ceas şi clipă, a găsit de cuviinţă să Se facă om adevărat, din Duhul Sfânt şi din prea curatul trup al Stăpânei noastre, de Dumnezeu Născătoarea şi pururea Fecioara Maria, ca să ne scoată din mâinile diavolului, să ne facă fii şi moştenitori ai împărăţiei Lui, să ne bucurăm pururea în Rai, împreună cu îngerii, şi să nu fim chinuiţi în iad cu cei necredincioşi şi cu diavolii” (p. 19).

Hristos S-a făcut om pentru mântuirea noastră. El a propovăduit şi a făcut minuni pentru mântuirea noastră. S-a răstignit şi a înviat ca să ne deschidă împărăţia Lui, limanul cel neînviforat al fericirii veşnice. Ne-a făcut un foarte mare dar. Cine se gândeşte la acesta cu evlavie, îl consideră ca fiind cel mai mare dar.

Duhul apostolic

Lumea este via cea mare. Hristos le-a încredinţat apostolilor îngrijirea ei. Aceasta este o lucrare concretă.

„El le-a dat harul şi binecuvântarea Lui şi i-a trimis în lumea întreagă, să îi înveţe pe oameni că, dacă vor să trăiască bine aici, în pace, cu iubire, iar după aceea să meargă în Rai, unde să se bucure veşnic, atunci să se pocăiască, să creadă şi să se boteze.” (p. 20)

Cu harul şi cu binecuvântarea lui Hristos, dar şi prin propria lor râvnă, apostolii şi-au săvârşit lucrarea, fără să fie influenţaţi de conducătorii lumii păcătoase. Rezultatele au fost spectaculoase. Clericii de azi trebuie să dobândească un duh apostolic, scoţând din inima lor duhul lumesc, iubitor de slavă.

Omul care Îi este devotat lui Dumnezeu nu poate să se gândească, să dorească şi să acţioneze lumeşte. Toate faptele lui trebuie să fie hristocentrice (să-L aibă în centrul lor pe Hristos n. trad.). Gândirea lui să se îndrepte spre Hristos. Dorinţa lui să fie a-I plăcea lui Hristos. Lucrarea lui să se îndrepte spre Hristos.

S-au răspândit ca fulgerul, în lumea întreagă

Sfinţii apostoli nu au avut calităţi deosebite, aşa cum au mulţi dintre clericii de astăzi. Ei nu aveau studii, titluri, nu dobândiseră înţelepciunea acestei lumi. Puterea lor era harul Sfântului Duh.

„Robii cei înţelepţi şi credincioşi ai lui Hristos s-au răspândit ca fulgerul, în lumea întreagă, şi, cu ajutorul acelui har, vindecau orbi, surzi, leproşi şi demonizaţi şi - minunea cea mai mare - în numele lui Hristos le porunceau morţilor, iar ei înviau.” (p. 20)

Primirea învăţăturii apostolilor nu a fost universală (generală n. trad.). Au existat regiuni unde oamenii au crezut cu entuziasm şi s-au înfiinţat biserici, şi au existat, de asemenea, şi regiuni unde au refuzat să îi asculte. Primele erau un paradis pământesc, iar celelalte erau sălaşul diavolului.

Înrădăcinarea virtuţilor în inimă

Vizitând diverse regiuni, Sfântul Cosma le transmitea oamenilor simpli, care îl primeau cu respect şi cu dragoste, urarea pe care o avea pentru ei.

Le zicea: ***„Fraţilor, fie ca Domnul să Se milostivească şi să vă ierte păcatele, căci nu aveţi atâtea câte am eu, nici nu veţi avea, să vă păzească să nu faceţi păcate, să sădească şi să înrădăcineze în inima voastră pacea, iubirea, înţelegerea, blândeţea, credinţa fierbinte, mărturisirea cea dreaptă, şi să vă învrednicească să trăiţi şi aici bine, în pace, în dragoste, în această viaţă trecătoare, şi după aceea să mergeţi în Rai, în patria noastră cea adevărată, să vă bucuraţi şi să vă veseliţi, să slăviţi Sfânta Treime.”*** (p. 21).

Propovăduitorii şi ascultătorii

Propovăduitorul cuvântului lui Dumnezeu trebuie să ştie cui se adresează, la fel cum şi ascultătorii trebuie să ştie cine le vorbeşte. Propovăduitorul trebuie să le vorbească despre subiecte care îi preocupă, despre adevăruri fundamentale ale

credinţei, pe care ei le ignoră, şi despre obiceiuri la care trebuie să renunţe, ca să îşi formeze un caracter ortodox.

Dar şi ascultătorii trebuie să cunoască firea propovăduitorului, puritatea intenţiilor lui şi râvna lui apostolică, ca să nu fie înşelaţi de oameni interesaţi şi vicleni, care stăpânesc arta ipocriziei într-o foarte mare măsură şi îi impresionează uşor pe cei nebănuitori.

De aceea, Sfântul Cosma spunea: „Se cuvine şi este bine, fraţilor, ca atunci când un învăţător vrea să înveţe pe cineva, să cerceteze mai întâi ce ascultători are şi, la fel, ascultătorii să verifice ce fel de învăţător este acela.” (p. 21).

Cele două cereri ale Sfântului Cosma Etolianul

Creştinii de astăzi se roagă să aibă o viaţă bună, fără probleme şi greutăţi. Ei aleargă la Hristos, ca să fie în siguranţă şi nu ca să se sfinţească (prin El n. trad.). De aceea, nici nu duc o luptă duhovnicească.

Sfântul Cosma însă folosea o altă tactică. Spunea: „Cred în Hristos, Îl slăvesc şi mă închin Lui; pe Hristos Îl rog să mă întărească, pentru a-i învinge pe cei trei duşmani: lumea, trupul şi diavolul; pe Hristos Îl rog să mă învrednicească să îmi vărs şi sângele pentru iubirea Lui, la fel cum El l-a vărsat pe al Său, din iubire pentru mine.” (p. 22).

Adică sfântul cerea de la Iisus Hristos putere să-i învingă pe cei trei duşmani, dar şi să îl învrednicească să fie mucenic. Cele două cereri ale sfântului au fost îndeplinite. Şi pe cei trei duşmani i-a învins, şi de cununa muceniciei s-a învrednicit.

Dorul de misiune creştină

Există unii oameni care au în inima lor dorul de misiune creştină. Nu se mulţumesc cu nimic altceva. Principala lor lucrare este răspândirea cuvântului lui Dumnezeu. Toate celelalte sunt secundare şi lipsite de importantă. Sfântul Cosma a avut acest dor, de aceea nu s-a limitat doar la mănăstirea lui. El voia ca toţi oamenii de pe pământ să dobândească credinţa în Preadulcele Iisus, pe care o avea el însuşi şi se simţea foarte fericit.

Sunt revelatoare cuvintele lui: „Fraţilor, dacă ar fi posibil să mă urc în cer şi să strig cu voce tare ceva, singurul lucru pe care aş vrea să îl strig cu putere ar fi să

propovăduiesc în lumea întreagă că numai Hristos este Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu şi este Dumnezeu adevărat şi Viaţa tuturor.” (p. 22-23).

„Să nu dobândesc câştig lumesc“

Patima zgârceniei [avariţiei, lăcomiei materiale - n.n.] sau a iubirii de bani există la majoritatea oamenilor, din păcate şi la cei mai mulţi dintre clerici. Ea este cea care perverteşte conştiinţele şi anulează faptele plăcute lui Dumnezeu. Omul zgârcit [avar, lacom - n.n.] nu poate face nici o faptă bună şi nu poate duce o luptă duhovnicească. El este condamnat să trăiască într-o mlaştină şi să se gândească fără încetare cum să facă rost de mai mulţi bani, cum să îşi mărească avuţia.

Sfântul Cosma I-a mulţumit de mii de ori lui Hristos că „l-a păzit de patima lăcomiei“ şi el adesea accentua în faţa ascultătorilor lui: „Cu harul Domnului şi Dumnezeului meu Iisus Hristos cel răstignit, nu am nici pungă cu bani, nici cufăr, nici casă, nici o altă rasă, în afară de cea pe care o port. Însă chiar Îl rog pe Domnul meu că până la sfârşitul vieţii mele să mă învrednicească să nu dobândesc câştig lumesc, pentru că, dacă voi face aşa şi îmi iau haine, de îndată i-am pierdut pe fraţii mei şi nu pot să le am pe amândouă, ci ori pe Dumnezeu, ori pe diavolul.” (p. 24).

Adevăratul Dumnezeu

În vremea noastră, când religia nu mai constituie principala preocupare a oamenilor, mulţi susţin că Dumnezeu este unul singur şi nu are vreo importanţă dacă oamenii Îl mărturisesc în mod diferit. Pentru aceştia, dacă un om este creştin sau musulman, sau evreu, sau budist etc, este acelaşi lucru. Cu siguranţă că acest argument este inacceptabil şi constituie o mare înşelare. Ortodocşii nu vorbesc într-un mod neclar despre Dumnezeu, ci concret, despre Dumnezeu Cel slăvit că Treime.

Sfântul Cosma spunea: „Noi, creştinii-ortodocşi evlavioşi, credem, slăvim şi ne închinăm Preasfintei Treimi. Ea este Dumnezeul Cel Adevărat şi în afară de Preasfânta Treime toţi cei ce sunt numiţi dumnezei sunt, de fapt, demoni.” (p. 26).

Dumnezeu este atotprezent

Niciodată omul nu este singur. El întotdeauna se află sub privirea atotprezentului Dumnezeu. Însă mulţi uită această realitate sau nu o cunosc, de aceea şi păcătuiesc. Ei cred că sunt singuri şi că pot să încalce poruncile lui Dumnezeu, fără să se neliniştească de ceva. Acest argument le este oferit oamenilor de către diavol. Cu

toate acestea, Sfântul Cosma spunea că Dumnezeu este pretutindeni prezent. Nu există loc unde să lipsească Dumnezeu.

Cuvintele Sfântului sunt edificatoare: „Nu există vreun loc pe care ochiul l-a văzut şi în care să lipsească Dumnezeu. Trebuie ca şi noi, creştinii evlavioşi, atunci când vrem să facem un păcat, să ne gândim că Dumnezeu este în inima noastră, în faţa ochilor noştri, este pretutindeni şi ne vede. Atunci când vrem să facem vreun păcat, să ne ruşinăm de îngeri, de sfinţi şi mai ales de îngerul păzitor al sufletului nostru, care ne vede, să ne ruşinăm de noi înşine, aşa cum ne ruşinăm de un copil mic.“

Cele două iubiri

Creştinul trebuie să aibă o iubire dublă: faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele lui. Acesta trebuie să fie scopul lui duhovnicesc. Nu este uşor să dobândeşti această iubire şi să o păstrezi. Este o strădanie neîntreruptă, este o luptă pe viaţă. Însă nu se poate altfel. Aşa cum trenul nu poate să se mişte şi să ajungă la ultima staţie, dacă nu înaintează pe cele două şine de cale ferată, aşa şi creştinul, fără această iubire dublă nu poate să se mântuiască şi să dobândească Raiul.

Sfântul Cosma spunea că este normal să avem această iubire dublă şi anormal să nu o avem.

„Şi, aşa cum o rândunică are nevoie de două aripi ca să zboare prin aer, aşa şi noi avem nevoie de aceste două iubiri, pentru că fără ele este imposibil să ne mântuim.” (p. 27-28)

Individualiştii şi egoiştii nu acceptă iubirea. Ei cred că tot ce au câştigat în viaţă este numai meritul lor, că nimeni nu i-a ajutat, nici Dumnezeu. De aceea, pentru ei e de neconceput să accepte iubirea, fie faţă de Dumnezeu, fie faţă de aproapele. Ei se iubesc doar pe ei înşişi.
Dimpotrivă, cei smeriţi şi înţelepţi consideră că este datoria lor să Îl iubească pe Dumnezeu, care în fiecare zi le oferă şi le dăruieşte multe.

Sfântul spunea că Dumnezeu „ne-a dăruit un pământ aşa de mare şi de încăpător, atâtea mii de flori, plante, izvoare, râuri, fântâni, mari, peşti, precum şi aerul, ziua, noaptea, focul, cerul, stelele, soarele, luna. Toate acestea pentru cine le-a făcut? Pentru noi.” (p. 28).

Mai mult, El S-a milostivit de noi ca un Tată şi L-a trimis pe Fiul Lui pe pământ, ca să ne mântuiască, şi aşteaptă pocăinţa noastră în fiecare zi. Toate acestea trebuie să îi călăuzească pe oameni la iubirea de Dumnezeu.

Şi Sfântul Cosma completează: „Este normal să îi iubim pe fraţii noştri, pentru că suntem de aceeaşi fire cu ei, avem un singur botez, o credinţă, ne împărtăşim cu Preacuratele Taine, nădăjduim să ne bucurăm de unul şi acelaşi Rai. Binecuvântat este omul care s-a învrednicit şi a primit în inima lui aceste două iubiri, cea faţă de Dumnezeu şi cea faţă de fraţii noştri, căci el are toate bunătăţile şi păcat nu poate să facă." (p. 29-30).

Iubirea adevărată

Mulţi creştini susţin că îl iubesc pe aproapele lor, fără însă ca această iubire să îi preocupe în mod special şi să îi coste ceva. Iubirea lor este una teoretică. În realitate ea nu există. Ei înşişi rămân nepăsători şi indiferenţi în faţa sărăciei, a nefericirii, a problemelor şi a întâmplărilor nefericite din viaţa fraţilor lor în Hristos.

Sfântul Cosma menţiona câteva exemple, ca să accentueze valoarea iubirii faptice, care este şi singura adevărată: „Eu am o pâine, tu nu ai. Dacă îţi dau şi ţie, care nu ai, o bucată, atunci înseamnă că te iubesc. Dacă eu vreau să mănânc toată pâinea şi tu să rabzi de foame, ce înseamnă aceasta? Înseamnă că iubirea pe care eu o am faţă de tine este falsă. Am două pahare de vin pe care vreau să le beau, tu nu ai. Dacă îţi dau şi ţie să bei din vinul meu, atunci înseamnă că te iubesc, dacă nu vreau să îţi dau şi ţie, înseamnă că iubirea mea faţă de tine este falsă. Eu am două-trei haine, tu nu ai, îţi este frig. Dacă renunţ la o haină şi ţi-o dau ţie, atunci iubirea mea este adevărată. Dacă vreau să îmi ţin hainele la păstrare într-un cufăr, ca să le mănânce viermii, iar tu să umbli gol, atunci iubirea mea este falsă. Dacă tu eşti trist că a murit mama ta, tatăl tău sau copilul tău, sau eşti bolnav, iar eu vin să te mângâi, atunci iubirea mea e adevărată. Dacă tu plângi şi te tângui, iar eu stau jos, mănânc, beau, dansez, cânt, petrec, atunci iubirea mea este falsă." (p. 31-32).

Otrava diavolului

Când nu există iubire faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele, apar ura şi vrăjmăşia, care anuleaza luptă duhovnicească a omului.

„Mii de mii de fapte bune" să aibă omul, „posturi şi rugăciuni, şi milostenii, şi sângele lui dacă l-ar vărsa pentru iubirea lui Hristos", nu poate să scape de iad.

Prin acest cuvânt greu, sfântul voia să accentueze consecinţele grave pe care le are vrăjmăşia, când există în inima omului. Şi continuă: „Vrăjmăşia e otrava diavolului. Şi, aşa cum, dacă punem în 100 de ocale de făină puţină dospitură, ea are o putere aşa mare, încât oricât de multă făină ar fi, o dospeşte la fel este şi vrăjmăşia, căci toate faptele bune pe care le-am făcut le răstoarnă şi le face pe toate otrava diavolului.” (p. 30).

Războiul oamenilor

Sfântul Cosma Etolianul spunea că diavolul este „cel mai puternic inamic al oamenilor“. Îi îndeamnă la mândrie, la crimă, la furt, la curvie şi la adulter, la jurăminte şi la minciuni. De multe ori intră şi în oameni şi le provoacă stări de nefericire.

Sfântul Cosma recomanda „trei medicamente” pentru combaterea diavolului: „spovedanie, post şi rugăciune“.

„Cu cât omul se spovedeşte, posteşte şi se roagă mai mult, cu atât mai mult este nimicit şi pleacă diavolul de lângă el.“ (p. 34)

Cei smeriţi sunt demni de iubit

Duhul epocii noastre îi conduce pe oameni la mândrie, adică îi îndepărtează de Dumnezeu, dar şi înalţă ziduri despărţitoare între oameni. Cei mândri sunt dezagreabili şi problematici. Nimeni nu poate să se simtă bine şi confortabil lângă ei. Sentimentele lor nu pot să fie sincere. Exact opusul se întâmplă cu cei smeriţi, care însă sunt marginalizaţi în societate, cu toate că aceasta are mare nevoie de ei.

Cei mândri merg pe calea diavolului, care se îndreaptă spre iad, în timp ce cei smeriţi urmează calea îngerilor, care merge spre Rai.

Merită atenţie ceea ce spunea Sfântul Cosma în acest sens: „Trebuie să ne gândim că prea bunul Dumnezeu nu îl iubeşte pe cel mândru, ci pe cel smerit. Şi nu doar Dumnezeu, dar şi noi, oamenii, atunci când vedem pe cineva smerit, îl vedem ca pe un înger, ni se pare că se cuvine să ne deschidem inima şi să îl punem în ea. Iar când vedem un om mândru, îl vedem ca pe un diavol, ne întoarcem faţa în altă parte, ca să nu îl vedem“.

Şi Sfântul continua cu un alt exemplu: „Când vedem vreo femeie smerită, chiar dacă este urâtă, are hainele rupte sau murdare, este şchioapă, invalidă, însă este

acoperită de bun simţ, ni se pare că este un înger. La fel, dacă vedem o femeie care poartă haine scumpe şi podoabe, străluceşte ca soarele, dar este mândră, lipsită de ruşine, dezgolită, i se văd părul, pieptul, ni se pare că este ca o monedă falsă, parcă este diavolul, ne întoarcem faţa în cealaltă parte, ca să nu o vedem.“ (p. 34-35).

[va urma]

(din: Presb. Dionisie Tatsis, “Rugăciunea, comunicare tainică cu Dumnezeu şi alte texte folositoare de suflet“, Editura Egumeniţa, 2014)

Presb. Dionisie Tatsis despre diversele învăţături ale Sfântul Cosma Etolianul, “misionarul neobosit al lui Hristos” (II): “Cel ce Îl are pe Hristos în inima lui nu se teme de lumea întreagă”

1) Cuvintele Sfântului Duh

Sfântul Cosma, misionarul neobosit al lui Hristos, avea întotdeauna cu el un scăunel şi de pe el propovăduia cuvântul dumnezeiesc. Îl considera mormântul lui şi nu un amvon de la care să se afirme. Se considera pe sine mort şi lucrarea lui de propovăduire nu avea ca scop promovarea lui, nici nu slujea unor scopuri şi interese personale. Era un propovăduitor eliberat de lucrurile materiale, care se neliniştea pentru faptul că oamenii ignorau chiar şi adevărurile fundamentale ale Evangheliei.

Sfântul obişnuia ca după predică să le ceară o favoare oamenilor care îl ascultaseră: „Să staţi jos, adunaţi câte cinci-zece, şi să vorbiţi între voi despre aceste semnificaţii dumnezeieşti, să le puneţi în inima voastră, ca să vă aducă viata veşnică. Fraţilor, acestea nu sunt cuvintele mele, nu sunt cuvinte auzite pe stradă, cele pe care vi le-am spus, ci sunt cuvinte ale Sfântului Duh, extrase din Sfânta Scriptură.

Păcatele sunt ale mele, însă aceste cuvinte sunt mărgăritare, diamante, pe acestea nu le veţi mai auzi altă dată, chiar dacă veţi vrea să le auziţi din nou.“ (p. 49).

Sfântul voia ca oamenii să aibă râvnă să asculte cuvântul lui Dumnezeu, dar şi să le pună în mintea şi în inima lor. Nu doar să le asculte din curiozitate.

2) Credinţa ortodocşilor

Mulţi teologi contemporani, cu mari titluri, cu studii, cu înţelepciune lumească şi cu reputaţie, încearcă să-i convingă pe credincioşii simpli că în afara Bisericii Ortodoxe există şi alte biserici care deţin credinţa cea mântuitoare. De aceea şi comunică între ei, discută, se roagă împreună şi colaborează în multe domenii. Este vorba despre ecumenişti, care acţionează pentru unirea bisericilor, ignorând marile diferenţe care există şi prăpastia care desparte Ortodoxia de eterodocşii papistaşi şi protestanţi. Aceşti teologi, dintre care mulţi sunt clerici vestiţi, nu sunt conştienţi de faptul că Biserica este Una (unică) şi aceasta este cea Ortodoxă.

Sfântul Cosma Etolianul era însă conştient de acest adevăr şi, de aceea, a lucrat cu devotament deplin la semănarea cuvântului ortodox şi la sfârşit a mărturisit ca mucenic pentru credinţă.

El spunea: ***„Creştine, eu mi-am petrecut în studiu 40-50 de ani din viaţă, am citit despre preoţi şi preoţie, şi despre cei necredincioşi, şi despre atei, şi despre eretici, am cercetat adâncurile înţelepciunii. Toate credinţele în afară de Ortodoxie sunt mincinoase, false, toate sunt ale diavolului. Acest lucru l-am înţeles ca fiind adevărat, dumnezeiesc, ceresc, corect, căci singura credinţă bună şi sfântă este cea a ortodocşilor evlavioşi; să credem acest lucru şi să ne botezăm în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh”.***

Şi sfântul continua: ***„Să vă bucuraţi şi să vă desfătaţi de mii de ori că aţi fost învredniciţi să fiţi creştini-ortodocşi şi să plângeţi, şi să vă tânguiţi pentru cei necredincioşi, pentru atei şi eretici, care umblă în întuneric, în mâinile diavolului.” (p. 51).***

3) Respectarea poruncilor lui Dumnezeu

Mulţi sunt cei cărora le place să asculte predicile teoretice, care nu se referă la teme practice ale vieţii creştine şi nu reamintesc îndatoririle noastre, care decurg din poruncile Evangheliei. Ei vor ca aceste predici să fie plăcute auzului şi în afara

realităţii cotidiene. Nu vor să fie condamnat comportamentul lor hedonist (iubitor de plăceri n. trad.) şi refuză să îşi schimbe modul de viaţă.

Cu toate acestea, Sfântul Cosma vorbea despre faptele păcătoase concrete, de care creştinii trebuie să se ferească:

„Aveţi grijă să nu vă mândriţi, să nu ucideţi, să nu desfrânaţi, să nu săvârşiţi adulter, să nu furaţi, să nu juraţi, să nu spuneţi minciuni, să nu calomniaţi, să nu vă persecutaţi unul pe altul, să nu trădaţi, să nu împodobiţi acest trup urât mirositor, pe care mâine îl vor mânca viermii, ci să vă împodobiţi sufletul, care este mai de preţ decât întreaga lume. Rugaţi-vă cât de mult puteţi, postiţi după putere, faceţi milostenii după putere şi să aveţi pururea moartea înaintea ochilor, când veţi pleca din această lume mincinoasă şi veţi merge în cea veşnică.“ (p. 51-52).

4) Nu avem aici cetate stătătoare

Noi, oamenii, suntem trecători pe acest pământ. Viaţa noastră pe pământ nu durează mult. Uneori ea este foarte scurtă. Nimic nu este sigur şi permanent. Totuşi, trebuie să fim atenţi ca grijile cotidiene să nu ne acapareze şi să ne înăbuşească, având ca rezultat uitarea de Dumnezeu.

Sfântul Cosma, referindu-se la acest subiect, spunea: „Noi nu avem patrie aici. Pământul acesta nu este al nostru, el este pentru animale, marea este pentru peşti, aerul este pentru păsări. De aceea Preabunul Dumnezeu ne-a făcut să stăm drept, în picioare, şi ne-a pus mintea în cap, în partea de sus a corpului, ca să ne gândim întotdeauna la împărăţia cea cerească, la adevărata noastră patrie. Pentru că aici, în această lume, nu vom putea să fim şi împăraţi, şi să ne şi odihnim. Această lume este ca un hotel pentru popasul călătorilor. De ce stai doar puţin timp, doar o seară, la un hotel şi apoi pleci, ca să ajungi repede la casa ta? Pentru că noi nu avem aici cetate stătătoare, ci avem drept patrie, aşa cum am spus, împărăţia cerească.” (p. 52).

Creştinii trebuie să aibă gândirea călătorului, care trece prin locuri diverse şi care merită văzute, se bucură şi se minunează de ele, dar nu rămâne mult timp acolo, pentru că vrea să ajungă la capătul drumului şi să se întoarcă de unde a plecat. Adică, să avem dorul după împărăţia cea cerească, să ne limităm grijile cotidiene şi ţelurile trecătoare şi deşarte ale vieţii noastre.

5) Fără excomunicări

Oamenii nu suportă uşor nedreptatea. Ei se roagă şi cer insistent pedepsirea celor ce i-au nedreptăţit. De aceea, merg şi la tribunal. În vremurile mai vechi - când credinţa în Dumnezeu era o însuşire comună a oamenilor - ei voiau ca cei care au săvârşit nedreptăţi să fie excomunicaţi (să fie opriţi de la împărtăşirea cu Sfintele Taine n. trad.). Şi acest lucru se întâmpla destul de uşor. Cu toate acestea, Sfântul Cosma nu era de acord şi le interzicea credincioşilor să ceară excomunicarea fraţilor lor.

El spunea: „Creştinilor, să vă păziţi, aşa cum păziţi 1.000 de pungi de bani (o pungă de bani avea 500 de monede turceşti de argint), şi niciodată să nu cereţi excomunicarea cuiva, căci afurisirea (excomunicarea) înseamnă despărţire de Dumnezeu şi predare în mâinile diavolului. Aşadar, pentru acel frate Hristos S-a răstignit şi Şi-a vărsat sângele, ca să îl elibereze din mâinile diavolului, şi tu îl afuriseşti pentru cel mai mic lucru, şi îl scoţi din turma lui Hristos, şi îl dai iadului, adică din nou în mâinile diavolului? Acum poţi tu, cu gura ta, să îl numeşti pe Dumnezeu «Tată»? Nu, desigur, ci pe diavolul îl numeşti «tată». Oare tu, creştine, nu ai păcate? Gândeşte-te: de când te-ai născut şi până acum de câte ori ai greşit înaintea lui Dumnezeu sau înaintea vreunui frate creştin de-al tău? Deci, dacă vrei să te ierte şi pe tine Dumnezeu, iartă-l şi tu pe fratele tău şi spune de trei ori: «Dumnezeu să îl ierte şi să îl miluiască, şi pe el, şi pe mine.»“ (p. 66-67).

6) Pocăinţa adevărată

Adevăratul creştin trebuie să îi ierte pe cei ce îl nedreptăţesc şi să nu se gândească la pedepsirea lor nici de către el, nici de către Dumnezeu. Această atitudine nu trebuie să îi bucure pe cei ce nedreptăţesc, pentru că este nevoie şi din partea lor de pocăinţă adevărată şi de repararea tuturor relelor pe care le-au făcut.

Sfântul Cosma era ferm în această privinţă şi recomanda un mod practic, pentru ca aceştia să primească iertare de la Dumnezeu:

„Frate, când auzi că te iartă vrăjmaşul tău, pe care l-ai nedreptăţit şi l-ai păgubit, nu te bucura, ci mai degrabă să plângi şi să te tânguieşti, pentru că, dacă nu vei da înapoi lucrul străin pe care l-ai luat, chiar dacă te-ar ierta toţi patriarhii şi toţi duhovnicii din lume, tu tot neiertat eşti. Nu îl mai ai? Vinde-ţi pământul şi via ta, şi casa ta şi plăteşte ce ai luat. Şi dacă nu îţi ajung banii să plăteşti, du-te, vinde-te ca sclav şi, dacă vei lua ceva, atât să-i dai.

Iar dacă îţi este greu să faci lucrul acesta, du-te şi cazi la picioarele lui cu lacrimi fierbinţi, şi roagă-l, şi spune-i: «Frate, ţi-am greşit, te-am păgubit, am furat de la

tine, te-am nedreptăţit, dar ai milă de mine şi iartă-mă, pentru că nu am să îţi plătesc datoria şi paguba pe care ţi-am făcut-o».

Atunci el, chiar şi inimă de piatră să aibă, desigur că se va înmuia şi va vrea să te ierte, şi atunci eşti cu adevărat iertat. Să vă gândiţi deci cât de mare rău este nedreptatea, de vreme ce toate celelalte păcate se iartă prin Sfânta Spovedanie, acest lucru nu se iartă în alt fel, decât atunci când vom da înapoi tot ce am luat cu nedreptate, şi vom fi iertaţi cu siguranţă“ (p. 67).

7) Duminica: ziua lui Dumnezeu

Oamenii lumeşti aşteaptă cu nerăbdare duminica, zi nelucrătoare, ca să se consacre lucrurilor care le plac şi îi destind. Îşi prelungesc somnul, călătoresc, se distrează, finalizează diverse sarcini de serviciu, răspund obligaţiilor lor sociale etc. Totuşi, ei îşi uită îndatoririle religioase. Sunt indiferenţi, dacă nu chiar deranjaţi de sunetul clopotului care îi cheamă. Faptul acesta arată că ei sunt creştini numai cu numele şi este nevoie să se trezească şi să se îngrijoreze de starea lor de nepăsare.

Sfântul Cosma se referea la îndatoririle de duminică astfel: „Şase zile să lucrăm pentru lucrurile lumeşti şi pământeşti, iar în Sfânta Duminică să ne liniştim şi să ne ţinem departe de ele, şi să le lucrăm pe cele cereşti. Se cuvine ca în primul rând să mergem la biserică, să ascultăm cuvintele sfinţilor şi Sfânta Evanghelie, şi ce ne porunceşte Hristos să facem, să ne gândim la moarte, la iad, la Rai, să ne gândim şi la sufletul nostru, care este mai de preţ decât lumea întreagă, căci, dacă îl pierdem pe acesta, am pierdut deja totul, iar dacă îl câştigăm, am câştigat totul.

Să ne îmbrăcăm cu haine modeste şi să mâncăm doar atât cât este nevoie, şi să nu vorbim mult, ci să avem grijă cum să ne împodobim sufletul cu vorbiri bune, cu un comportament moral, ca să ne facem sufletul mireasă a lui Hristos; să nu ne distrăm şi să nu mâncăm şi să bem mult, să nu cântăm, să nu dansăm, să nu ne îmbătăm şi să vomităm, nici să nu facem lucrări artistice sau afaceri, pentru că acel câştig pe care îl dobândim duminica sau în orice altă sărbătoare este blestemat şi afurisit şi e ca şi cum singuri am da foc caselor noastre, şi vom arde şi sufleteşte, şi trupeşte.“ (p. 69-70).

8) Respectul faţă de duhovnic

Creştinii trebuie să se spovedească şi să accepte tot ceea ce le recomandă duhovnicii lor. Nu trebuie să se opună, nici să fie pasivi şi interesaţi doar să le citească duhovnicul rugăciunea de dezlegare şi nimic mai mult. Acest lucru arată

lipsă de respect faţă de preotul duhovnic, care are puterea de la Dumnezeu de a ierta sau de a nu ierta (când nu există pocăinţa corespunzătoare n. trad) păcatele oamenilor.

Sfântul Cosma dădea în legătură cu acest subiect următorul sfat: „Orice ţi-ar spune duhovnicul şi orice sfat ţi-ar da el, să îl pui în mintea ta, şi orice canon îţi va da, să îl primeşti cu toată bucuria şi să promiţi că îl vei face, şi să te hotărăşti pe deplin ca mai bine să mori, decât să cazi şi să faci din nou aceleaşi păcate.” (p. 71).

9) Spovedanie şi Împărtăşanie

Sfântul spunea: „Mai întâi trebuie să se facă Spovedania, apoi Sfânta Împărtăşanie. Prima dată să spălăm şi să curăţăm vasul, şi doar apoi să punem lucruri de preţ în el.” (p.72).

***

„Să nu ne fie frică de Dumnezeu”

Numele care trebuie în mod special să îl bucure pe om este numele lui Dumnezeu. Gândul că Dumnezeu îl apără întotdeauna, îi face bine, iar faptul că i-a pregătit un Rai veşnic îi aduce o mare bucurie.

Sfântul Cosma spunea: „Cu adevărat, fraţi creştini, Dumnezeu, Preadulcele Stăpân, nu aduce frică, ci bucurie, pace şi iubire şi să nu ne fie frică niciodată de El, căci vrea să Îl iubim. [În sensul că Dumnezeu ne iubeşte şi ne vrea binele. Această afirmaţie a Sfântului Cosma nu este în contradicţie cu afirmaţia: „Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii” (Pilde 1, 7), fiind vorba despre o frică binefacatoare, care îl fereşte pe om de păcat. (n. red.)]. Trebuie să ne temem şi să urăm diavolul şi păcatul.” (p. 76).

1) Atenţie la odraslele diavolului

Unii oameni întâmpină situaţii neplăcute şi au de suportat boli cronice, şi încearcă să scape de ele. Când oamenii de ştiinţă nu pot să le ofere nici un ajutor concret, aceştia recurg la vrăjitori şi la vraci, cu nădejdea că vor avea succes. Astfel, ei devin victime ale unor oameni răi, care au un singur scop, adică exploatarea lor, dar şi îndepărtarea lor de Biserică.

Sfântul Cosma era aspru în această privinţă. Spunea: „Să aveţi mare grijă, creştinilor, să vă ţineţi departe de ierburile vrăjitoreşti, pentru că ies în lume şi dau târcoale multe odrasle ale diavolului şi îi amăgesc pe creştini, ca să primească bani de la ei, şi le dau nişte amulete, pentru a face copii sau ca să îşi redobândească sănătatea, sau să îşi vadă viitorul, ceea ce urmează să li se întâmple în viaţă. Toate acestea sunt uneltiri satanice, pentru că se întâmplă câteodată ca diavolul într-un mod fals să facă vreo «minune», ca să creadă oamenii îl el şi să facă păcate, să fie ispitiţi. Însă noi avem o astfel de poruncă, potrivit căreia, pe cel ce va amăgi sau va schimba chiar şi cu foarte puţin cele pe care le-au stabilit Părinţii Bisericii noastre să îl anatematizăm. Aşadar, vrăjile sunt în afara căii Părinţilor, de aceea, cei ce le fac sunt anatematizaţi.“ (p. 77).

2) Înălţimea Preoţiei

Mulţi sunt cei ce, din motive pur economice, îmbracă reverenda, fără să aibă conştiinţa înaltei lor misiuni. Aceşti oameni trebuie să depună mult efort, ca să devină preoţi vrednici.

Sfântul Cosma vorbea cu căldură despre Preoţie şi le cerea oamenilor să aibă respect faţă de preoţi. Le spunea: „Să ştiţi că un preot este mai mare decât un împărat şi, mai mult decât atât, este mai mare şi decât un înger, pentru că este mijlocitor între Dumnezeu şi oameni şi se învredniceşte a săvârşi Sfintele Taine, mai ales marea şi înfricoşata Taină a Dumnezeieştii Liturghii, pe care o văd îngerii şi tremură. De aceea, pe cât puteţi, să îi respectaţi şi să aveţi evlavie faţă de preoţi.“

El nu uita să îi sfătuiască şi pe preoţi: „Sfinţiţi fraţi preoţi, împreună-slujitori, pentru milostivirea lui Dumnezeu, pe cât puteţi de mult, să aveţi grijă şi de sufletele voastre, şi de cele ale fraţilor noştri creştini, să îi învăţaţi şi să îi povăţuiţi întotdeauna, pentru că Dumnezeu v-a pus păstori pentru oile Lui. De aceea, să staţi întotdeauna vigilenţi şi să le păziţi de lupul cel gânditor, de diavolul cel viclean, pentru că sufletele lor se vor cere de la voi. Şi să vă gândiţi bine la sarcina pe care o aveţi, pentru că toţi cei ce locuiesc în această ţară, bărbaţi şi femei, mici şi mari, sunt în responsabilitatea voastră şi veţi avea de dat răspuns pentru ei la înfricoşătoarea Judecată a lui Dumnezeu.“ (p. 81)

3) Preotul este mai presus decât împăraţii şi îngerii

În epoca noastră este o lipsă de preoţi. Oamenii s-au secularizat atât de mult, încât nu numai că nu aleg bărbaţi pentru a deveni preoţi, dar nici pe preoţii existenţi nu îi acceptă, nici nu îi respectă aşa cum s-ar cuveni. Nu rare sunt şi cazurile în care îi dispreţuiesc pe preoţi. În aceeaşi greşeală cad şi unii creştini, care merg în mod

regulat la biserică şi participă la Sfintele Taine ale Bisericii. Pentru că au multe aşteptări de la preoţi, pe care aceia nu pot să le îndeplinească, îi acuză prin cuvinte dure uneori.

Totuşi, Sfântul Cosma Etolianul, care a fost el însuşi ieromonah şi a trăit de foarte multe ori clipe cutremurătoare în timpul săvârşirii Tainelor, şi mai ales a Tainei Dumnezeieştii Euharistii, spunea cuvinte foarte frumoase despre Preoţie şi despre măreţia ei.

El spunea în acest sens: „Dacă mă întâlnesc cu un preot şi cu un împărat, mi se pare just ca pe preot să îl pun să şadă mai sus decât împăratul. Iar dacă întâlnesc un preot şi un înger, mai întâi îl voi saluta pe preot şi apoi pe înger, pentru că, fraţilor, preotul este mai de cinste şi decât Sfânta Masă, şi decât Sfântul Potir, pentru că Sfântul Potir este neînsufleţit, dar preotul se împărtăşeşte cu Preacuratele Taine în fiecare zi, cu cinstitul Trup şi Sânge al Domnului şi Dumnezeului nostru Iisus Hristos. Eu, fraţilor, nu am nici o acuzaţie de făcut la adresa preoţilor, pentru că sunt preoţi şi Îl au pe Hristos, Care îi învaţă, şi orice greşeală fac preoţii, Hristos are un toiag de fier pentru ei.” (p. 128).

4) Respectul faţă de preoţi

Sfântul Cosma spunea: „Eu sunt dator, atunci când vorbesc cu un preot, să mă aplec să îi sărut mâinile şi picioarele şi să îl chem să se roage lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor mele, pentru că toţi împăraţii şi toată lumea dacă s-ar ruga lui Dumnezeu mii de ani, nu pot să săvârşească Preacuratele Taine, pe când un preot, chiar dacă este păcătos, poate, cu harul Sfântului Duh, să le săvârşească” (p. 196).

5) Despre rugăciune

Spunea Sfântul Cosma: „Fraţilor, să nu vă lipsească niciodată această rugăciune: «Doamne Iisuse Hristoase, Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu Celui Viu, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor, miluieşte-mă pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul tău».

Aceasta, fraţilor, să o spuneţi întotdeauna, şi cu gura, şi cu mintea, zi şi noapte, oriunde aţi fi, şi dacă mâncaţi sau umblaţi, sau lucraţi, sau staţi, la aceasta să vă gândiţi întotdeauna. Şi dacă nu o ştiţi, să o scrieţi, să o învăţaţi, şi ea vă va fi de folos foarte mult, şi aici vă va elibera de tot răul, şi acolo (în viaţa cealaltă n. trad.) vă va scăpa de iadul cel veşnic, şi vă va învrednici să mergeţi în Rai, în patria noastră cea veşnică.” (p. 83).

6) Să nu ne apropiem de cei ce-L batjocoresc pe Hristos

Creştinii au datoria să îi ierte pe toţi cei ce le fac rău. Aceasta este porunca lui Hristos. Cu toate acestea, pe vrăjmaşii credinţei, pe prigonitori sau pe eretici, care falsifică învăţătura Bisericii şi dispreţuiesc şi ocărăsc persoanele sfinte, trebuie să îi întâmpinăm cu asprime şi să ne mărturisim întotdeauna credinţa.

Sfântul Cosma spunea: „Dacă un om mă insultă, îmi omoară mama, fraţii, copiii şi apoi îmi scoate şi ochiul, am datoria ca şi creştin să îl iert. Însă dacă el Îl va ocărî pe Hristos şi pe Preasfânta Maică a lui Dumnezeu, nu vreau să îl mai văd.“ (p. 158).

7) Grija faţă de săraci

Raiul nu îl vor câştiga toţi în acelaşi fel. În funcţie de ce a ales fiecare în viaţa lui, are şi anumite îndatoriri.

Sfântul Cosma spunea: „Mucenicii au câştigat Raiul cu sângele lor, pustnicii prin viaţa lor ascetică, iar noi, fraţilor, cei ce avem copii, cu ce vom cumpăra Raiul? Cu ospitalitatea. Să îi iubim pe săraci şi pe ologi, ca şi Ioachim, şi nu pe prietenii noştri cei bogaţi, căci aceştia din urmă au aici şi ne dau înapoi în această viaţă deşartă, dar cei săraci nu au ce să ne dea înapoi aici şi ne dă însutit Preabunul Dumnezeu în Rai” (p. 126).

8) Mântuirea sufletului

Sufletul omului este nemuritor şi nu trebuie să fie condamnat la iad. Cea mai mare grijă a omului trebuie să fie mântuirea sufletului lui, care nu trebuie să fie influenţată de diversele probleme pe care el le întâmpină, de pericolele pe care le trăieşte şi de ameninţările oamenilor răi. Când vorbim de mântuirea sufletului, nu putem să Îl ignorăm pe Mântuitorul Hristos.

Se impune să avem multă iubire faţă de El şi să Îl chemăm neîncetat. Sfântul Cosma Spunea: „Vă poruncesc: nici dacă cerul va coborî pe pământ, nici dacă pământul se va ridica la cer, nici dacă lumea întreagă ar fi distrusă, aşa cum este inevitabil să fie distrusă azi sau mâine, să nu vă gândiţi ce anume are de făcut Dumnezeu. Chiar dacă v-ar arde trupul, chiar dacă îl vor pârjoli în foc, chiar dacă v-ar lua lucrurile, să nu vă pese, daţi-le, nu sunt ale voastre. Voi aveţi nevoie de sufletul vostru şi de Hristos. În afară de acestea, pe care nimeni nu vi le poate lua, decât dacă le daţi cu voia voastră, poate să se năruiască lumea întreagă. Acestea două să le apăraţi, să nu cumva să se întâmple să le pierdeţi.” (p. 154).

9) Credincioşi şi neînfricaţi

Mulţi oameni sunt învinşi uşor de sentimentul deprimant al fricii. Ei se tem de cei puternici de pe pământ, de cei răi, de cei obraznici, dar şi de animalele domestice şi sălbatice. Se tem de întuneric, de situaţii neplăcute, închipuite, pe care le-ar întâmpina în viitor, şi de multe altele. Toate acestea sunt nejustificate. Cel ce este strâns legat de Hristos nu trebuie să se teamă niciodată şi de nimic.

Sfântul spunea: „Cel ce Îl are pe Hristos în inima lui nu se teme de lumea întreagă. Iar dacă vrem şi noi, fraţilor, să nu ne temem nici de oameni, nici de demoni, să-L avem pe Dumnezeu întotdeauna în inima noastră şi astfel nu ne vom teme de nici un lucru.” (p. 173).

Semnul Sfintei Cruci

Fiecare creştin trebuie să se gândească la Mântuitorul Hristos Cel răstignit şi să-i crească iubirea faţă de El. În acelaşi timp, să spună cât poate de des rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul şi Cuvântul Iui Dumnezeu Celui Viu, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu şi ale tuturor sfinţilor, miluieşte-mă pe mine, păcătosul şi nevrednicul robul tău”. În felul acesta va înainta spre Dumnezeu, desigur, cu condiţia să lupte şi împotriva fiecărui păcat.

În legătură cu această problemă, sfântul insista: „Preabunul Dumnezeu ne-a dăruit crucea, cu ea să binecuvântăm Preacuratele Taine, cu ea să deschidem şi Raiul, cu ea să îi ardem şi pe demoni, dar mai întâi să avem şi noi mâinile curate şi neîntinate de păcate şi atunci, de câte ori ne facem cruce, diavolul e ars cu totul şi pleacă. Dar, dacă suntem întinaţi cu păcate, nu are efect crucea pe care o facem. De aceea, fraţilor, ori de mâncaţi, ori de beţi vin sau apă, sau mergeţi undeva, sau lucraţi, să nu lipsească această rugăciune din gura voastră şi să nu încetaţi a vă face semnul crucii cu mâna.” (p. 190).

(din: Presb. Dionisie Tatsis, “Rugaciunea, comunicare tainică cu Dumnezeu si alte texte folositoare de suflet“, Editura Egumeniţa, 2014)

Sfântul Cosma etolianul și evreii

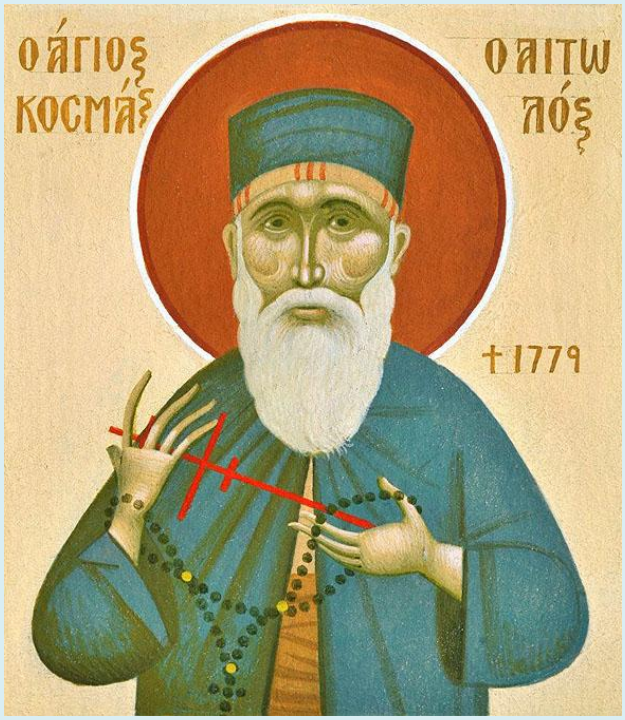

Cu prilejul pomenirii Sfântului Cosma etolianul, cel întocmai cu apostolii, stăm de vorbă cu profesorul Facultății de Teologie a Universității Aristoteliene din Tesalonic, Părintele Vasileios Kalliakmánis, despre relațiile Sfântului Cosma cu evreii din vremea sa.

Pemptousia: ***Este adevărat că a existat o rivalitate între Sfântul Cosma și evreii din epoca sa?***

Părintele Vasileios: Problema pastorală fundamentală cu care se confrunta Sfântul în regiunea Ioánnina și în alte locuri era faptul că piața, bazarul, funcționa în zi de duminică.

Lucrul aceasta era, evident, un prilej de câștig pentru creștinii din Imperiul Otoman, însă în același timp, constituia o vătămare pentru credința lor ortodoxă și pentru conștiința lor de sine, rezultatul fiind acela că se goleau bisericile, pentru că toți se îngrijeau să cumpere sau să vândă bunuri.

Dacă ținem seama de faptul că duminica era și este ziua de pomenire a Învierii Domnului și zi de odihnă pentru creștini și că, în plus, singurul loc unde se auzea și se vorbea limba greacă cultă era spațiul Bisericii, mai ales adunarea creștinilor în

duminici și la marile sărbători, este de înțeles neliniștea și strădania marelui apostol de a schimba acest obicei.

Cuvântul său despre ziua de odihnă a duminicii și despre caracterul ei pascal și praznical a avut un asemenea ecou, încât a determinat mutarea zilei de funcționare a bazarului de duminică, sâmbăta. Paguba pentru comercianții evrei era evidentă. Acestui fapt i se datorează cel mai probabil și ura evreilor împotriva lui, care, după cum se știe, au fost părtași la omorârea lui.

Pemptousia: ***Există, într-adevăr, o legătură între moartea Sfântului Cosma etolianul și acțiunile evreilor?***

Părintele Vasileios: Există anumite mărturii în acest sens: mai întâi, știm că, după o omilie a sa, poporul se îmbulzea să îi sărute mâna și să ia binecuvântarea sa, iar Sfântul, dimpotrivă îi îndemna să se roage pentru el, ca să-L păzească Dumnezeu de uneltirile împotriva vieții lui.

De asemenea, există o epistolă a sa către fratele său după trup, Hrisant, director al școlii din Náxos, în care vorbește despre ostilitatea generală a evreilor față de persoana sa.

În sfârșit, ucenicul său, Zíkos Bistrékis, care l-a urmat până în ultima clipă a vieții, spunea că anumiți evrei s-au aflat în spatele uciderii Sfântului Cosma etolianul.

Pemptousia: ***Care era atitudinea lui generală față de evrei?***

Părintele Vasileios: Sfântul Cosma avea o dragoste deosebită față de persoanele lui Hristos și a Maicii Domnului, inima lui ardea de râvna pentru învățăturile evanghelice, pe care evreii le batjocoreau.

În predicile sale, se vede, el dădea glas unei puternice forme de protest împotriva evreilor pentru atitudinea batjocoritoare pe care o aveau față de sfintele persoane ale credinței creștine. Să menționăm aici că existau și mulți creștini care, deși ascultau predica lui, nu se lăsau de răul obicei de a blasfemia numele lui Hristos și al Maicii Domnului.

În aceste cazuri putem vedea și o altă dimensiune, cea a unei învățături indirecte: pentru Sfântul Cosma, orice om care Îl tăgăduia pe Hristos și respingea Evanghelia era, arhetipal vorbind, ”evreu”. O asemenea conștiință exista și printre creștini. Cel care se lepăda de Hristos intra în rândurile împotrivitorilor credinței.

Într-o abordare pedagogică, de pildă, folosește pilda lui Iuda, ca să îi învețe pe creștini cum se cuvine să se pregătească pentru Dumnezeiasca Împărtășanie. Le arată că, deși Iuda s-a împărtășit cu Preacuratele Taine, pentru că nu avea dorirea cea bună, a fost luat în stăpânire de diavolul începător al răutății, vrăjmașul omului.

Pemptousia: ***Vedeți aceste opinii ale sale ca făcând parte din cadrul mai general al epocii?***

Părintele Vasileios: Este foarte probabil. În conștiința popoarelor europene stăpânea o antipatie foarte pronunțată față de evrei și erau considerați responsabili pentru multe răutăți, cum ar fi epidemii și altele. O urmare directă a fost faptul că erau asupriți: persecuții, izolări (ghetto-uri), arestări și alte măsuri similare.

În Imperiul Otoman, însă, ei erau bine primiți după ce erau izgoniți din celelalte țări europene. De la otomani au obținut, astfel, privilegii profesionale și de altă natură. Așa cum menționează sursele, erau exceptați de la anumite impozite și munci, de la înrolarea copiilor lor în corpul de ieniceri, care era obligatorie pentru toți ceilalți, și altele. Prin urmare, din punct de vedere social și economic, evreii erau mai puternici, în timp ce creștinii erau defavorizați. Se spunea chiar că evreii duseseră lumea la deznădejde prin practicarea cametei.

Pemptousia: Sfântul Cosma depășește aceste stereotipii ale epocii?
Părintele Vasileios: Bineînțeles! Mai întâi, Sfântul Cosma cheamă încontinuu la pocăință și la întoarcerea la calea evanghelică. Subliniază chiar faptul că aceia care ascultă cuvântul său nu trebuie să îi ucidă sau să îi dușmănească pe evrei, ci să aibă milă de ei. Mai mult chiar, creștinii sunt datori să se îngrijească întâi de toate de starea lor duhovnicească, ca nu cumva, la dumnezeiasca Judecată, să-i găsească Dumnezeu într-o stare mai rea decât a evreilor înșiși. Își exprimă astfel adânca durere pentru mântuirea ”întregii lumi”, a tuturor neamurilor și a tuturor oamenilor.

Iată ce spune în acest sens: ***”De ce v-am spus acestea, creștinii mei? Nu ca să îi ucideți pe evrei și să îi persecutați, ci ca să îi plângeți, pentru că L-au părăsit pe Dumnezeu… Vi le-am spus ca să ne pocăim acum, cât mai avem timp, ca nu cumva să se întâmple să se mânie Dumnezeu pe noi și să ne lase din mâna Sa și să pățim și noi ca evreii sau chiar mai rău”.***

Să nu uităm, de asemenea, că Sfântul Cosma propovăduiește statornic dragostea, nu intoleranța. Crede în paralel și propovăduiește unitatea neamului omenesc. Îi consideră pe toți oamenii copii ai lui Dumnezeu. Există, desigur, deosebire în credință. Aceasta însă în nici un caz nu poate deveni cauza desconsiderării sau a

urii față de alți oameni. Toți oamenii, învață el, provin din același tată și din aceeași mamă, protopărinții Adam și Eva, așa că toți sunt frați între ei.

Este cu adevărat impresionant dialogul care se păstrează între Sfântul Cosma și un țigan, un dialog care are multe să transmită omului de azi. În această discuție, Sfântul îl îndeamnă pe țigan să îi înfățișeze situația sa și acela i se plânge că, deși se trage și el din aceiași Adam și din Eva, concetățenii lui îl disprețuiesc chiar și în Biserică. Iar învățătorul luminat exploatează acest prilej și, după ce îl mângâie, îi amintește că, în ciuda originii lui diferite, dacă ține poruncile dumnezeiești, poate câștiga Raiul - spre deosebire de însuși sfântul, care îi poate fi ”superior” ca neam, însă reaua lui creștere și purtare poate să-l trimită în pierzare: ***”Ascultă, copilul meu, tu care ești țigan, de vreme ce ești botezat în numele Sfintei Treimi și păzești poruncile lui Dumnezeu, mergi în Rai și te bucuri totdeauna, în timp ce eu nu sunt țigan, dar, dacă nu fac binele, voi merge în iad și voi arde pe veci”.***

Pentru Sfântul Cosma, așadar, deosebirea se face pe baza ținerii sau neținerii voii lui Dumnezeu, iar nu în virtutea originii etnice.

Există, în sfârșit, și un alt punct la care trebuie să fim atenți: conștiința creștină nu îi permite, deși îi atacă în predici pe evrei, să justifice nedreptatea împotriva vreunui om, indiferent de naționalitate. Din acest motiv, este cu deosebire aspru și mustrător față de învârtoșarea inimii ascultătorilor săi, învățând că cel care face nedreptate, își aduce sieși un greu blestem: ***”Pentru aceasta, frații mei, câți ați săvârșit nedreptate fie față de creștini, fie față de turci, fie față de evrei sau franci [2], să dați înapoi ce ați nedreptățit, pentru că acel lucru e blestemat și nu veți avea parte de nici o pricopseală”.*** Înțelegem, cu alte cuvinte, că Sfântul vede cauza problemelor sociale în reaua intenție a cetățenilor, nu în originea lor socială diferită. Această constatare este în mod deosebit actuală și necesară în epoca noastră și în abordarea problemelor sociale de astăzi.

[2] *Catolicii, ocupanții occidentali din zona de vest a Greciei. [n. tr.]*

George Crăsnean - Sfântul Cosma etolianul, „luminătorul Greciei” (1714-1779)

Grecii îi datorează foarte mult Sfântului Cosma din Etolia (Aitolia), cel care a făcut să renască elenismul într-o vreme în care era ameninţat cu asimilarea de către ocupaţia turcească.

Originar din oraşul Mega Dendron (care se tâlcuieşte „Copacul mare”), el a venit în Athos, pe când avea douăzeci de ani, ca să studieze la Academia Athonită de la Vatopedu. Mai târziu a şi intrat în monahism la mănăstirea Filotheu, dar stareţul de acolo, ştiindu-i râvna pentru înţelepciune, l-a trimis la şcolile înalte de la Constantinopol. Deprinzând aici foarte bine şi arta retoricii, cuviosul a plecat apoi în insulele Ionice, iar mai târziu în nordul Greciei să propovăduiască cuvântul Domnului creştinilor năpăstuiţi de stăpânirea musulmană.

Se zice că în 16 ani, Sfântul Cosma a înfiinţat mai bine de 100 de şcoli, toate cu predare în limba greacă, pentru ca neamul său să nu-şi uite originile şi graiul Scripturilor.

După revolta din Orlov (Pelopones 1770), acest sfânt din Etolia a predicat mai mult în sudul Albaniei, în vremea stăpânirii lui Ahmet Kurt Pasa asupra paşalâcului de Berat.

A iluminat mulţime de creştini, dar a fost la mare evlavie chiar şi la musulmani, pentru vieţuirea sa sfântă. Aşa se face că la Kolkondas, pe malul râului Seman, în regiunea Fier, din Albania, un turc (deci un necredincios!) - Ali Pasa - a fost cel care a ctitorit prima mănăstire închinată Sfântului Cosma etolianul.

Acuzat pe nedrept de către nişte evrei că ar lucra pentru imperiul ţarist, eruditul sfânt a fost întemniţat de către musulmani şi spânzurat la 24 august 1779, fiind aruncat mai apoi în râul din apropiere.

Un preot, pre nume Marcu, având descoperire dumnezeiască, a luat trupul sfântului şi l-a înmormântat la mănăstirea cu hramul „Intrarea în biserică a Maicii Domnului” din Kolkondas.

Pentru că tot ceea ce-i profeţise lui Ali Pasa (la Tepeleni) s-a plinit cu de-amănuntul („Vei ajunge un om mare şi vei cuceri mai toată Albania: vei subjuga Preveza, Parga, Souli, Delvino, Gardiki şi puternica fortăreaţă Kurt Pasha. Vei lăsa un nume mare, în urma ta. Vei merge şi la Constantinopol, însă cu o barbă roşie. Aceasta este voia Domnului. Să-ţi aduci aminte însă, în vremea domniei tale, să iubeşti şi să aperi creştinii, dacă vei dori ca urmaşii tăi să rămână la putere”.), acesta i-a zidit biserică şi mănăstire nouă, la 1814 în Kolkondas, aşezând aici şi moaştele sfântului într-o raclă de argint.

Ali Pasa avea să ajungă la Constantinopol „cu barbă roşie” pentru că, după ce a fost omorât, doar capul său a fost trimis la Stambul. A rămas în schimb ctitoria lui şi nici regimul ateist al Tiranei, care a încercat să dărâme mănăstirea, n-a putut s-o facă, pentru înfricoşătoarele minuni ce se petreceau în lăcaşul sfântului.

Iar râul Seman, atunci când a umplut toată valea de apă, cu mai mult de doi metri înălţime, n-a putut să strice ceva din mănăstirea Sfântului Cosma etolianul. Prăznuirea acestui sfânt bărbat, cu dreptate numit „luminătorul Greciei”, se face într-a douăzeci şi patra zi a lunii august.

George Crăsnean - Sfântul Cosma Etolianul, „luminătorul Greciei” (1714-1779)

Grecii îi datorează foarte mult Sfântului Cosma din Etolia (Aitolia), cel care a făcut să renască elenismul într’o vreme în care era ameninţat cu asimilarea de către ocupaţia turcească.

Originar din oraşul Mega Dendron (care se tâlcuieşte „Copacul mare”), el a venit în Athos, pe când avea douăzeci de ani, ca să studieze la Academia Athonită de la Vatopedu. Mai târziu a şi intrat în monahism la mănăstirea Filotheu, dar stareţul de acolo, ştiindu-i râvna pentru înţelepciune, l-a trimis la şcolile înalte de la Constantinopol. Deprinzând aici foarte bine şi arta retoricii, cuviosul a plecat apoi în insulele Ionice, iar mai târziu în nordul Greciei să propovăduiască cuvântul Domnului creştinilor năpăstuiţi de stăpânirea musulmană.

Se zice că în 16 ani, Sfântul Cosma a înfiinţat mai bine de 100 de şcoli, toate cu predare în limba greacă, pentru ca neamul său să nu-şi uite originile şi graiul Scripturilor.

După revolta din Orlov (Pelopones 1770), acest sfânt din Etolia a predicat mai mult în sudul Albaniei, în vremea stăpânirii lui Ahmet Kurt Paşa asupra paşalâcului de Berat. A iluminat mulţime de creştini, dar a fost la mare evlavie chiar şi la musulmani, pentru vieţuirea sa sfântă. Aşa se face că la Kolkondas, pe malul râului Seman, în regiunea Fier, din Albania, un turc (deci un necredincios!) - Ali

Paşa - a fost cel care a ctitorit prima mănăstire închinată Sfântului Cosma Etolianul.

Acuzat pe nedrept de către nişte evrei că ar lucra pentru imperiul ţarist, eruditul sfânt a fost întemniţat de către musulmani şi spânzurat la 24 august 1779, fiind aruncat mai apoi în râul din apropiere.

Un preot, pre nume Marcu, având descoperire dumnezeiască, a luat trupul sfântului şi l-a înmormântat la mănăstirea cu hramul „Intrarea în biserică a Maicii Domnului" din Kolkondas.

Pentru că tot ceea ce-i profeţise lui Ali Paşa (la Tepeleni) s-a plinit cu de-amănuntul („Vei ajunge un om mare şi vei cuceri mai toată Albania: vei subjuga Preveza, Parga, Souli, Delvino, Gardiki şi puternica fortăreaţă Kurt Pasha. Vei lăsa un nume mare, în urma ta. Vei merge şi la Constantinopol, însă cu o barbă roşie. Aceasta este voia Domnului. Să-ţi aduci aminte însă, în vremea domniei tale, să iubeşti şi să aperi creştinii, dacă vei dori ca urmaşii tăi să rămână la putere".), acesta i-a zidit biserică şi mănăstire nouă, la 1814 în Kolkondas, aşezând aici şi moaştele sfântului într-o raclă de argint.

Ali Paşa avea să ajungă la Constantinopol „cu barba roşie" pentru că, după ce a fost omorât, doar capul său a fost trimis la Stambul. A rămas în schimb ctitoria lui şi nici regimul ateist al Tiranei, care a încercat să dărâme mănăstirea, n-a putut s-o facă, pentru înfricoşătoarele minuni ce se petreceau în lăcaşul sfântului.

Iar râul Seman, atunci când a umplut toată valea de apă, cu mai mult de doi metri înălţime, n-a putut să strice ceva din mănăstirea Sfântului Cosma Etolianul.

Prăznuirea acestui sfânt bărbat, cu dreptate numit „luminătorul Greciei", se face într-a patra zi (29) a lunii august.

Sursa: **https://sfantulmunteathos.wordpress.com/category/cuviosi-athoniti/cosma-etolianul/**

Părintele Efrem Filotheitul - Când lipseşte rădbdarea

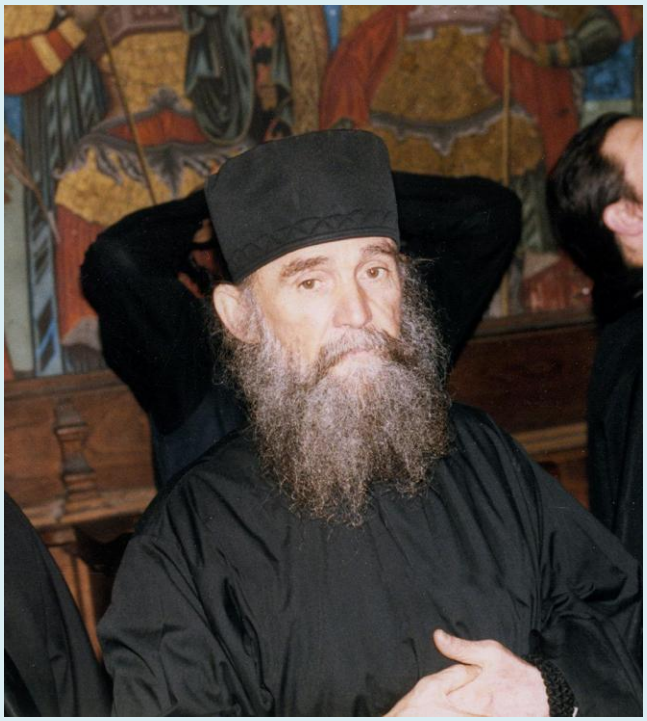

Când un om nu are îndelungă-răbdare, bunătate, acestea vădesc că nu are iubire înlăuntrul lui. Iarăşi, când nu rabdă îndelung, nu are bunătate, generozitate sub toate aspectele, este lipsit de iubire, lipsit de Dumnezeu.

Sfântul Cosma Etolianul mărturisea: „Am aflat că două iubiri mântuiesc, şi acestea sunt: iubirea faţă de Dumnezeu şi iubirea faţă de aproapele!” Dacă aceste două mari virtuţi lipsesc, toate celelalte n-au nici un fundament.

(Avva Efrem Filotheitul, Sfaturi duhovniceşti, Editura Egumeniţa, Galaţi, 2012)

Părintele Efrem Filotheitul - Dragostea cere efort la început, dar pe urmă dă multă odihnă

Dragostea cere efort la început, dar pe urmă dă multă odihnă… Când un om are îndelungă răbdare şi bunătate, acestea arată că are iubire în el. Iar când nu are îndelungă răbdare, milă şi bunătate, este lipsit de dragoste, lipsit de Dumnezeu. Sfântul Cosma Etolianul ne spune: “Am văzut două iubiri care mântuiesc şi acestea sunt iubirea către Dumnezeu şi iubirea către aproapele“.

(Părintele Efrem Athonitul, Despre credinţă şi mântuire, Editura Bunavestire, Galaţi, 2003, p. 17)

Părintele Efrem Athonitul - Dumnezeu este mulţumit când omul face voia Lui

Omul creştin trebuie să măsoare, să cântărească iubirea lui Dumnezeu şi să ia poziţia cuvenită. Răspunsul omului la iubirea lui Dumnezeu este să-L mulţumească pe Dumnezeu. Dumnezeu este mulţumit când omul face voia Lui, adică atunci când împlineşte poruncile Lui. Porunca dragostei şi porunca smereniei. Când omul are smerenie şi dragoste, rămâne în Dumnezeu şi Dumnezeu în el.

Smerenia şi iubirea lui Hristos trebuie să ne cutremure şi să ne înveţe. Dacă Dumnezeu Cel fără de păcat S-a smerit într-atât, din iubire pentru noi, încât a murit pe Cruce, noi, care suntem din fire umili, oameni de lut, cât ar trebui să ne smerim şi să urmăm exemplul Lui mântuitor? Iubirea către Dumnezeu şi către aproapele sunt cele două mari virtuţi pe care se sprijină tot edificiul duhovnicesc. Dacă lipsesc aceste două mari virtuţi, toate celelalte nu au nici un fundament. Când harul lui Dumnezeu aprinde inima, omul duhovnicesc simte dragostea nesfârşită pentru fratele său. Simte înlăuntrul său că îi îmbrăţişează pe toţi, şi fraţi, şi prieteni, şi duşmani, şi toată zidirea neînsufleţită.

Dragostea cere efort la început, dar pe urmă dă multă odihnă... Când un om are îndelungă răbdare şi bunătate, acestea arată că are iubire în el. Iar când nu are îndelungă răbdare, milă şi bunătate, este lipsit de dragoste, lipsit de Dumnezeu. Sfântul Cosma Etolianul ne spune: „Am văzut două iubiri care mântuiesc, şi acestea sunt iubirea către Dumnezeu şi iubirea către aproapele”.

(Părintele Efrem Athonitul, Despre credinţă şi mântuire, Editura Bunavestire, Galaţi, 2003, p. 58)

Sfântul cuvios Paisie Aghioritul - Care este smerenia autentică?

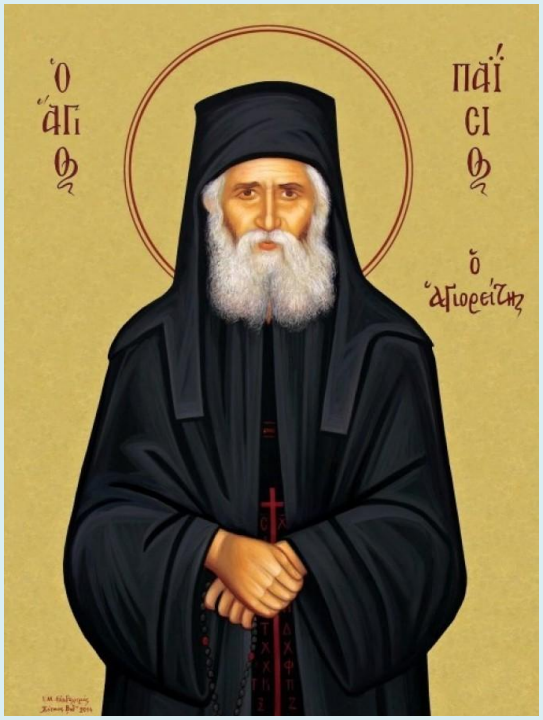

Gheronda, dar care este smerenia autentică?

Ai smerenie adevărată când te smereşte celălalt iar tu primeşti, căci smerenia adevărată este smerenia în faptă, nu cea în cuvinte.

Sfântul Cosma Etolianul i-a întrebat odată pe oamenii care se adunaseră în jurul său: „Cine dintre voi are smerenie?”.

„Eu”, răspunde unul.

„Vino aici, tu ăla care nu ai mândrie! Taie-ţi jumătate din mustaţă şi du-te în piaţă!”.

„Ei, asta nu pot s-o fac!”, i-a răspuns acela.

„Ei, atunci nu ai smerenie”, i-a spus sfântul.

Adică voia să spună că este nevoie de smerenie în faptă.

(Cuviosul Paisie Aghioritul, Patimi şi virtuţi, vol. V, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2007, pp.176-177)

Sfântul cuvios Paisie Aghioritul - Să lăsăm o tradiţie bună!

Nu avem dreptul ca din pricina slăbiciunilor noastre să facem un creştinism după măsura noastră.

- Părinte, cum oare unele locuri au oameni buni?

- Pentru că au existat acolo oameni buni, care au lăsat o rânduială bună şi acum ea se continuă acolo. Nu pământul este cel ce scoate oameni buni. Atunci când un loc are o tradiţie bună sau rea, ea se continuă.

În Epir era un sat oarecare, la graniţa cu Albania, în care locuitorii lui mergeau la Vecernie, la Sfânta Liturghie şi chiar la Pavecerniţă atunci când se făcea. Şi trăiau Raiul încă din această viaţă, iar în cealaltă vor merge în el. Aceştia s-au folosit pe ei înşişi, au ajutat şi următoarea generaţie şi au creat o continuitate bună. Şi atunci când oamenii se află într-o tradiţie bună, ea se continuă. Pe când în satul vecin toţi furau. Din satul acela a ieşit un preot, dar şi acela fura icoane din biserică. Şi nu că în acest sat pământul era altfel, ci oamenii aveau acel rău obicei. Au lăsat astfel un obicei rău, care se continuă şi acum. Este trebuinţă de multă osteneală ca să se introducă acolo o tradiţie bună.

Şi uită-te, atunci când cineva este rău, toţi încearcă să dovedească că nu este din părţile lor şi îi caută originea. Iar când cineva este sfânt, fiecare caută să apuce mai întâi şi să-l facă al lui. Ca pe Sfântul Cosma Etolianul. Deşi este din Grecia continentală, l-au pus printre sfinţii epiroţi, deoarece tatăl lui era din Gramenohoria Epirului; şi aceasta vrând-nevrând Sfântul.

Am cunoscut un creştin care atunci când vorbea îşi mişca mereu degetul cu nervozitate. După aceea şi copiii lui îşi mişcau degetul atunci când vorbeau, şi aceasta pentru că şi copiii împrumută toate obiceiurile tatălui lor. Le copiază întocmai. Dar scopul este să ia cineva numai binele, pentru că altfel se înveşniceşte răul.

Îmi aduc aminte de unul care a mers la o mănăstire de sine, dar acolo nu se simţea mulţumit sufleteşte şi voia să plece. Atunci stareţul lui i-a spus: „Mai fă puţină răbdare, căci lucrurile se vor schimba”. Iar ucenicul său i-a spus: „Părinte, dar cum se vor schimba lucrurile? Căci ucenicul Bătrânului cutare este exact ca Bătrânul lui. Ucenicul cutăruia este exact ca acela. Atunci cum se vor schimba lucrurile?” Când într-o mănăstire sau într-o obşte există un rău vechi şi ucenicii nu au neliniştea cea bună şi copiază tot ceea ce află, atunci se înveşniceşte o stare rea. În

timp ce, dacă există neliniştea cea bună la ucenici, atunci se poate schimba o stare rea şi să se facă bună. În felul acesta se pot înveşnici şi binele şi răul.

Ceea ce am înţeles este că toate acestea pe care le avem astăzi, fie cărţi patristice, fie tipice, sunt ceva de foarte mică însemnătate, adică asemenea rămăşiţelor care rămân după culesul strugurilor. De aceea trebuie să luăm aminte ca să se păstreze puţin aluat. Şi fiindcă suntem creştini, avem mare datorie şi nu avem dreptul să lăsăm o tradiţie rea.

Cu câţiva ani mai înainte (s-a spus în 1992) la Geneva, s-au adunat câţiva teologi, profesori universitari etc. şi au făcut un pre-sinod. Au propus să se desfiinţeze postul naşterii Domnului şi al Sfinţilor apostoli şi din Postul mare să taie vreo două săptămâni, deoarece şi aşa lumea nu posteşte. Au mers profesori şi de aici.

Atât de mult m-am supărat atunci când au venit şi mi-au spus acestea, încât am strigat la ei: „Vă daţi seama ce faceţi? Dacă unul este bolnav, este îndreptăţit să mănânce, nu se află sub canon. Dacă unul nu este bolnav, dar a mâncat din slăbiciune, să se smerească şi să spună: „Dumnezeule, iartă-mă că am greşit!”. Nu-l va spânzura Hristos. Dar dacă nu este bolnav, atunci să ţină postul. Cel indiferent mănâncă orice şi nu-l interesează. Aşadar lucrurile merg normal. Dacă cei mai mulţi nu ţin posturile, şi mai ales fără un motiv serios, şi mergem să-i odihnim pe aceştia şi să desfiinţăm posturile, de unde vom şti cum va fi generaţia următoare? Se poate să fie mai bună şi va putea ţine o astfel de scumpătate. Cu ce drept să le desfiinţăm pe toate acestea, dacă lucrurile sunt simple?”. Apusenii au o oră de post înainte de Sfânta Împărtăşanie. Vom merge şi noi cu duhul acesta? Să ne binecuvântăm slăbiciunile şi căderile noastre? Nu avem dreptul ca din pricina slăbiciunilor noastre să facem un creştinism după măsura noastră. Şi puţini de ar fi cei ce pot, trebuie ca pentru ei să se ţină rânduiala. Bolnavul, dacă se află într-un mediu străin, să mănânce fără să-l vadă ceilalţi, ca să nu se smintească. Să-şi ia, de pildă, iaurtul său şi să-l mănânce acasă. Cineva mi-a spus: „Dar aceasta este făţărnicie”. „De ce nu te duci în piaţă să păcătuieşti, îi spun, ca să fii mai sincer?”

Cum le mai înfăţişează pe toate diavolul! Facem o Ortodoxie a noastră şi explicăm în felul acesta pe Sfinţii Părinţi şi Evanghelia. În vremea noastră când există atâţia oameni culţi, ar trebui să strălucească Ortodoxia. Vedeţi un singur sfânt, precum Nicodim Aghioritul, câte a făcut. Câte cuvinte nu a scris, câte cărţi, toate sinaxarele. Ştia toate bibliotecile pe de rost. Şi nu avea nici multiplicator, nici computer.

Pe cât poate cineva, să se facă un creştin corect Atunci va avea simţire duhovnicească. Mult-puţin, îl va durea şi de Ortodoxie şi de Patria sa şi va simţi şi datoria ce o are ca grec. Aşadar, de acum înainte dacă va afla ceva, se va interesa, se va neliniști, se va ruga. Dar dacă va trebui să i se spună mereu: „Interesează-te de aceasta, interesează-te de cealaltă”, va fi ca o roată pătrată care trebuie mereu împinsă ca să meargă înainte. Scopul este ca omul să se împingă singur dinlăuntru. Atunci se va rostogoli uşor, ca roata cea rotundă. Şi dacă cineva devine un creştin adevărat, este împins dinlăuntru, după care Dumnezeu îl va lumina şi va cunoaşte mai mult despre un anumit lucru decât cel care îl studiază; şi nu numai atât, ci va cunoaşte mult mai multe lucruri. Unul ca acesta ştie nu numai pe cele scrise, dar şi pe cele ce se gândesc să le scrie. Aţi înţeles? Vine iluminarea dumnezeiască şi atunci toate lucrările lui sunt luminate.

(Cuviosul Paisie Aghioritul, Cuvinte duhovnicești, vol. 1: Cu durere și dragoste pentru omul contemporan, traducere de Ieroschimonah Ștefan Nuțescu, Editura Evanghelismos, București, 2003, pp. 374-377)

Vasílios Gondikákis - Sfântul Cosma Etolianul, tradiția ortodoxă și Sfântul Munte

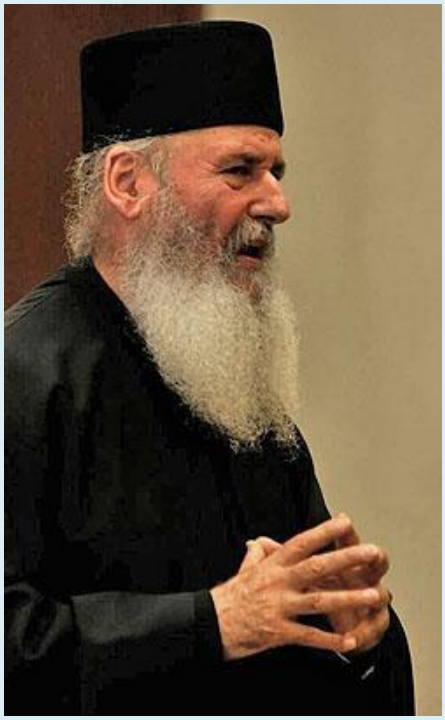

Arhim. Vasilios Gondikakis, fost egumen al Mănăstirii Iviron

Într-o omilie ținută în Patra, la 14 mai 1998, Arhimandritul Vasílios Gondikákis, proigumen al Sfintei Mănăstiri Iviron din Sfântul Munte, vorbește despre Sfântul Cosma Etolianul.

***

În unele momente, stând cineva singur la Sfântul Munte, adică fiind în legătură cu toți oamenii, înțelege ceea ce a spus fiul rătăcitor din Evanghelie: ”Câţi argaţi ai tatălui meu sunt îndestulaţi de pâine, iar eu pier de foame!” (Luca 15, 17). Câtă bogăție există în Tradiția noastră, câtă libertate și posibilitate de a ne bucura de viața ce ne-a fost dăruită de Dumnezeu, iar noi nu facem decât să ,,însetăm” și să suferim.

La Sfântul Munte vin foarte mulți oameni religioși care, însă, nu simt nimic în suflet. Și, dimpotrivă, merg oameni care nu au nici o relație cu Dumnezeu, dar care rămân marcați de ceea ce văd… Uneori, vin și politicieni… Mulți dintre oamenii care au studii de teologie ori de istoria religiilor văd și nu înțeleg nimic, iar cei care

nu au nici o noțiune despre Dumnezeu văd și se cutremură… Politicienii, în general, nu înțeleg nimic din ceea ce văd. Și stai și te întrebi: „Ce se întâmplă cu Grecia, ce se întâmplă cu Europa?” Grecul de astăzi are o responsabilitate foarte mare, și anume aceea de a gândi și a făptui ca un ortodox. Doar așa vom putea răzbi în lumea de astăzi, și suntem datori să facem ceea ce ne învață Tradiția noastră.

Îmi amintesc că am fost cândva în Creta, în satul Anóghia, și acolo au venit câteva bătrâne pentru a se spovedi. La sfârșit, una dintre ele a venit la mine și mi-a făcut o urare pe care nu o mai auzisem până atunci. Mi-a spus: „Să te bucuri de crucea ta!” Apoi, la fel a făcut și altă bătrână. Eu m-am mirat de ceea ce mi-au urat și mă gândeam în sinea mea, oare ce este această urare? Atunci, bătrâna mi-a spus: „Așa spunem noi aici. Pentru un părinte, mamă ori tată, spunem: „Să te bucuri de copii tăi”, pentru că, pentru un părinte, copilul său este cea mai mare bucurie. Apoi, unui preot îi spunem: „Să te bucuri de preoția ta”. Iar unui monah ori unei monahii îi zicem: „Să te bucuri de crucea ta”.

Această urare, „să te bucuri de crucea ta”, cred că este un lucru atât de mare și de adânc, încât ne aduce aminte, parcă, de teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul. Dar vă spun: „Cum se face că, născut fiind în Creta, m-am înstrăinat de Creta și de tradiția noastră? Am devenit străini în propria noastră țară…”

Vă dau din nou exemplu pe Sfântul Cosma Etolianul, pe acel unic monah, pe marele, pe vijeliosul părinte Cosma, cel care, prin cuvânt, a salvat întreg elenismul într-o perioadă foarte grea, atunci când lumea întreagă era deznădăjduită și sate întregi, cu mii de oameni, trecuseră la islam. Sfântul Cosma a fost un om simplu, cu neputințele lui, chiar nu foarte îndrăzneț, dar plin de curaj în lucrarea sa de deșteptare a poporului. Spunea: *„Eu, frații mei, nu sunt în stare nu doar să vă vorbesc, dar nici măcar să mă închin la picioarele voastre, pentru că văd că sunteți botezați și unși cu Sfântul Mir. Dar, pentru că neamul nostru se găsește în această mare încercare, de aceea am zis să vin la voi și să vă vorbesc din ceea ce știu și eu”.*

Mai spunea: *„Priviți, nu am nimic al meu, o rasă am, și aceea e pentru voi. Tot ceea ce am este pentru voi. Am un scaun pe care stau și vă vorbesc? Unii numesc acest scaun tron, iar alții îi spun scaun. Știți ce este acesta? Nu este nici scaun și nici tron, ci este mormântul meu. Iar din acest mormânt vorbesc ca un mort care încă mai este viu. Și, dacă eu nu pot să vă spun nimic, mă ajută Acela care poate să învețe pe arhierei, pe împărați și lumea întreagă”.*

Înțelegem, astfel, că acest om a fost providențial pentru Grecia și pentru Biserica Ortodoxă. Fiindcă nu a fost un simplu călugăr ci un om adevărat și biserica întreagă știa cine este părintele Cosma. El nu a adus inovații, nu spunea lucruri foarte profunde din punct de vedere teologic, dar era cunoscut de către toți. *„Sunt neputincios și nevrednic să vă sărut picioarele”*. Iar pe de altă parte spunea: *„Omul cel mort pentru lume din mine poate să învețe lumea întreagă”*. Aceasta este puterea credinței noastre.

De asemenea, mai spunea: *„Dacă cineva a nedreptățit pe altcineva - fie că este romeu, fie turc, evreu sau franc - tot ceea ce a dat, tot ceea ce a luat, trebuie să dea înapoi pentru că nedreptatea nu este plăcută înaintea lui Dumnezeu și nu este binecuvântată”*.

Vedeți ce spune? Este cât se poate de direct și vorbește foarte limpede. Ar fi putut să spună și el: „Uitați, trăim vremuri foarte grele. Fiindcă toți vă fură și vă nedreptățesc, furați și voi la rândul vostru”. Nu, el nu a spus asta. A zis: „Ceea ce ați luat trebuie să întoarceți înapoi”. Pentru că el era cinstit și onest, la fel vroia să fie și compatrioții lui.

El însuși spunea: *„Nu țineți arme. Să le predați pe toate stăpânirii și să vă supuneți lor. Iar celor care vă cer să le plătiți dările, să faceți întocmai”.* De aceea, și turcii spuneau despre el că este un om bun. Fiindcă acest om curat nu avea nimic cu nimeni ci era mulțumit cu viața sa. Mergând într-un sat, le-a spus oamenilor: *„Am venit aici ca să vă aduc liniște și să vă eliberez ca să vă odihniți sufletește”.* Aceste cuvinte îmi amintesc de o rugăciune pe care o spune preotul în cadrul slujbei Sfântului Maslu: „Mulțumesc lui Dumnezeu care m-a dus în cele mai dinlăuntru ale Jertfelnicului său și m-am desfătat de Dumnezeiasca Jertfă”.

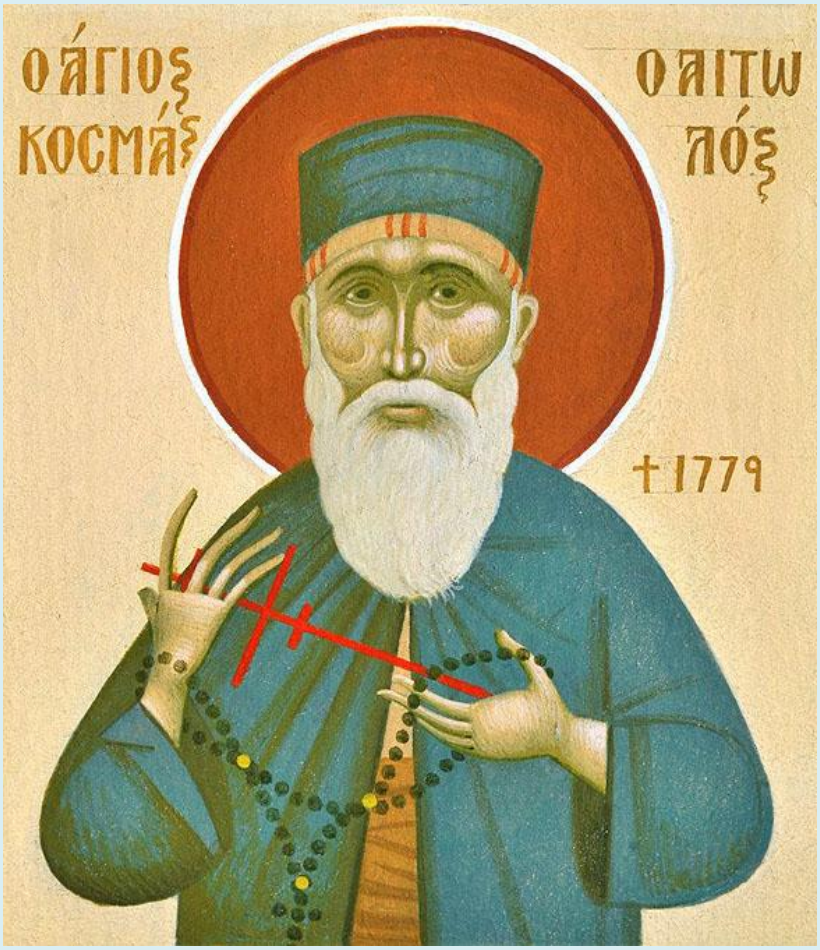

Sfântul Cosma Etolianul, icoană de Fikos

Sfântul Cosma, ca viețuitor la Sfântul Munte, a simțit puterea credinței noastre, și, atunci când aveam nevoie mai mare de ajutor, în clipele cele mai grele, el a ieșit în lume și a salvat întreg neamul nostru. Și, deși era atât de smerit încât spunea că el nu e vrednic să sărute picioarele semenilor săi, în același timp zicea: *„Cuvintele pe care vi le spun sunt cuvintele lui Dumnezeu, și, dacă Dumnezeu ar fi coborât din cer v-ar fi spus același lucru. Și: „Omul cel mort pentru lume, care se găsește înlăuntrul meu, poate să învețe lumea întreagă”.*

Astfel, atunci când a sosit clipa mărturisirii (1779), când evreii l-au trădat fiindcă îşi îndemnase compatrioţii să respecte ziua de duminică şi să nu facă comerţ ori altceva în acea zi, el a spus: *,,Nu mă legaţi, fiindcă nu mă opun şi nici nu o să fug. Aştept această moarte pentru că face parte din viaţa mea".* Astfel şi-a dat sufletul şi a intrat în veşnicie şi rămâne alături de noi. Iar pe unde a trecut Sfântul Cosma oamenii au ridicat o cruce pentru că din cer a căzut un fulger care a ars totul în jur şi a sfinţit toate…

Astăzi toţi suferim, înţeleg acest lucru. Lumea întreagă suferă dar se va elibera trăind doar în Biserica Ortodoxă.

Fericiţi şi binecuvântaţi sunt cei ce suferă pentru că unii ca aceştia pot afla odihna duhovnicească. La fel, fericiţi sunt cei ce însetează pentru că şi aceştia se pot sătura de apa cea bună. Dacă nu ar fi existat Biserica Ortodoxă, dacă nu ar fi existat mintea şi harul Sfântului Cosma şi al sfinţilor noştri, am fi fost cu toţii condamnaţi la suferinţă.

Am fost de curând în America şi am observat bogăţia care domneşte acolo: mulţi copaci, verdeaţă, şosele mari, case frumoase desprinse parcă din tablouri, maşini etc. Dar, după ce am stat de vorbă cu câţiva oameni, am simţit că în toată această ordine şi curăţenie, acolo unde pare că nu lipseşte nimic, acolo lipsesc, de fapt, toate. Toate sunt fără miros, fără gust şi fără culoare iar oamenii nu au chef de viaţă şi doar aşteaptă să se sfârşească totul…

Vedeţi că această gândire pe care o avem, de ,,a avea un nivel de trai ridicat, de a intra în Europa pentru a avea o singură monedă, de a fi bogaţi " nu duce la nimic bun? Pentru că omul este o ,,ciudăţenie" care nu poate fi satisfăcut de bogăţie. Şi chiar atunci când crezi că i-ai rezolvat toate problemele - sau crezi că ai făcut asta - atunci, de fapt, îţi dai seama că ai dat naştere altor probleme, de nerezolvat. De exemplu, în Suedia, unde este cel mai înalt nivel de trai din Europa, se înregistrează şi cele mai multe sinucideri. De ce? Deşi cred că au tot ce le trebuie, oamenii nu au, de fapt, nimic.

Aşadar, omul este o ciudăţenie care, atunci când crede că a descoperit ,,raiul" acesta al bunătăţilor pământeşti, îşi dă seama că nu a dobândit, de fapt, nimic. Pe când, dacă cineva are înlăuntrul lui flacăra dragostei de Dumnezeu, dacă se jertfeşte pentru celălalt, şi, dacă trăieşte precum Sfântul Cosma, şi dacă are şi smerenie, atunci el trăieşte în Rai. Atunci, nimic nu poate să-l rănească. Atunci se întâmplă ceea ce spune Sfântul Isaac Sirul, şi anume că ,,omul dobândeşte atunci

un stomac rezistent și poate să mistuie orice fel de hrană". Atunci, fiecare greutate îi face bine și însăși moartea îi face bine.

Știm cu toții că omul caută succesul, caută progresul. Un copil, de exemplu, vrea să termine școala generală, gimnaziul, liceul, facultatea și să meargă înainte. În continuare, chiar și Premieul Nobel dacă l-ar primi, el continuă să flămânzească și să înseteze să dobândească cunoștințe.

Despre acest lucru vorbește Sfântul Simeon Noul Teolog atunci când spune: „Râvnesc să dobândesc mai mult și încontinuu sufăr". Omul, fie că crede, fie că nu crede - asta este altă chestiune - are înlăuntrul lui suflarea lui Dumnezeu.

Spune Sfântul Simeon că „există o mică bucurie care ia în derâdere moartea". Și, chiar dacă pe toate le vom dobândi, dar nu vom dobândi acea mică bucurie care ia în derâdere moartea, atunci vom eșua cu toții, fie că suntem bogați ori săraci, învățați ori neînvățați.

Acum, că intrăm în Europa [3], ceea ce nu trebuie să facem, pentru că este păcat față de Tradiția noastră și, în același timp, îi nedreptățim și pe europeni, este să vorbim limba pe care Europa o vorbește și să avem logica cu care Europa gândește. Europa este bogată, dar, în același timp, foarte săracă. Civilizația europeană este foarte avansată, dar, în același timp foarte înapoiată. Aici, în Tradiția noastră, există ceva „nebunesc" am putea spune, după cuvintele apostolului Pavel: „pe cele nebune ale lumii le-a ales Dumnezeu ca să rușineze pe cele tari". Este acel „ceva", sărăcăcios, inexistent, imaterial, care pe toate le biruiește, dând sens și valoare omului.

Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că fiecare dintre noi este „o mică Biserică". De aceea, dacă vom citi viața, petrecerea și didahiile Sfântului Cosma Etolianul, le vom înțelege pe deplin fiindcă ne-am născut în această tradiție. Dacă le va citi altcineva, unul dintre acei europeni bogați - care, deși are de toate, totuși, nu are nimic - nu va înțelege nimic din gândirea Tradiției noastre. De aceea, cred că este de datoria noastră să ne hrănim cu această gândire ortodoxă și să ne bucurăm de viața noastră, să ne bucurăm și de greutățile ce ni se ivesc, și, dacă vreți, să ne bucurăm și de moartea noastră, adică să devenim precum bucuria care trece dincolo de moarte. Și, în acest fel, vom simți că Dumnezeu pe toate „le-a făcut bune foarte". Și, în acest fel ne vom răscumpăra și datoria pe care o avem față de toți: și față de europeni, și față de americani, și față de cei civilizați, și față de cei

[3] *Acest text a apărut în anul 1998*

necivilizaţi, fiindcă, după cum spune apostolul Pavel, ,,dator sunt şi elinilor şi barbarilor şi învăţaţilor şi neînvăţaţilor”.

Vi-l aduc ca exemplu, iarăși, tot pe Sfântul Cosma. Un om se poate bucura de viața sa doar atunci când hotărăște să-și jertfească viața pentru ceilalți. Iar dacă acest lucru se întâmplă, atunci, unul ca acesta încă de acum, a trecut în veșnicie și poate să înțeleagă ce înseamnă că ,,Dumnezeu este treimic, este trei Persoane, rămânând, în același timp Unul Dumnezeu”. Și, de asemenea, poate să înțeleagă că unitatea Bisericii este unitatea Sfintei Treimi”. Poate, la fel, să înțeleagă, ce înseamnă ,,celălalt sunt eu însumi”. Iar dacă, dimpotrivă, eu mă voi îngriji doar de mine, atunci nu fac decât să mă înăbuș pe mine însumi, fiindcă mă separ de ceilalți, de semenii mei.

De aceea, Sfântul Grigorie de Nyssa spune: ,,Fiecare om este chipul lui Dumnezeu, dar, în același timp, tot neamul omenesc este chipul lui Dumnezeu”. Un singur om reprezintă întreg neamul omenesc, și fiecare om este Biserica întreagă. Și, dacă va trăi cineva după exemplul Sfântului Cosma Etolianul, atunci va simți, desigur, că este cel mai mic între oameni și nevrednic de a săruta picioarele fratelui său. Dar, de fapt, el este mare și puternic pentru că eul său interior, care este mort pentru această lume, poate să vestească Învierea și să învețe lumea întreagă. Așadar, această îmbinare între neputință și putere - isihie i-aș spune mai degrabă - de a rămâne singur fiind, în același timp, împreună cu toți ceilalți, este o binecuvântare a Bisericii Ortodoxe pentru lume.

Îmi amintesc de o bătrână grecoaică originară din Constantinopol, doamna Katina, care trăia la Marsilia. Lucrase la un restaurant toată viața. Când a îmbătrânit a ieșit la pensie și stătea acasă. Cândva mi-a spus: ,,Mulți mă compătimesc acum și mă întreabă dacă nu îmi este greu să stau singură. Eu vreau să vă spun că, acum când sunt singură, petrec cea mai frumoasă perioadă din viața mea, fiindcă zic fără încetare rugăciunea Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă și citesc și viețile sfinților”.

Astfel, avem pe de-o parte exemplul acelora care au de toate (case, mașini) dar nu au poftă de viață, iar de cealaltă parte avem exemplul doamnei Katina, refugiată din Constantinopol, căreia i-a murit soțul, care trăia într-o odaie mică, dar care îi era ca un paradis. Asta înseamnă harul Bisericii Ortodoxe. Adică, nu doar că ne putem bucura cu sensibilitate de binecuvântările vieții, dar chiar putem păstra înlăuntrul nostru această sensibilitate și bucurie care desconsideră moartea și transformă greutățile, bătrânețea și moartea într-o mare binecuvântare…

OrthodoxWiki - Cosma Etolul

Naștere: 1714, Mega Dendron, Etolia, Grecia
Mutare la Domnul (†): 1779, Albania
Localizare:Grecia
Naționalitate:greacă
Data canonizării:1961
Prăznuire la data de:24 august
Recunoaștere:pan-ortodoxă

Sfântul, slăvitul nou mucenic și întocmai cu apostolii Cosma Etolul (sau Cosma Etolianul sau Cosma din Etolia) s-a născut în anul 1714 în Mega Dendron, Etolia (gr. Aitolia), Grecia, dintr-un tată de meserie țesător și o mamă pioasă.

Deși a urmat școala publică, el a fost sub tutela unui arhidiacon. El a învățat și a apoi a fost admis la o școală de pe Muntele Athos. A devenit călugăr și mai târziu preot la Mănăstirea Filoteu unde a rămas timp de doi ani.

După o vreme, a simțit chemarea să facă misionarism în Grecia, în special, în zonele îndepărtate unde se simțea lipsa bisericilor și a preoților, iar mulți adulți nu

erau nici măcar botezați. Ca o consecință a patru secole de dominație turcă în Grecia, Cosma primește binecuvântare patriarhală în 1759 să călătorească oriunde este nevoie, pentru oricât de mult timp, având deplină libertate, ca să aducă din nou la viață creștinismul din Grecia.

Cosma a călătorit în Grecia și în insule și Albania timp de 25 de ani, înființând peste 200 de școli, case de caritate și biserici rurale. A călătorit pe jos, călare pe măgar sau pe mare. Când ajungea într-un sat, le cerea localnicilor să ridice o cruce mare de lemn în piața satului. Apoi ridica o scenă lângă cruce și le predica sătenilor despre dragostea lui Dumnezeu și despre credința creștină.

Musulmanii l-au judecat sub acuzația de conspirație și l-au condamnat la moarte prin spânzurare în august 1779 în Albania. Totuși, o mărturie precizează că el s-a rugat și și-a dat duhul înainte ca sentința să fie dusă la îndeplinire.

Sfântul Cosma a primit de la Dumnezeu darul profeției și se știe că el a profețit inventarea telefonului, a aeroplanului și a bombardamentelor aeriene.

Patriarhul Atenagora l-a canonizat în 1961. Este prăznuit în Biserica Ortodoxă la data de 24 august.

Radu Alexandru - Sfântul Cosma Etolul

Sfântul Cosma etolul (etolianul) este sărbătorit de Biserica Ortodoxă în ziua de 24 august. Acesta a rămas în conştiinţa poporului grec ca una din personalităţile bisericeşti care au contribuit fundamental la mişcarea iluminismului neoelenic din secolul al XVIII-lea. Activitatea sa misionară, întreprinsă în întreaga Grecie, şi chiar dincolo de graniţele ei, într-o perioadă în care această ţară se afla sub ocupaţie otomană, a contribuit atât la renaşterea spirituală, cât şi la redeşteptarea sentimentului naţional, ale poporului grec.

Sfântul Cosma etolul s-a născut în anul 1714, în localitatea Mega Dendron din Etolia, primind la Botez numele Constas.

Primele sale studii le va primi sub călăuzirea arhidiaconului Anania Dervisanos. Din dorinţa de a profunda cunoştinţele teologice şi pe cele ale ştiinţelor vremii, începând cu anul 1749 s-a înscris la Athoniada, Academia din Sfântul Munte Athos, aflată sub conducerea Mănăstirii Vatoped. Aici a avut renumiţi profesori, precum Nicolae Tzartzoulis din Metsovo şi Evghenie Voulgaris (1775-1779).

În perioada de decădere a Academiei Athonite, tânărul Constas s-a retras la Mănăstirea Filoteu. În această mănăstire a primit tunderea în monahism, primind numele Cosma. După o vreme, la cererea părinţilor mănăstirii, a fost hirotonit preot.

Sfântul Cosma avea însă o dorinţă arzătoare de a se afla în slujba fraţilor săi întru Hristos din lume, care sufereau multe greutăţi. Ocupaţia otomană de aproape patru secole a condus la degradarea vieţii morale a creştinilor greci. Acesta a fost principalul motiv pentru care Sfântul Cosma a hotărât să iniţieze o campanie misionară în întreaga Grecie, fără precedent în istoria post-bizantină, pentru a-i călăuzi pe aceştia pe calea mântuirii şi a-i întări în credinţa strămoşească.

Cu binecuvântarea părinţilor din mănăstire, în jurul anului 1760 a părăsit Muntele Athos şi a plecat la Istanbul, pentru a primi şi binecuvântarea patriarhului Serafim al II-lea.

Sfântul Cosma şi-a început activitatea misionară chiar în bisericile din Istanbul şi din împrejurimi.

La şaptesprezece secole după ce Sfântul apostol Pavel traversa Grecia, Sfântul Cosma etolul călătorea în aceeaşi ţară, de la un capăt la altul, insulă cu insulă, pro-

povăduind Evanghelia şi întărind poporul grec întru credinţă, nădejde şi iubire. Timp de aproape 20 de ani a călătorit în Grecia (Tesalonic, Veria, Macedonia, Chimaera, Akarnakia, Etolia, insulele Sfintei Mavra, Kefalonia etc.) şi Albania, înfiinţând peste 200 sute de şcoli şi biserici.

Sfântul Cosma etolul predica mai ales în acele regiuni unde lipseau bisericile şi preoţii, dar intotdeuna cu binecuvântarea episcopului locului şi al agăi (oficialul local turc). Predica sa era simplă dar plină de Duhul Sfânt, aducând mult sprijin creştinilor. Predica era însoţită de adeseori de semne minunate şi minuni, Sfântul Cosma primind de la Dumnezeu darul prorociei şi al facerii de minuni.

În locul unde predica Sfântul Cosma, localnicii ridicau o cruce din lemn, în amintirea acestui fapt.

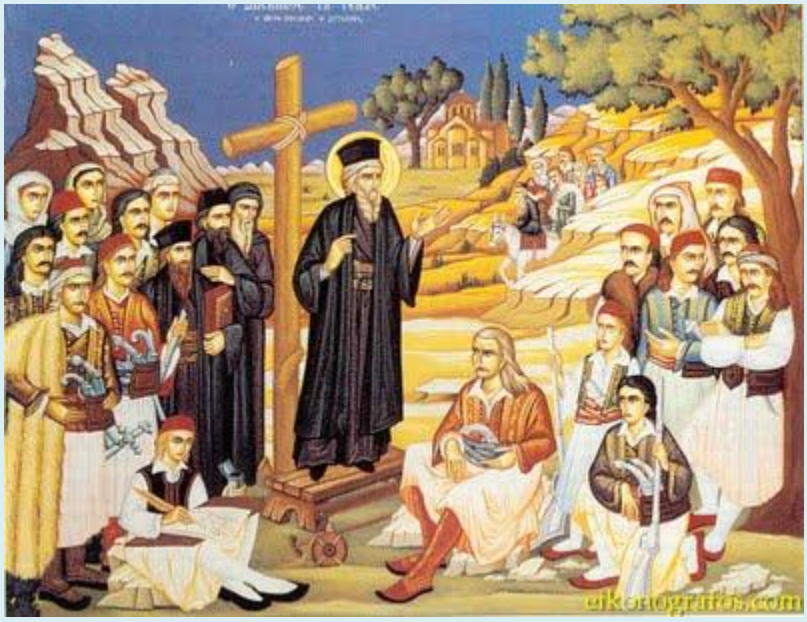

Activitatea misionară a Sfântului Cosma a stârnit însă multă ură şi dorinţă de răzbunare în rândul turcilor şi a iudeilor, care au răspândit numeroase acuzaţii false cu privire la el, menite să atragă moartea sfântului.

Sfântul Cosma etolul a primit moarte mucenicească pe 24 august 1779, în satul Kolikontasi din Albania, în urma unei conspiraţii. Ucigaşii săi i-au zdrobit trupul sfântului cu o piatră şi l-au aruncat în râu.

Trupul sfântului a fost descoperit în chip minunat, de părintele Marcu, preotul Mănăstirii Intrării Maicii Domnului în Biserică, de lângă Kolikontasi, care l-a înmor-

mântat în spatele sfântului altar. Multe minuni au urmat morţii Sfântului Cosma etolul.

Este interesant de menţionat că iniţiativa construirii primei biserici închinate Sfântului Cosma a aparţinut unui conducător musulman din Albania, Ali Paşa, care avea o mare preţuire pentru Sfântul Cosma nu numai datorită faptului că îl considera un om sfânt, ci şi pentru că acesta i-a prorocit un viitor strălucit.

În 1810 Ali Paşa, a devenit conducător al oraşului Berat. În următorii patru ani acesta a strâns bani pentru ridicarea primei biserici închinate Sfântului Cosma. Acesta a contribuit personal nu numai la ridicarea bisericii, ci şi la realizarea raclei din argint în care să fie ţinut capul sfântului.

Sfântul Cosma Etolul a fost canonizat de către patriarhul Atenagora în 1961. Acesta a rămas în conştiinţa poporului grec nu doar ca martir, ci şi ca un adevărat apostol, pentru zelul său misionar, fidelitatea faţă de dreapta credinţă şi sfinţenia vieţii sale, fiind numit în imnografie, "întocmai cu apostolii" şi "apostol al săracilor".

Teodor Danalache - Mănăstirea Sfântul Cosma etolianul - Kolkondas

Mănăstirea Sfântul Cosma etolianul, din localitatea Kolkondas, este prima mănăstire/biserică zidită în cinstea acestui mare sfânt. Kolkondas este o localitate aflată în judeţul Fier, la numai 10 kilometri de oraşul Fier, în sudul-vestul Albaniei. Judeţul Fier este unul dintre cele 36 de judeţe ale Albaniei.

În anul 1813, Ali Pasha, conducătorul musulman albanez al Epirului, regiune aflată sub dominaţie otomană la acea vreme, a construit o biserică creştină pe locul martiriului Sfântului Cosma etolianul, adică în localitatea Kolkondas, pe malul râului Seman.

Mănăstirea din Kolkondas este prima biserică închinată Sfântului Cosma, în interior fiind aşezate şi Sfintele sale moaşte.

Mai târziu, în anul 1984, vechile obiecte din mănăstire, cât şi Moaştele Sfântului Cosma, au fost transferate în Muzeul Arheologic din Fier.

Sfântul Cosma Etolianul (1714–1779) a fost un călugăr ortodox grec, dar şi o figură semnificativă a renaşterii naţionale şi culturale greceşti. Acesta s-a născut în loca-litatea grecească Mega Dendron, în regiunea Etolia - Aetolia. Tânărul a studiat teologia, iar mai apoi a mers în Sfântul Munte Athos, unde a mai studiat şi la celebra Academie athonită "Atoniada".

După aceasta, el a călătorit foarte mult prin Grecia din Vest şi de Nord, îndemnându-i pe grecii ortodocşi să întemeieze şcoli. Se spune că, în decursul a 16 ani, sfântul a întemeiat mai bine de o sută de şcoli. Sfântul le cerea profesorilor să înveţe pe copii foarte bine limba maternă, spre a putea lectura cărţile sfinte şi a le trăi cât mai autentic.

După celebra Revoltă de la Orlov, din Peloponez, din anul 1770, care a fost iscată de fraţii Orlov, cu ajutorul împărătesei Rusiei, Ecaterina a II-a, Sfântul Cosma a început a predica în sudul Albaniei, care la acea vreme se afla sub conducerea lui Ahmet Kurt Pasha, lider al Paşalâcului de Berat.

Fiind suspectat că este agent rus, Sfântul Cosma a fost prins şi întemniţat de către autorităţile albaneze (otomani). El va fi executat prin spânzurare în ziua de 24 august 1779, la vârsta de numai 65 de ani.

Cosma etolianul a fost canonizat, de către Biserica Ortodoxă din Constantinopol, în ziua de 20 aprilie 1961.

După ce a fost martirizat, trupul sfântului a fost aruncat în râul din apropiere. Dumnezeu a binevoit însă a descoperi trupul sfântului, spre a fi cinstit după cuviinţă, preotului Marcu, care l-a luat şi l-a înmormântat lângă localitatea Kolkondas, la Mănăstirea Intrarea în Biserică a Maicii Domnului.

În vremea vieţii sale, când l-a întâlnit pe Ali Pasha, Sfântul Cosma etolianul i-a profeţit, zicându-i acestea: "Vei ajunge un om mare, vei cuceri toată Albania, vei subjuga Preveza, Parga, Souli, Delvino, Gardiki şi puternica fortăreaţă Kurt Pasha. Vei lăsa un nume mare, în urma ta. De asemenea, vei merge şi la Constantinopol, însă cu o barbă roşie. Aceasta este voia providenţei divine. Adu-ţi aminte, însă, în tot timpul domniei tale, să îi iubeşti şi să îi protejezi pe creştini, dacă vrei ca urmaşii tăi să rămână la putere.”

Această profeţie a sfântului a fost rostită în Tepeleni, în actuala Albanie, ea fiind împlinită cu de-amânuntul în mai puţin de 30 de ani. Ali Pasha a devenit singurul

şi cel mai puternic conducător al Epirului. În anul 1810, Ali Pasha a devenit stăpân al oraşului Berat, cât şi al împrejurimilor sale.

Un lucru deosebit de interesant este acela că prima biserică zidită în cinstea Sfântului Cosma etolianul a fost ridicată la ordinul conducătorului musulman al Albaniei, Ali Pasha, care l-a preţuit foarte mult pe sfânt, atât pentru viaţa lui curată, cât şi pentru una dintre profeţiile făcute de acesta.

În mai puţin de patru ani, domnitorul a strâns toţi banii necesari zidirii unei mănăstiri închinate Sfântului Cosma. Biserica a fost construită între anii 1813 şi 1814, în formă de cruce bizantină. Cupola bisericii este octogonală, având un acoperiş conic cu gresie şi patru ferestre mici. Apoi, el a comandat o raclă de argint, în care să fie pus capul sfântului. Tot acum va fi compusă şi slujba sfântului. Aceasta va fi tipărită la Veneţia, de către tipograful epirot Nicolae Glykys.

Când sfântul a spus că Ali Pasha va merge la Constantinopol, însă „cu o barbă roşie”, el a vrut să zică faptul că domnitorul va fi decapitat, iar capul şi barba lui, înroşite cu sânge, vor fi duse la Contantinopol. Şi acest lucru s-a împlinit întocmai.

Moaştele Sfântului Cosma (trupul) sunt păstrate în Arhiepiscopia de Tirana, într-o raclă frumoasă de lemn, pentru motive de securitate. Craniul sfântului a fost furat, în anul 1917, de către austro-ungari, fiind păstrat astăzi probabil în Muzeul din Viena.

Mănăstirea Sfântul Cosma etolianul a supravieţuit furiei regimului ateu. Când, în anul 1968, legea statului albanez a interzis orice eveniment religios, printr-un ordin venit de la Tirana, toate crucile şi monumentele religioase s-au aflat lipsite de orice protecţie.

Un comandant de poliţie din Fier a venit la Biserica Sfântului Cosma, spre a o dărâma. Cunoscând evlavia grecilor faţă de Sfântul Cosma, poliţistul a început a distruge mănăstirea din dreptul mormântului sfântului. Când muncitorii au dat prima lovitură în piatra mormântului, din acesta s-a auzit un şanţ înspăimântător şi un foc puternic a izbucnit în afară, înfiorându-i pe toţi.

În ciuda tuturor ameninţărilor venite de la Tirana, anume de a şterge orice urmă de biserică, comandantul din Fier nu a mai îndrăznit să se apropie de Mănăstirea Sfântului Cosma. Cu toate acestea, ea tot a fost vandalizată, din această furându-se

tot ce putea fi luat. Un singur lucru nu a fost furat, şi anume trupul sfântului, care nu avea nici o valoare pentru necredincioşii atei.

La un moment dat (secol XX), când râul Seman a rupt malurile de pământ, a inundat întreaga zonă, toate clădirile fiind umplute cu aluviuni, până la înălţimea de 2,5 metri.

Mănăstirea Sfântului Cosma etolianul a fost renovată, la iniţiativa arhiepiscopului Anastasie. Biserica cea mare a Sfântului Cosma, aflată în bună stare, este însoţită de bisericuţa mai mică, închinată Intrării în Biserică a Maicii Domnului (1782), în parte încă avariată, şi de corpul de chilii şi dependinţe, proaspăt ridicat.

Iulian Predescu - Mormântul Sfântului Cosma etolianul

Mormântul Sfântului Cosma etolianul se află în vechea biserică închinata Intrării în Biserică a Maicii Domnului, din localitatea albaneză Kolkondas, aflată în judeţul Fier, la numai zece kilometri de oraşul Fier, în sudul-vestul Albaniei.

Sfântul Cosma etolianul (1714-1779) a fost un călugăr ortodox grec, dar şi o figură semnificativă a renaşterii naţionale şi culturale greceşti. Acesta s-a născut în localitatea grecească Mega Dendron, în regiunea Etolia - Aetolia. Tânărul a studiat teologia, iar mai apoi a mers în Sfântul Munte Athos, unde a mai studiat şi la celebra Academie athonită "Atoniada".

După aceasta, el a călătorit foarte mult prin Grecia din Vest şi de Nord, îndemnându-i pe grecii ortodocşi să întemeieze şcoli. Se spune că, în decursul a 16 ani, sfântul a întemeiat mai bine de o sută de şcoli. Sfântul le cerea profesorilor să

învеţe pe copii foarte bine limba maternă, spre a putea lectura cărţile sfinte şi a le trăi cât mai autentic.

După celebra Revolta de la Orlov, din Peloponez, din anul 1770, care a fost iscată de fraţii Orlov, cu ajutorul împărătesei Rusiei, Ecaterina a II-a, Sfântul Cosma a început a predica în sudul Albaniei, care la acea vreme se afla sub conducerea lui Ahmet Kurt Pasha, lider al Paşalâcului de Berat.

Fiind suspectat că este agent rus, Sfântul Cosma a fost prins şi întemniţat de către autorităţile albaneze (otomani). El va fi executat prin spânzurare în ziua de 24 august 1779, la vârsta de numai 65 de ani.

Cosma etolianul a fost canonizat, de către Biserica Ortodoxă din Constantinopol, în ziua de 20 aprilie 1961.

După ce a fost martirizat, trupul sfântului a fost aruncat în râul din apropiere. Dumnezeu a binevoit însă a descoperi trupul sfântului, spre a fi cinstit după cuviinţă, preotului Marcu, care l-a luat şi l-a înmormântat lângă localitatea Kol-kondas, la Mănăstirea Intrarea în Biserică a Maicii Domnului.

În vremea vieţii sale, când l-a întâlnit pe Ali Pasha, Sfântul Cosma etolianul i-a profeţit, zicându-i acestea: "Vei ajunge un om mare, vei cuceri toată Albania, vei subjuga Preveza, Parga, Souli, Delvino, Gardiki şi puternica fortăreaţă Kurt Pasha.

Vei lăsa un nume mare, în urma ta. De asemenea, vei merge şi la Constantinopol, însă cu o barbă roşie. Aceasta este voia providenţei divine. Adu-ţi aminte, însă, în tot timpul domniei tale, să îi iubeşti şi să îi protejezi pe creştini, dacă vrei ca urmaşii tăi să rămână la putere."

Această profeţie a sfântului a fost rostită în Tepeleni, în actuala Albanie, ea fiind împlinită cu de-amănuntul în mai puţin de 30 de ani. Ali Pasha a devenit singurul şi cel mai puternic conducător al Epirului. În anul 1810, Ali Pasha a devenit stăpân al oraşului Berat, cât şi al împrejurimilor sale.

Începută în august 1813 şi terminată în iunie 1814, această mănăstire, prima închinată Sfântului Cosma, a fost construită de Ali Pasha, conducătorul musulman albanez al Epirului, regiune aflată sub dominaţie otomană la acea vreme. Biserica a fost construit pe locul martiriului Sfântului Cosma etolianul, adică în localitatea Kolkondas, pe malul râului Seman.

Din motive de siguranţă, astăzi, cinstitele moaşte ale Sfântului Cosma se află aşezate într-un locaş de rugăciune din Arhidioceza Tirana.

- ⇒ *Cinstitul său cap a fost furat în anul 1917, de către austro-ungari, iar astăzi se află în muzeul din Viena.*
- ⇒ *Mandibula sfântului se află în Mănăstirea Sfântul Nicolae, din Andros.*
- ⇒ *Mâna sa cea dreaptă se află în Biserica Sfântul Cosma, din Koniţa.*
- ⇒ *Alte părţi din cinstitele sale moaşte se află în biserica din Ioannina, în Mănăstirea Dousikou şi în Catedrala Mitropolitană din Atena.*

(Foto) Hramul Sfântului Cosma Etolul (2019) - Mănăstirea din Albania care adăpostește mormântul sfântului

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

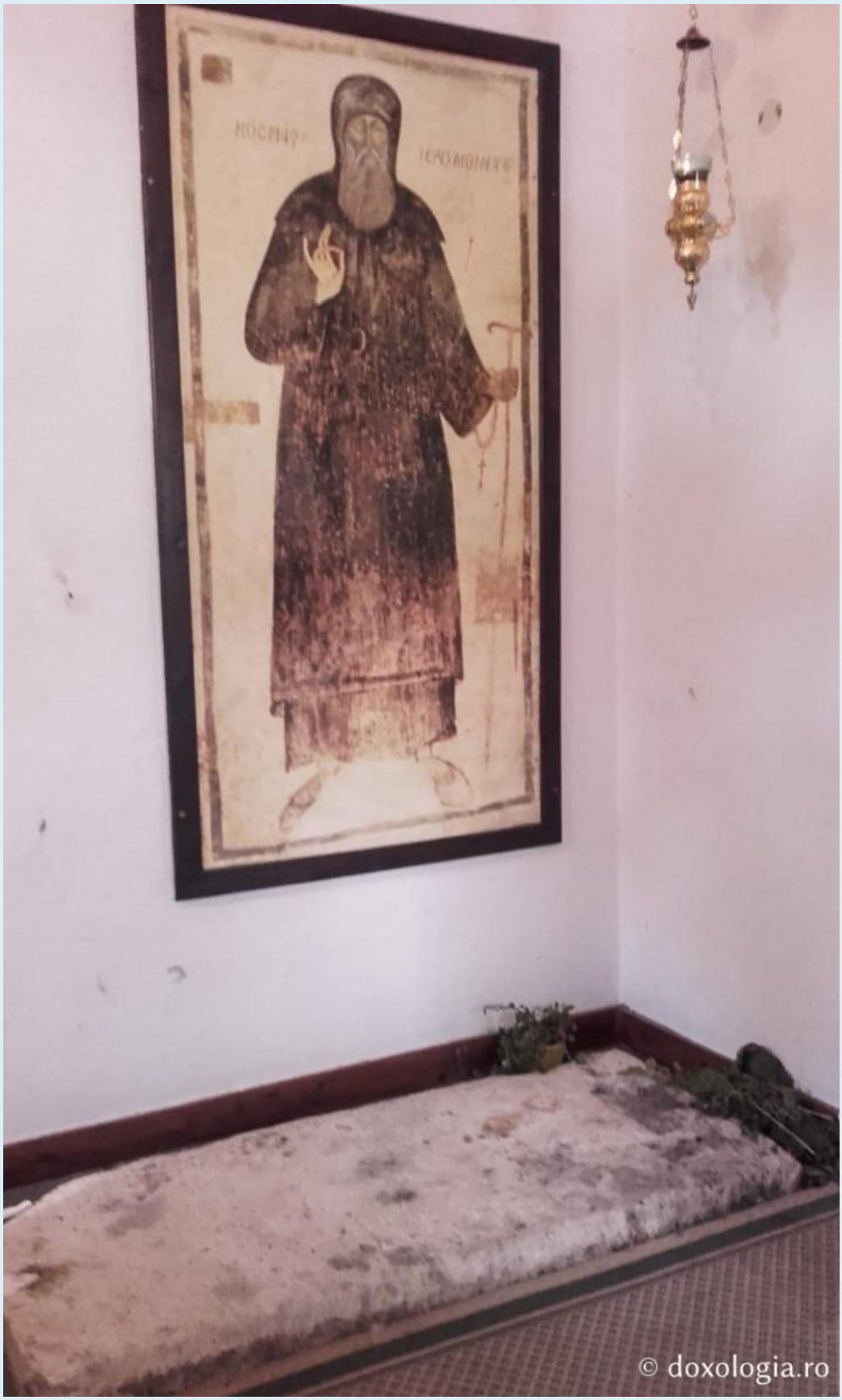
© doxologia.ro

© doxologia.ro

Ὁ Ἅγιος
Κοσμᾶς
Ὁ Αἰτωλός
© doxologia.ro

Sfën
Kozman
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

Pr. Silviu Cluci - Mănăstirea Filoteu - Athos

Mănăstirea Filoteu este aşezată pe un platou în partea de nord-est a peninsulei Athos, printre pădurile de castani, la jumătate de oră de mers de la Mănăstirea Caracalu. Hramul Mănăstirii este Buna Vestire.

© doxologia.ro

© doxologia.ro

Foto: Silviu Cluci

Mănăstirea Filoteu a fost întemeiată la sfârşitul secolului al X-lea de către cuviosul Filotheu şi asceţii Arsenie şi Dionisie - contemporani cu Sfântul Atanasie Athonitul, însă nu are o istorie la fel de bogata ca a celorlalte din aceeaşi perioadă.

Potrivit tradiţiei, pe locul mănăstirii se afla un templu păgân al lui Asclipie, în locul căruia Sfântul împărat Constantin cel mare a zidit o biserică.

Prima menţiune documentară a mănăstirii se află în Codicele Marii Lavre din anul 992 ce menţionează Mănăstirea Fteris sau Filoteu. Mai târziu, într-o act al Protosului Nichifor din anul 1015 există semnătura lui „Gheorghe, monahul şi egumenul (Mănăstirii) Filoteu", iar în al Doilea Tipicon al Sfântului Munte din anul 1045, „Mănăstirea Născătoarei de Dumnezeu sau a lui Filoteu" şi deţinea locul al 19-lea în ierarhia mănăstirilor athonite.

Danii bizantine şi ajutoare sârbeşti

De-a lungul timpului, mai mulţi împăraţii bizantini care au făcut donaţii Mănăstirii Filoteu.

Împăratul Nichifor al III-lea Botaneates (1078-1081) a dăruit o bucată din lemnul Sfintei Cruci şi o bucată dintr-un piron cu care a fost răstignit Mântuitorul Hristos.

În anul 1284, împăratul Andronic al II-lea cel bătrân l-a rânduit egumen al mănăstirii pe Macarie, duhovnicul curţii imperiale, şi a făcut totodată şi o danie în bani. De asemenea a dăruit mănăstirii mâna dreaptă a Sfântului Ioan Gură de Aur.

Danii au mai făcut şi împăraţii Andronic III și Ioan V din dinastia Paleologilor.

În secolul XIII Sfântul Sava de la Hilandar a fost unul dintre ctitorii mănăstirii, iar anul 1346 cneazul sârb Ștefan Duşan a ajutat mănăstirea cu forță de muncă.

Perioada otomană şi sprijinul românesc

Din pricina năvălirii otomanilor şi a incendiilor, după anul 1480 mănăstirea a fost părăsită pentru un timp. În anul 1533, pentru a-şi putea plăti datoriile, mănăstirea a fost nevoită să vândă katisma lui Stavronichita, care după aceea a devenit mănăstire.

Din 1574, Filoteu ocupă locul al doisprezecelea în ierarhia mănăstirilor din Muntele Athos.

Pe la mijlocul secolului al XVII-lea, ţarii din Rusia au dat permisiunea monahilor de a merge acolo la fiecare șapte ani pentru a aduna donaţii pentru mănăstire.

Reconstruirea Katholikonului, dărâmat în 1746, s-a putut înfăptui datorită daniilor domnitorilor Grigorie al II-lea Ghica şi Constantin Mavrocordat, care a oferit un ajutor anual de 6600 de aspri, cu condiţia ca părinţii de la filoteiţi să aducă în procesiune mâna dreaptă a Sfântului Ioan Gură de Aur.

Ajutoare româneşti la mănăstirea Filoteu au mai trimis domnitorii Vlad Călugărul, Neagoe Basarab, Constantin Brâncoveanu şi Mihail Racoviţă.

Sfinţi şi nevoitori filoteiţi

La Filoteu, în secolul al XIV-lea, s-au nevoit Sfântul Teodosie, mai târziu mitropolit al Trapezunt, și fratele său - Sfântul Dionisie, ctitorul mănăstirii Dionisiu.

În secolul al XVI-lea, aici s-a nevoit trăit Sfântul Simeon cel desculţ, care a purtat toată viaţa un singur hiton. Tot în secolul al XVI-lea, la Filoteu a fost stareţ pentru o vreme cuviosul Dionisie din Olimp, care a reușit să treacă mănăstirea de la viaţă de sine (idioritmică) la viaţă de obște (cenobitică). Cu toate acestea, reacţia dură a călugărilor bulgari din obște l-a silit să părăsească mănăstirea şi Sfântul Munte, împreună cu o mică parte din obște.

În secolul al XVIII-lea, misionarul Greciei moderne, Sfântul Cosma Etolianul a fost tuns monah la mănăstirea Filoteu.

Refacerea mănăstirii

Pe 25 septembrie 1871, mănăstirea a fost cuprinsă de un incendiu puternic, care a distrus turnul de apărare. Reparaţiile şi restaurarea mănăstirii s-au întins pe toată durata anilor 1871-1885. Cu această ocazie, în România s-au făcut mai multe colecte de ajutorare.

Dacă refacerea mănăstirii, viaţa monahală avea să fie şi ea înnoită în anul 1973, când mănăstirea a devenit chinovială prin sigiliul patriarhului ecumenic Dimitrie I, iar stareţ a fost numit părintele Efrem (Filotheitul), ucenic al lui Gheron Iosif Isihastul. Obştea mănăstirii a crescut foarte rapid şi a ajuns la 60 de călugări.

Sinaxa stareţilor din Sfântul Munte i-a cerut părintelui Efrem să se implice în reînnoirea vieţii duhovniceşti a mai multor mănăstiri din Sântul Munte, unde numărul monahilor scădea vertiginos, anume Xiropotamu, Konstamonitu şi Karakalu.

După mutarea părintelui Efrem în Statele Unite ale Americii, stareţ al mănăstirii a fost ales părintele Nicodim.

Date de contact:

Adresă: Filotheou Monastery 630 86 Karyes, Mt. Athos, Greece
Telefon: +30 23770 23256
Fax: +30 23770 23674
E-mail: philotheou.filoxenia@gmail.com

(Foto) Mănăstirea Filoteu – adăpost al icoanei Maicii Domnului „Dulcea sărutare”
https://doxologia.ro/locuri-sfinte/manastirea-filoteu-adapost-al-icoanei-maicii-domnului-dulcea-sarutare-galerie-foto

Pr. Silviu Cluci - Aghiasma Maicii Domnului „Glykofilousa”

Pe coasta de nord-est a Muntelui Athos, între kathisma Sfântul Eustatie – Milopotamos şi Turnului Mănăstirii Karakalu, se găseşte arsanaua Mănăstirii Filotheou. În partea dreaptă a arsanalei, la o distanţă mică, se află Aghiasma Maicii Domnului „Glykofilousa”.

ΗΕΚ ΒΑϹΙΛΕΥΟΥϹΗϹ ΕΛΕΥϹΙϹ ΤΑϹ ΘΑΥΜΑΤΥΡΓΟΥ ΕΙΚΟΝΟϹ ΤΑϹ ΓΛΥΚΟΦΙΛΟΥϹΗ
© doxologia.ro

© doxologia.ro

Foto: Silviu Cluci

Potrivit tradiţiei, într-un mod minunat, în acest loc a ajuns icoana Maicii Domnului „Glykofilousa”, aşezată pe valurile mare la Constantinopol de patriciana Victoria, pentru a o scăpa din mâinile iconoclaştilor. Venirea icoanei pe mare în acest loc din Muntele Athos a fost descoperită prin revelaţie divină egumenului Mănăstirii Filotheou. După ce au scos-o din apă, au dus-o în procesiune la mănăstire şi au aşezat-o la Katholikon.

Icoana este pictată în tehnica bizantină şi este una dintre cele mai cinstite icoane ale Muntelui Athos. Astăzi este aşezată în iconostasul de marmură din partea stângă a Katholikonului, având un acoperământ auriu şi fiind împodobită cu diferite afierosiri.

În locul minunatei aflări a icoanei a început să izvorască apă din stâncă. Aşa cum ne spune tradiţia, Aghiasma Maicii Domnului „Glykofilousa” a vindecat paralitici şi a ajutat femeile infertile să dea naştere la prunci.

Astăzi, Aghiasma Maicii Domnului „Glykofilousa” - Dulcea Sărutare, este adăpostită şi bine îngrijită. Pe partea dinspre apus a proschinitarului se găseşte o icoană mozaic în care este reprezentată venirea icoanei Glykofilousa la Muntele Sthos, iar mai jos, la baza acesteia, scrie: Venirea de la Constantinopol a icoanei făcătoarei de minuni „Glykofilousa”.

În fiecare an, în lunea din Săptămâna luminată, părinții de la Mănăstirea Filotheou și mulţime de pelerini merg în procesiune cu icoana Maicii Domnului „Glykofilousa” (Dulcea sărutare) până la Aghiasma de pe țărmul mării.

Pr. Silviu Cluci - Katholikonul Mănăstirii Filoteu

Katholikonul închinat Bunei Vestiri adăposteşte renumita icoană a Maicii Domnului „Dulcea Sărutare”.

Katholikonul Mănăstirii Filoteu (Foto: Silviu Cluci)

Biserica centrală a Mănăstirii Filoteu a fost zidită în anul 1746, în urma prăbuşirii vechii biserici ce data din prima jumătate a secolului al XVI-lea şi avea formă de bazilică. Reconstruirea Katholikonului s-a putut înfăptui datorită daniilor domnitorilor Ţării Româneşti Grigorie al II-lea Ghica şi Constantin Mavrocordat.

Katholikonul închinat Bunei Vestiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a fost împodobit cu frescă în anul 1765, de către fraţii iconari Constantin şi Atanasie din Kariţa.

În partea de nord a pridvorului se află Paraclisul Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul, în partea de sud se găseşte Paraclisul închinat Soborului Sfinţilor Arhangheli, iar în clopotniţă, construită deasupra pridvorului, se află Paraclisul Sfintei Marina.

În partea stângă a naosului se află renumita icoană a Maicii Domnului „Dulcea Sărutare”, ce are reprezentată pe verso Răstignirea Domnului.

Icoana este aşezată într-un iconostas de marmură din faţa sfântului altar, marmura fiind donată în anul 1851 de către un anume Chesarie din Argosul Peloponezului, cel care a realizat în 1848 şi pardoseala din marmură a bisericii.

O altă icoană importantă este cea a Maicii Domnului „Gherontissa”, care de asemenea a ajuns la Filoteu în chip minunat de la metocul mănăstirii de la Nigrita.

Catapeteasma de lemn provine de la katholikonul vechi, iar pe peretele de miazăzi se află icoana Sfântului Cosma Etolianul.

(Foto) Mănăstirea Filoteu - adăpost al icoanei Maicii Domnului „Dulcea sărutare”: **https://doxologia.ro/locuri-sfinte/manastirea-filoteu-adapost-al-icoanei-maicii-domnului-dulcea-sarutare-galerie-foto**

(Foto) Mănăstirea Filoteu - adăpost al icoanei Maicii Domnului „Dulcea sărutare”

foto: Pr. Silviu Cluci

La jumătate de oră de mers de la Mănăstirea Caracalu, se află Mănăstirea Filoteu ce a a fost înființată pe la sfârșitul secolului al X-lea de cuviosul Filotei, contemporan cu Sfântul Atanasie athonitul. În această mănăstire se află icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului „Glykofilousa", adică „Dulcea Sărutare".

© doxologia.ro

© doxologia.ro

ΑΡΧΟΝΤΑΡΙΚΙΟΝ
GUESTHOUSE
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

ΙΧΘΥΣ
© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

© doxologia.ro

ΗΕΚΒΑΣΙΛΕΥΣΗΣ ΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ ΓΛΥΚΟΦΙΛΟΥΣΗ
© doxologia.ro

Cărţi despre Sfântul Cosma etolianul

Constantin Triandafillu - Sfântul Cosma etolianul - Viaţă şi învăţături

Editura: Evanghelismos
Nr. de pagini: 270

În cartea "Sfântul Cosma Etolianul - Viaţă şi învăţături" a teologului grec Constantin V. Trandafillu sunt descrise cele trei călătorii ale Sfântului Cosma - numit de greci şi sfinţit mucenic, întocmai cu apostolii şi apostol al neamului elen , cele opt Învăţături, dar şi cele douăsprezece epistole şi două sute (plus opt) proorocii ale sale.

De asemenea, este descrisă mucenicia sa, şi este consemnat şi Actul de Canonizare al Patriarhului Ecumenic şi împrejurările despre aflarea Sfintelor sale Moaşte.

Cartea "Sfântul Cosma Etolianul - Viaţă şi învăţături" face cunoscută pentru prima oară istoria Sfintei Mănăstiri a Sfântului Cosma, atât a celui din locul muceniciei sale, cât şi a celei din locul obârşiei.

Descrierea cărţii Sfântul Cosma Etolianul - Viaţă şi învăţături de Constantin Triandafillu a fost făcută de Librăria Ortodoxia.

Constantine Cavarnos - Sfântul Cosma etolianul - Viaţă, învăţături şi profeţii
Editura: Bunavestire

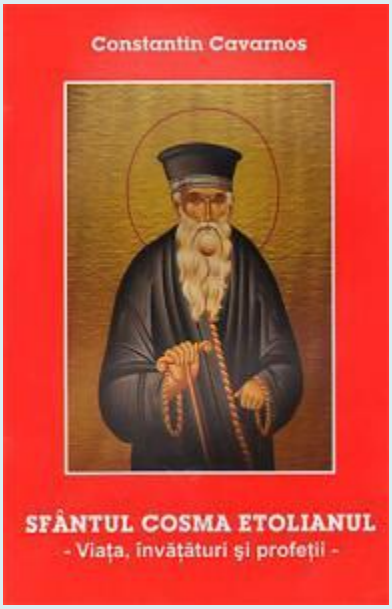

Din Cuprins:
Prefaţă
Despre carte şi autor
Valoarea lecturilor vieţilor sfinţilor
Introducere
Viaţa Sfântului Cosma etolianul
Despre Dumnezeu
Despre Rai şi iad
Profeţii ale Sfântului
Texte alese din învăţăturile Sfântului
Dumnezeu
Dragostea
Smerenia
Spovedania
Postul
Fecioria
Femeia
Rugăciunea lui Iisus

Viaţa şi învăţăturile cuviosului şi Sfinţitului mucenic Cosma Etolianul luminătorul Greciei şi apostolul săracilor. Ediţia a doua, Editura Deisis

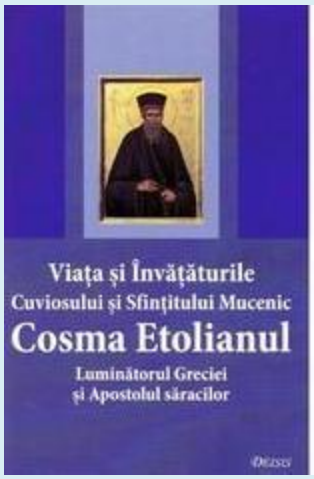
Viața și Învățăturile
Cuviosului și Sfințitului Mucenic
Cosma Etolianul
Luminătorul Greciei
și Apostolul săracilor

Icoane

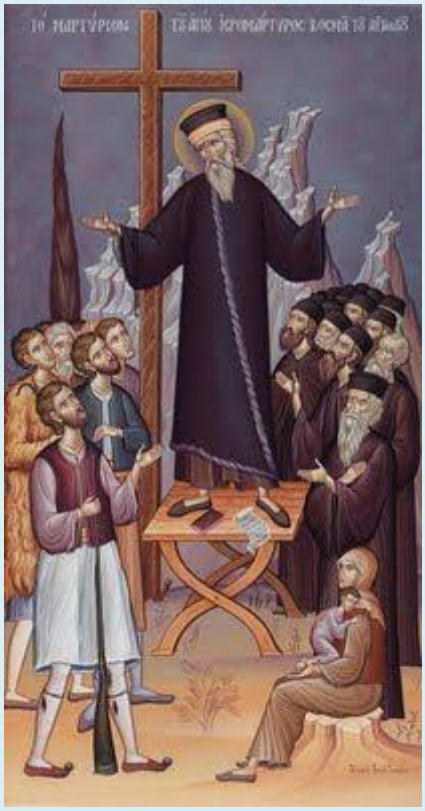

4 august

Ὁ ἅγιος
Κοσμᾶς
ὁ Αἰτωλός

SFÂNTUL
COSMA
CUVIOS
ETOLUL
24 august

Ὁ ἅγιος
Κοσμᾶς
ὁ Αἰτωλός
1993

ΚΟΣ
ΙΜΑΣ

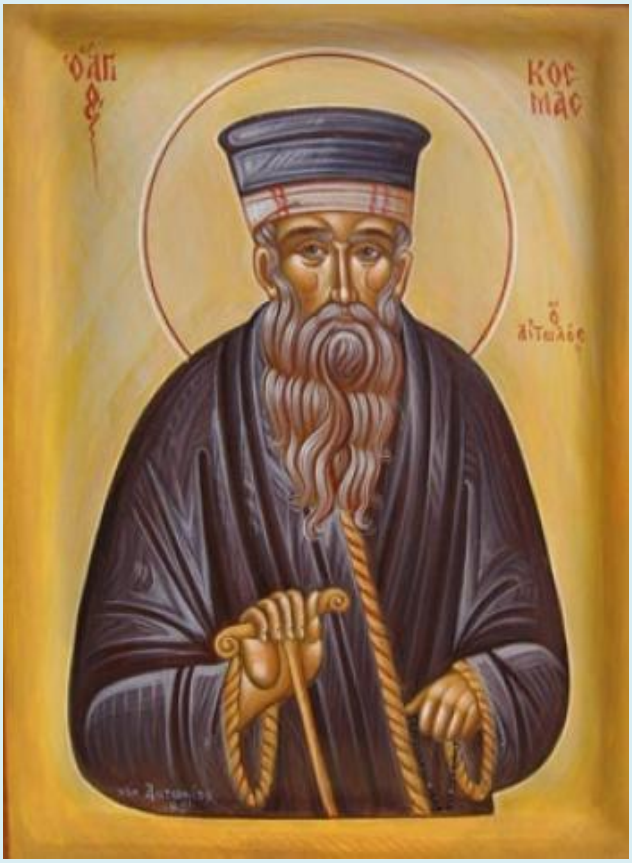
ΚΟΣ
ΜΑΣ
Ο
ΑΙΤΩΛΟΣ

ΚΟΣ
ΜΑΣ
Ο
ΑΙΤΩΛΟΣ

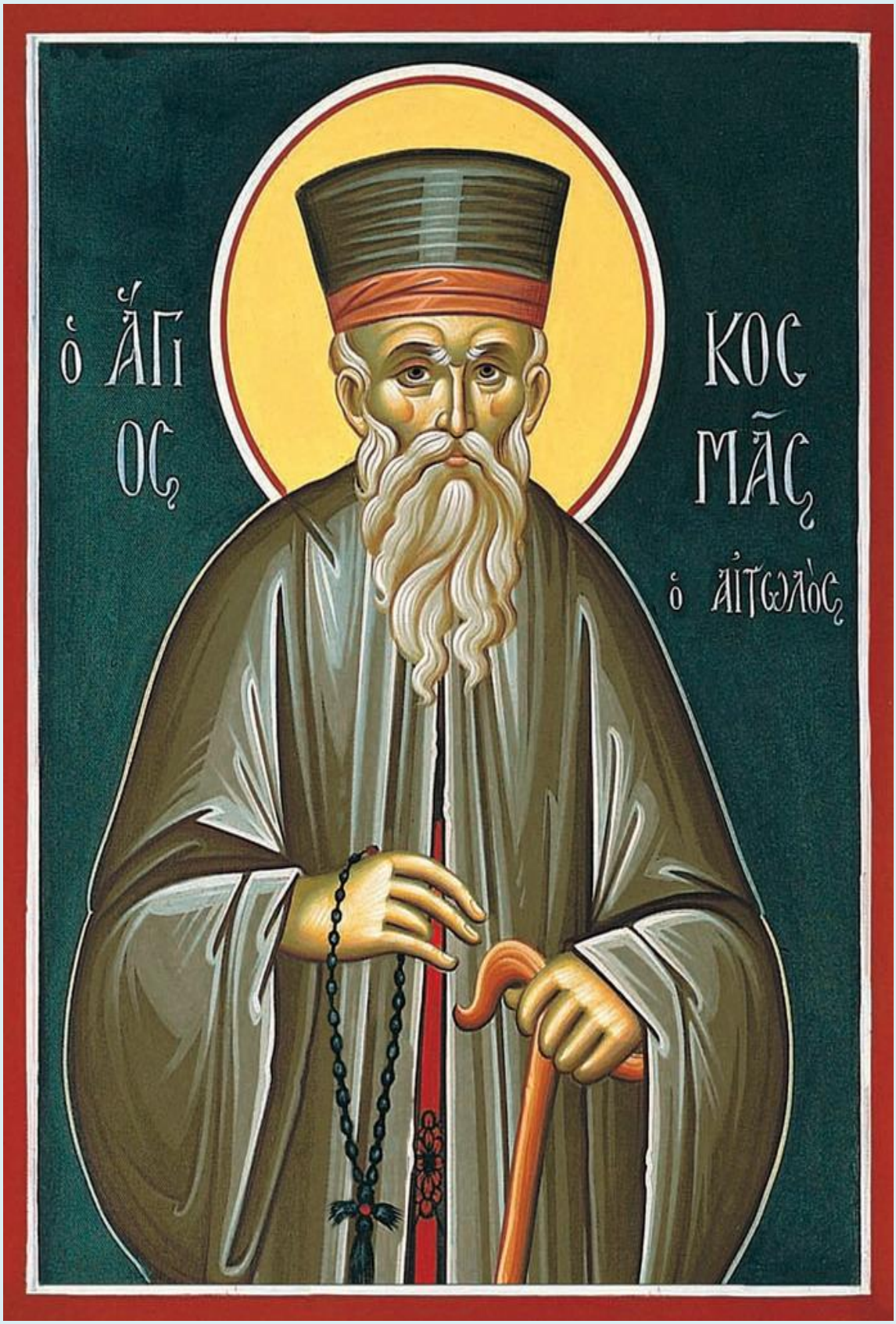
Ὁ ἅγι
ος
κος
μᾶς
ὁ Αἰτωλὸς

Sfântul mucenic Cosma Etolianul - biserica Sfânta Sofia, Tesalonic

Sfântul mucenic Cosma Etolianul - Biserica Sfântul Ioan Rusul, Evia-Grecia

Sfântul mucenic Cosma Etolianul - Biserica Sfântul Ioan Rusul, Evia-Grecia

Sfântul mucenic Cosma Etolianul - Biserica Sfântul Ioan Rusul, Evia-Grecia

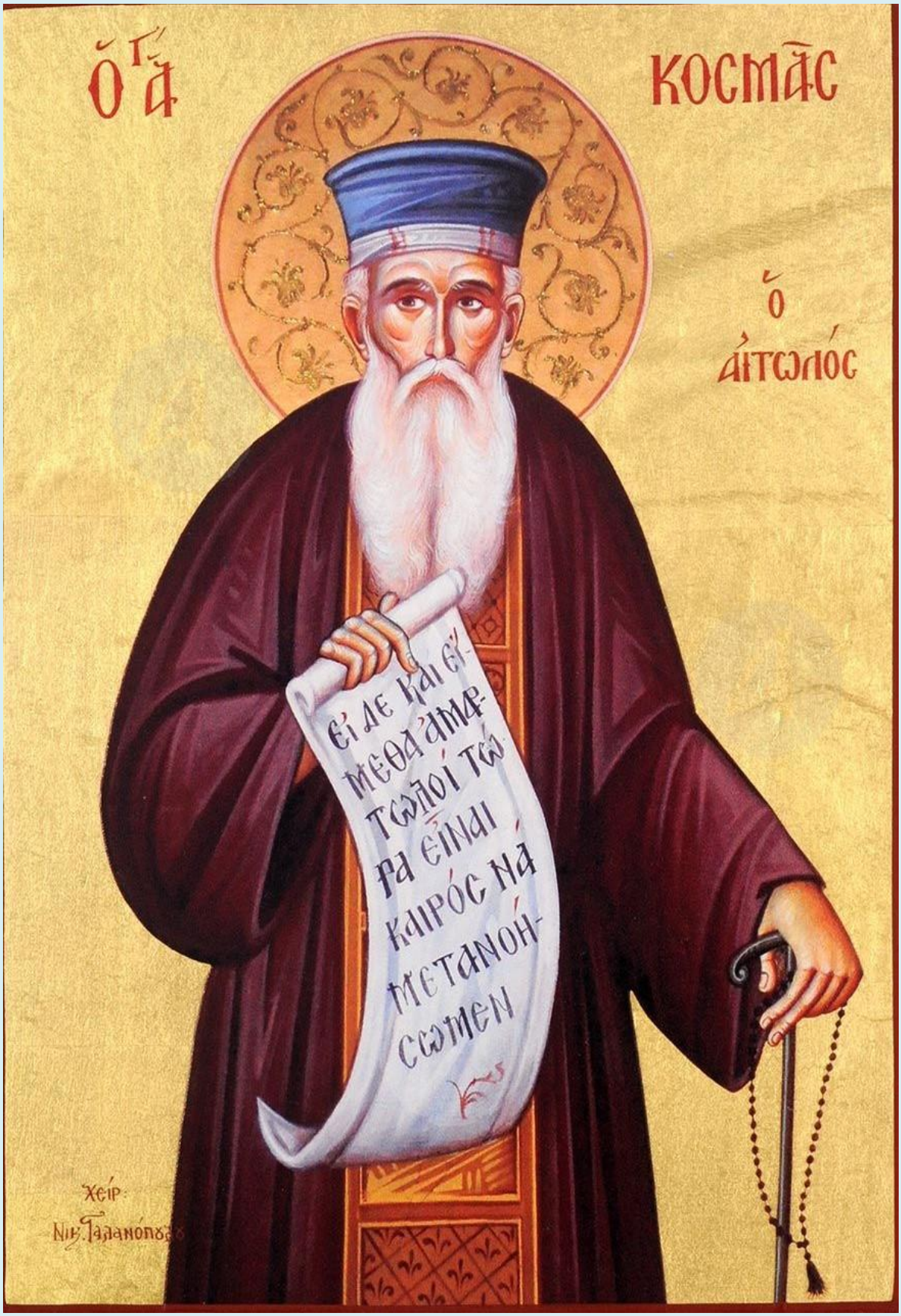
Ὁ ἅ
ΚΟϹΜΑϹ
Ὁ
ἀΙΤΩΛΟϹ
ΕΙ ΔΕ ΚΑΙ ΕΙ-
ΜΕΘΑ ἀΜΑΡ-
ΤΩΛΟΙ ΤΩ-
ΡΑ ΕΙΝΑΙ
ΚΑΙΡΟϹ ΝΑ
ΜΕΤΑΝΟΗ-
ϹΩΜΕΝ
Χείρ:
Νικ. Γαλανόπουλος

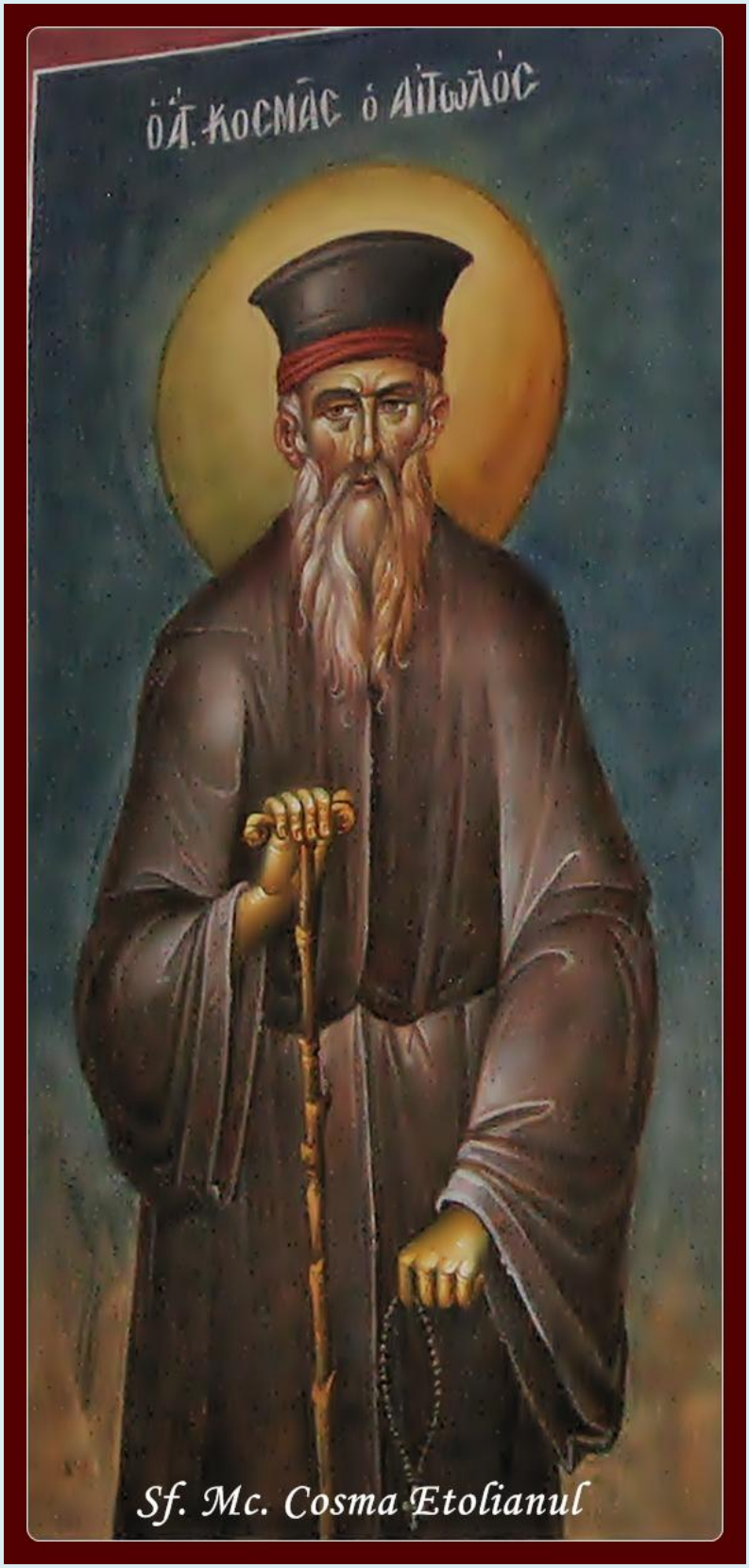

Sfântul mucenic Cosma Etolianul - Catedrala Sfântul Andrei, Patra-Grecia

Ὁ Ἀσκητής

SF. CUV.
COSMA
SF. IER.
DIONISIE
DIN ZAKYNT
ΜΗΔΕΙC
ΤΟ ΕΩΤΟ
ΖΗΤΕΙΤΩ
ΑΛΛΑ
ΤΟ ΤΟΥ Ε
ΤΕΡΟΥ
ΕΚΑCΤΟC

24 august

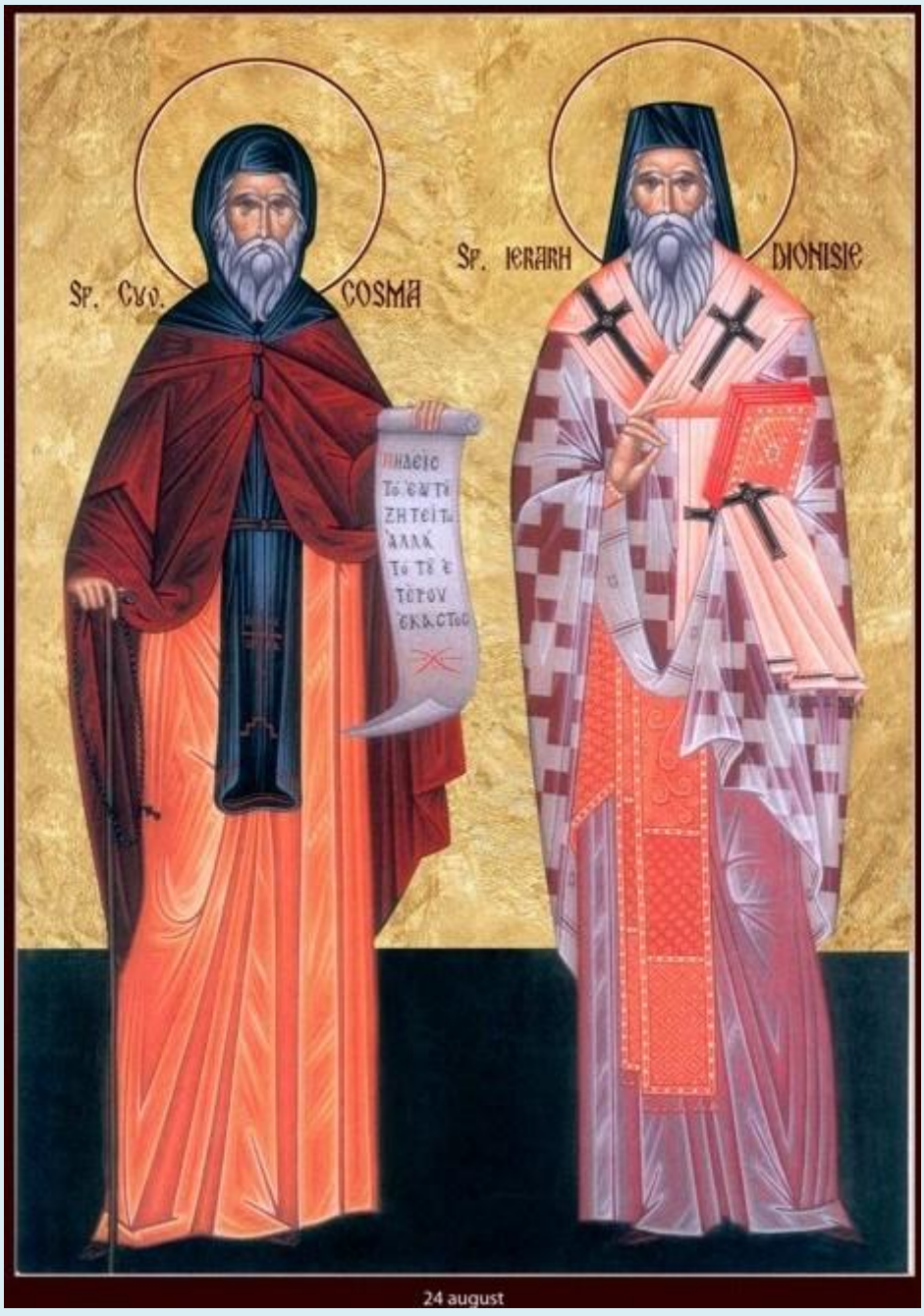
Sf. Cuv. COSMA
Sf. Ierarh DIONISIE
24 august

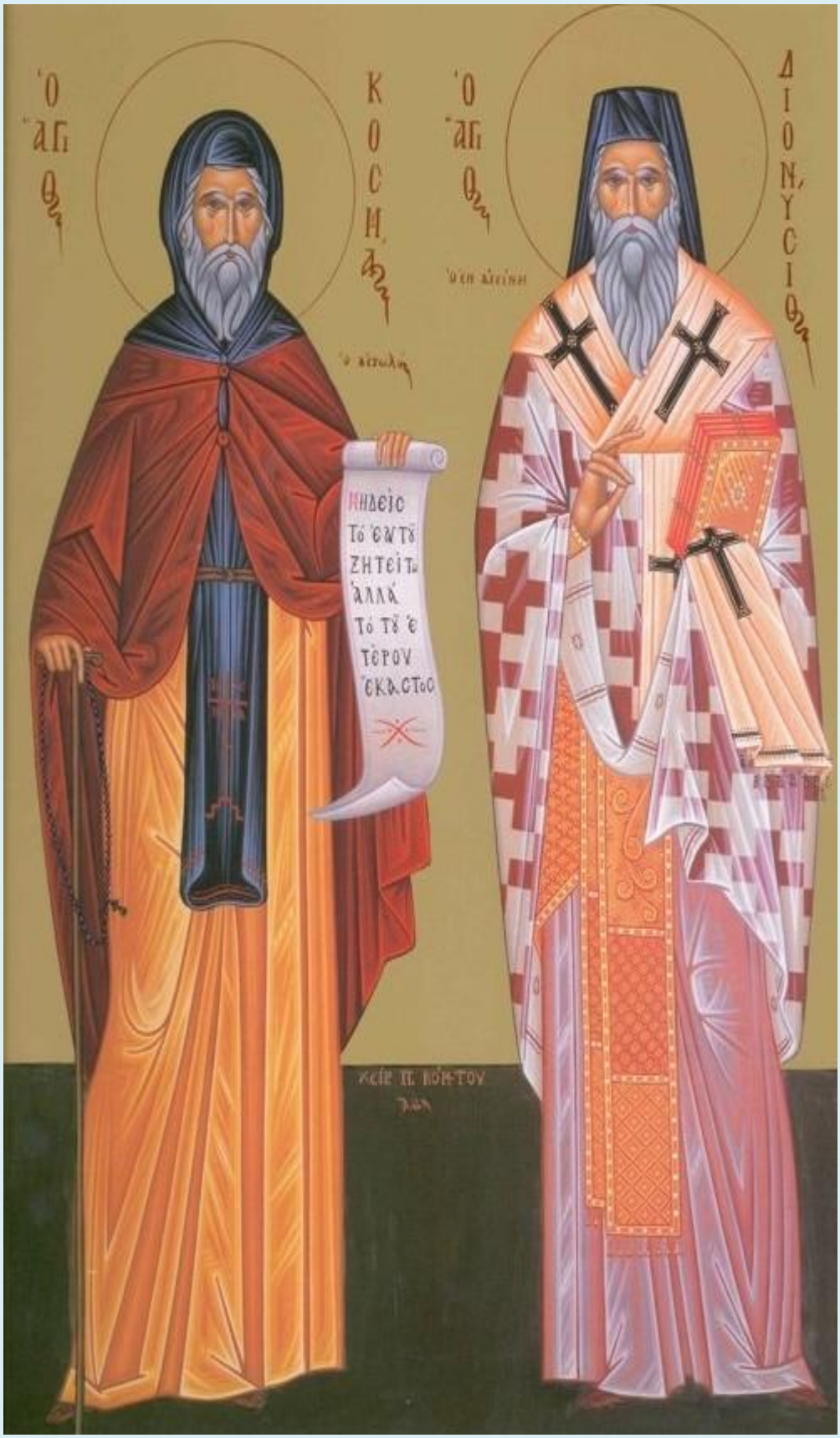
Ὁ ἅγιος
ΚΟΣΜΑΣ
Ὁ ἅγιος
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μηδεὶς
τὸ ἑαυτοῦ
ζητείτω
ἀλλὰ
τὸ τοῦ ἑτέρου
ἑκάστου

”
Smerenia și dragostea sunt cele două aripi cu care vom zbura spre Rai.
Sf. Cosma Etolianul
BASILICA.RO

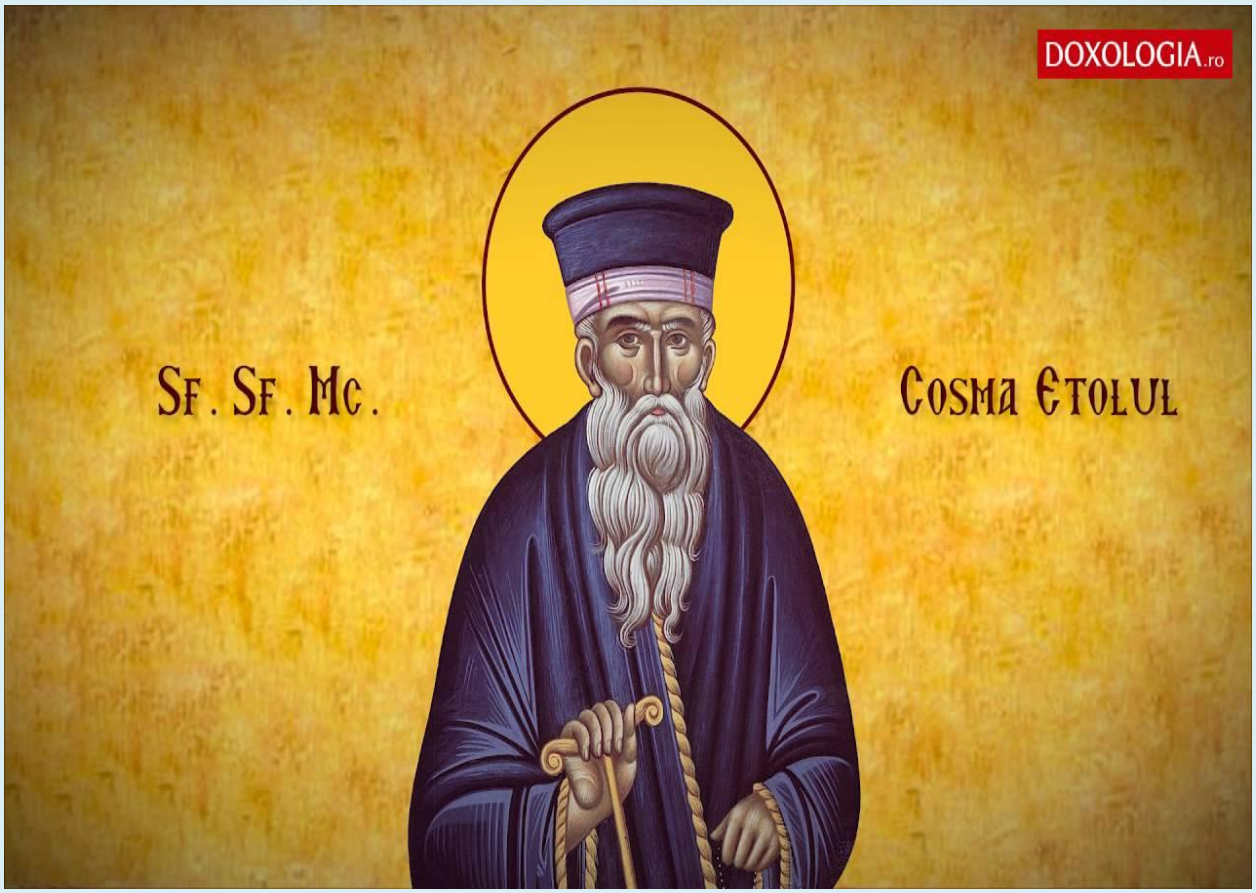
DOXOLOGIA.ro
Sf. Sf. Mc.
Cosma Etolul

Sfântul
Sfințit
Mucenic
COSMA
Etolul
PRAVILA.ro

Troparul Sfântului Sfinţit Cosma Etolul

24 August - Glasul 2

Ca un râvnitor al Sfinţilor Apostoli ai primit lumânarea Duhului şi propovăduitor dumnezeiesc al dreptei-credinţe te-ai arătat; de aceea întăreşte-ne şi pe noi pe temelia dumnezeiască a credinţei ortodoxe şi a sfintelor dogme, Cosma sfinţite mucenicule slăvite, cerând pentru noi iertare greşelilor.

Troparul Sfântului Sfinţit Cosma Etolul

24 August - Glasul 2

Ca un râvnitor al Sfinţilor Apostoli ai primit lumânarea Duhului şi propovăduitor dumnezeiesc al dreptei-credinţe te-ai arătat; de aceea întăreşte-ne şi pe noi pe temelia dumnezeiască a credinţei ortodoxe şi a sfintelor dogme, Cosma sfinţite mucenicule slăvite, cerând pentru noi iertare greşelilor.

Bucură-te, imitatorul apostolilor şi învăţătorul de Dumnezeu grăitor al Evangheliei; bucură-te, învăţătorul cel dumnezeiesc al vieţii cinstite, Cosma de Duh purtătorule, gura harului.